

บทที่ 3

โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม

3.1 บทนำ

ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว จำเป็นจะต้องศึกษาสภาพทางโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่นั้นด้วย เพราะการพัฒนาการท่องเที่ยวจะเข้าไปมีส่วนเชื่อมโยงและผสมผสาน และยังผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่นั้น ๆ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

เนื้อหาของบทนี้จะประกอบไปด้วย การศึกษาโครงสร้างประชากร โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และโครงสร้างทางการบริการสังคมที่มีอยู่ในพื้นที่โครงการ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมคือ

1. ศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริง (Existing) ในพื้นที่โครงการ และแนวทางการพัฒนาในอนาคต
2. แยกแยะปัญหาต่าง ๆ อันจะเป็นผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
3. เปรียบเทียบผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยว อันอาจจะเกิดขึ้นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งหมายถึงว่าถ้าเกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการแล้ว ผลดีและผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมจะเป็นอย่างไรบ้าง

ระดับของการศึกษาจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

1. การศึกษาระดับจังหวัด
2. การศึกษาระดับอำเภอเมือง
3. การศึกษาระดับเทศบาลเมือง

ในระดับเทศบาลเมืองจะเป็นการศึกษาที่เน้นหนักลงไป เพราะแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการส่วนใหญ่แล้ว จะอยู่ในเขตเมือง อันจะได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาทาง

เศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาการท่องเที่ยว

ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ที่อยู่ในพื้นที่โครงการนี้อาจจะแตกต่างจากกลุ่มจังหวัดในภาคอื่น ๆ อาทิเช่น ในภาคเหนือที่มีเมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางที่มีเมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง แต่สำหรับในพื้นที่โครงการนี้อาจกล่าวได้ว่า อยุธยาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่โครงการนี้ได้ เพราะศูนย์กลางทางด้านนี้ของภาคกลางคือกรุงเทพฯ เพราะถ้าพิจารณาจากลักษณะที่ตั้งและการคมนาคม อยุธยาก็เปรียบเสมือนเป็นเมืองบริการเมืองหนึ่งของกรุงเทพฯ

3.2 ประชากร

จากสถิติปี 2521 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ จังหวัดในพื้นที่โครงการมีประชากรทั้งสิ้น 1,704,798 คน เป็นชาย 841,095 คน หญิง 863,703 คน (ดังแสดงในตารางที่ 5.1, 3.2, 3.3)

3.2.1 ระดับจังหวัด

3.2.1.1 การเปลี่ยนแปลงประชากร สถิติตัวเลขประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่ปี 2511-2521 จะแสดงในตารางที่ 3.1, 3.2 และ 3.3

3.2.1.1.1 อัตราการเพิ่มรวมทั้งจังหวัด อัตราการเพิ่มของประชากร (%) ทั้ง 3 จังหวัด ในเขตพื้นที่โครงการทั้ง 3 จังหวัด มีแนวโน้มของการเพิ่มที่ลดลง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในช่วงแรก ตั้งแต่ปี 2512-2515 อัตราการเพิ่มลดลงจาก 1.6 % เป็น 0.65% ช่วงที่ 2 ในปี พ.ศ. 2516-2519 อัตราการเพิ่มเริ่มสูงขึ้นอีกครั้งหนึ่งแล้วลดลงติดลบ 0.21% ในปี พ.ศ. 2519 ซึ่งอาจจะมีการเคลื่อนย้ายประชากร (วัยแรงงาน) ระหว่างจังหวัดหรือระหว่างภาค อาจจะเนื่องด้วยสาเหตุของสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำ

จังหวัดสุพรรณบุรี มีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน ในช่วงระยะเวลา 10 ปี บางระยะก็ลดลง แต่ในปี พ.ศ. 2512 และปี 2517 มีประชากรลดลง

ตารางที่ 3.1 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งแต่ปี 2511-2521

พ.ศ.	จำนวนประชากรในจังหวัด			อัตราการเพิ่มทั้งหมด %
	รวม	ชาย	หญิง	
2511	547,728	267,752	279,976	—
2512	556,551	271,795	284,716	1.61
2513	568,798	274,093	293,705	2.20
2514	584,795	284,672	299,923	2.81
2515	588,701	288,826	299,879	0.67
2516	595,400	292,214	303,186	1.14
2517	601,526	294,878	306,648	1.03
2518	608,486	298,456	310,030	1.16
2519	607,231	297,248	309,983	- 0.21
2520	612,826	300,100	312,726	0.92
2521	616,802	302,077	314,725	0.65

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตร

ตารางที่ 3.2 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรของจังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ปี 2511-2521

พ.ศ.	จำนวนประชากรในจังหวัด			อัตราการเพิ่มทั้งหมด %
	รวม	ชาย	หญิง	
2511	612,862	306,503	306,299	—
2512	455,303	227,851	227,452	-25.71
2513	464,343	232,444	231,899	1.99
2514	472,897	236,789	236,108	1.84
2515	485,645	241,689	243,956	2.70
2516	492,514	243,448	249,066	1.41
2517	449,891	246,826	253,063	-8.65
2518	507,810	250,701	257,109	12.87
2519	518,474	256,576	261,898	2.10
2520	528,081	260,794	267,287	1.85
2521	543,998	269,509	274,489	3.01

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

ตารางที่ 3.3 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรของจังหวัดนครปฐม ตั้งแต่ปี 2511-2521

พ.ศ.	จำนวนประชากรในจังหวัด			อัตราการเพิ่มทั้งหมด %
	รวม	ชาย	หญิง	
2511	446,308	223,660	222,648	-
2512	455,303	227,851	227,452	2.02
2513	464,343	232,444	231,899	1.99
2514	472,897	236,789	236,108	1.84
2515	485,645	241,689	243,956	2.70
2516	492,514	243,448	249,066	1.41
2517	499,891	246,826	253,063	1.50
2518	507,810	250,701	257,109	1.58
2519	518,474	256,576	261,898	2.10
2520	528,081	260,794	267,287	1.85
2521	543,998	269,509	274,489	3.01

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากปี พ.ศ. 2511-2512 อัตราการเปลี่ยนแปลงมีค่าถึง - 25.71% อาจจะเป็นเพราะการเคลื่อนย้ายแรงงานจำนวนมาก หรือการอพยพย้ายถิ่นฐาน

จังหวัดนครปฐมนั้น ช่วงแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512-2514 มีอัตราการลดลง แล้วกลับสูงขึ้นใหม่ ในปี พ.ศ. 2515 และลดลงไปเรื่อย ๆ จนถึงปี 2518 และช่วงสุดท้ายตั้งแต่ปี 2518-2520 อัตราการเพิ่มลดลง จนในปี 2521 อัตราการเพิ่มกลับเพิ่มเป็น 3.01% อีกครั้ง

3.2.1.1.2 อัตราการเปลี่ยนแปลงโดยธรรมชาติ การย้ายถิ่น

(ดูตารางที่ 3.4)

การเปลี่ยนแปลงโดยธรรมชาติ (เกิด-ตาย) ของประชากรทั้ง 3 จังหวัด มีลักษณะคล้ายกันคือ มีแนวโน้มลดลงทุกปี อย่างเช่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. 2518 มีจำนวนประชากรเกิดรวม 11,841 คน ตาย 3,772 คน ซึ่งลดลงในปี พ.ศ. 2521 เป็นประชากรเกิด 10,10,737 คน ตาย 5,202 คน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะความก้าวหน้าทางด้านทางการแพทย์ ทำให้คนตายลดลง และการวางแผนคุมกำเนิดซึ่งทำกันบ้าง ก็มีมีส่วนช่วยให้อัตราการเกิดลดลงเช่นเดียวกัน

การเปลี่ยนแปลงโดยการอพยพย้ายถิ่น ในช่วงปี พ.ศ. 2518-2521 ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกันทั้ง 3 จังหวัด คือเพิ่มขึ้นทั้งย้ายเข้าและย้ายออก แต่จำนวนประชากรที่ย้ายออกสูงกว่าย้ายเข้า เช่นจังหวัดสุพรรณบุรี ในปี พ.ศ. 2518 มีจำนวนประชากรย้ายเข้า 15,628 คน ย้ายออก 17,421 คน และในปี 2521 จำนวนประชากรที่ย้ายเข้าเป็น 22,708 คน ย้ายออก 29,799 คน

ตารางที่ 3.4 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรระดับจังหวัดในพื้นที่โครงการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518-2521

จังหวัด	พ.ศ.	เกิด			ตาย			ย้ายเข้า			ย้ายออก		
		รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
พระนครศรีอยุธยา	2518	11,841	6,107	5,734	3,772	2,136	1,636	14,356	8,588	5,768	17,294	9,898	7,396
	2519	11,942	6,067	5,857	3,957	2,154	1,803	17,413	9,751	7,662	20,035	13,117	10,968
	2520	11,757	6,002	5,755	3,700	2,084	1,616	20,003	11,067	8,936	23,000	12,329	10,617
	2521	10,737	5,535	5,202	3,677	2,069	1,608	17,590	10,055	7,535	29,976	17,663	9,313
สุพรรณบุรี	2518	16,604	8,497	8,107	3,454	1,950	1,504	15,626	8,809	6,817	17,421	9,707	7,714
	2519	17,677	8,986	8,691	3,612	1,995	1,617	21,922	11,626	10,296	24,956	12,998	11,958
	2520	16,703	8,514	8,189	3,763	2,067	1,696	19,242	10,536	8,706	22,931	12,424	10,507
	2521	14,871	7,539	7,332	3,594	2,008	1,586	22,708	12,225	10,453	29,799	15,869	13,930
นครปฐม	2518	11,696	5,967	5,729	2,656	1,531	1,125	16,813	9,397	7,416	17,934	9,956	7,978
	2519	11,497	5,884	5,653	2,603	1,454	1,149	16,802	8,966	7,836	18,370	10,009	8,361
	2520	11,645	5,998	5,647	2,783	1,592	1,191	19,783	10,447	9,336	21,796	11,450	10,346
	2521	12,146	6,199	5,947	2,847	1,582	1,265	23,205	13,155	10,050	22,866	12,014	10,852

ที่มา : กองการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

: สถิติตั้งแต่ปี 2511-2517 ไม่ได้มีการแยกเป็นรายจังหวัด

ตารางที่ 3.5 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรตามธรรมชาติ และจากการอพยพตั้งแต่ปี 2518-2521 ระดับจังหวัดในพื้นที่โครงการ

จังหวัด	พ.ศ.	การเพิ่มโดยธรรมชาติ เกิด-ตาย	อัตราต่อพันคน	การเพิ่มโดยการอพยพ ย้ายเข้า-ย้ายออก	อัตราต่อพันคน	การเพิ่มทั้งหมด (เกิด-ตาย) (ย้ายเข้า-ย้ายออก)	อัตราต่อพันคน
พระนครศรีอยุธยา	2518	8,069	13.26	- 2,938	- 4.82	5,131	8.43
	2519	7,958	13.14	- 6,622	-10.90	1,363	2.16
	2520	8,057	13.14	- 2,997	- 4.89	5,060	8.26
	2521	7,060	11.44	- 3,388	- 5.48	3,674	5.95
สุพรรณบุรี	2518	13,150	25.89	- 1,796	- 3.54	11,354	22.36
	2519	14,065	27.13	- 3,034	- 5.85	11,031	21.28
	2520	12,940	24.50	- 3,689	- 6.99	9,251	17.52
	2521	11,277	20.73	- 7,901	-14.52	3,376	6.21
นครปฐม	2518	9,040	17.80	- 1,121	- 2.21	7,919	15.59
	2519	8,894	17.15	- 1,568	- 3.02	7,326	14.13
	2520	8,862	16.78	- 2,031	- 3.85	6,831	12.94
	2521	9,299	18.25	339	0.62	9,638	17.72

จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงประชากรนั้น การเปลี่ยนแปลงโดยธรรมชาติมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงประชากรรวม มากกว่าการเปลี่ยนแปลงโดยการอพยพย้ายถิ่นฐาน คูตารางที่ 3.5 และข้อที่นำสังเกตุอีกประการหนึ่งคือจำนวนประชากรในจังหวัดที่ย้ายออกเป็นจำนวนมากนั้นย้ายไปไหน อาจจะเป็นไปได้อาประชากรที่ย้ายออกไปนี้คงจะเป็นวัยแรงงาน ซึ่งส่วนหนึ่งจะเคลื่อนย้ายในระหว่างจังหวัดใกล้เคียงกัน และอีกส่วนเคลื่อนย้ายไปยังหัวเมืองใหญ่ ๆ ในภาคต่าง ๆ ที่มีความต้องการทางด้านแรงงานสูง

3.2.1.2 ความหนาแน่นประชากร (คูตารางที่ 3.6 แผนที่แผนที่ 3.1)

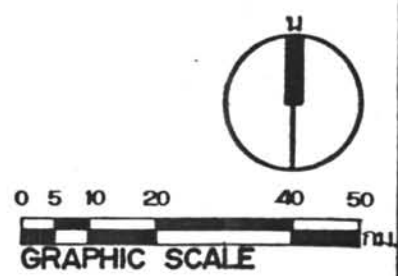
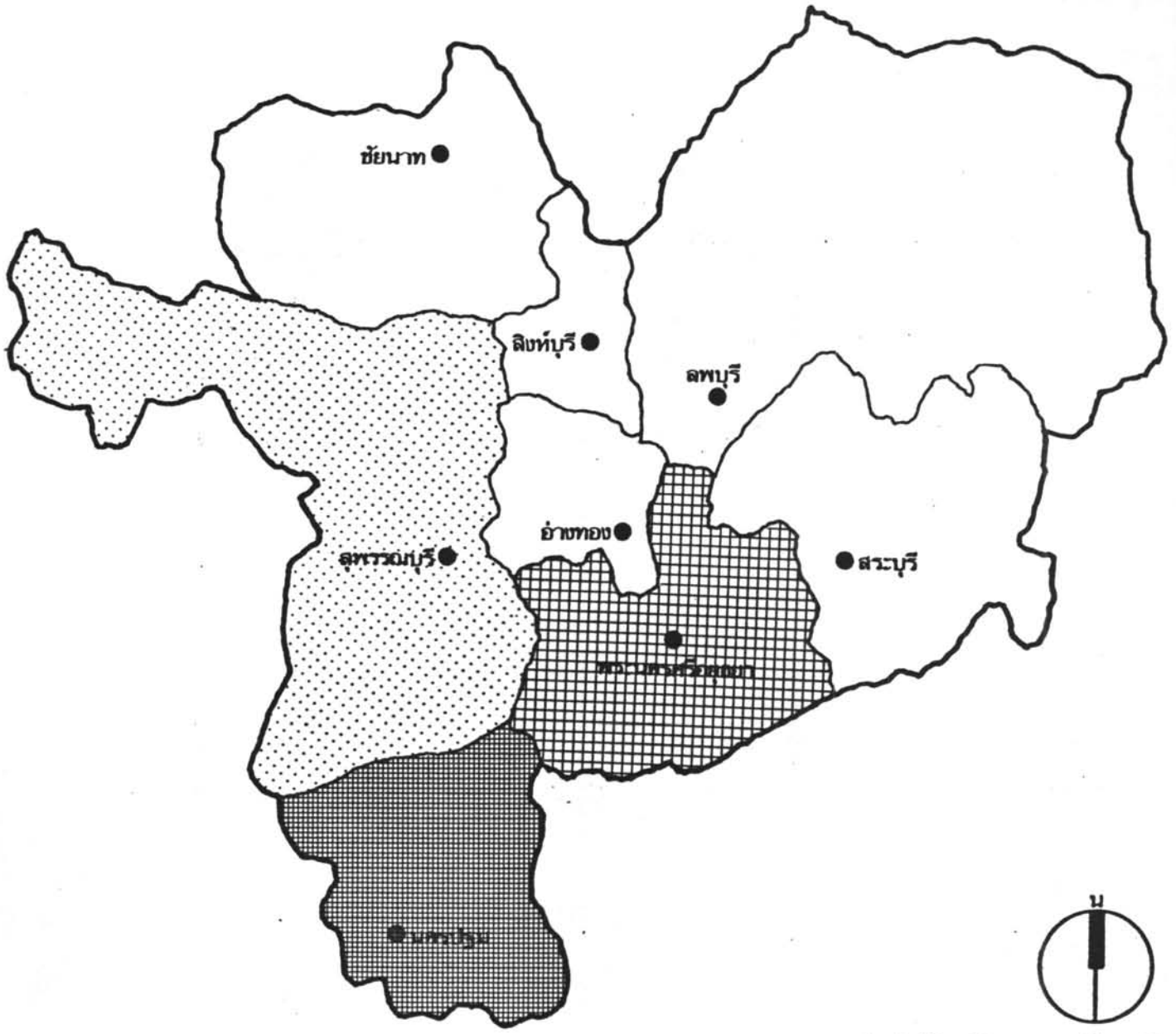
ความหนาแน่นประชากรได้เลือกพิจารณาเป็นราย 5 ปี คือปี 2511, 2516 และ 2521 เพื่อดูความเจริญเติบโตของประชากรเพื่อสัมพันธ์กับพื้นที่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า อัตราการเพิ่มของประชากรในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด ในช่วงระยะเวลา 10 ปี มีอัตราการเพิ่มไม่ถึง 50 คนต่อตารางกิโลเมตร ในปี 2521 และในปี 2521 จังหวัดที่มีความหนาแน่นประชากรมากที่สุดคือจังหวัดนครปฐม 261 คนต่อตารางกิโลเมตร และน้อยที่สุดคือจังหวัดสุพรรณบุรี 102 คนต่อตารางกิโลเมตร อาจจะเป็นไปได้ว่าจังหวัดที่มีความหนาแน่นมากเพราะมีการกระจุกตัวของประชากร อันสืบเนื่องมาจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีพื้นที่อุดมสมบูรณ์กว่าพื้นที่อื่น ๆ ในโครงการ

3.2.1.3 พีรามิดโครงสร้างประชากร (คูตารางที่ 3.7, 3.8, 3.9 รูปที่ 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)

จากข้อมูลจำนวนประชากรในปี 2513 เมื่อนำมาสร้างเป็นพีรามิดโครงสร้างประชากรแล้ว จะมีลักษณะเหมือนกันทั้ง 3 จังหวัดในเขตพื้นที่โครงการ คือฐานใหญ่บานออกและปลายเล็กส่วนตรงปลายยอดสุดจะบานออก อาจจะทำให้เข้าใจว่าประชากรที่อยู่ในวัยเด็กและวัยรุ่นตอนต้น (อายุประมาณ 0-14 ปี) มีจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรทั้งหมด อาทิเช่นจำนวนประชากรอายุ 0-14 มีจำนวนถึง 44.1 % ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนประชากรที่อายุมากกว่า 70 ปีขึ้นไปของจังหวัดสุพรรณบุรีมีจำนวน 2.3 % ของประชากรทั้งหมด ประชากรทั้ง 2 ประเภทนี้จัดว่าเป็นประชากรที่ไม่ได้อยู่ในวัยแรงงาน เป็นภาระของสังคมที่จะต้องเลี้ยงดู ถ้าประชากรในวัยนี้มีจำนวนมาก ก็จะทำให้โครงสร้างเศรษฐกิจโดยส่วนรวมพัฒนาไปได้ช้า เพราะไม่มีผลผลิตของประชากรในวัยนี้ และสังคมจะต้องแบ่งปันผลผลิตส่วนหนึ่งมาเฉลี่ยให้ด้วย

ตารางที่ 3.6 แสดงความหนาแน่นประชากรระดับจังหวัดในพื้นที่โครงการ

พ.ศ.	ความหนาแน่นประชากร (คน/กม ²)			ประชากร (คน)			พื้นที่ (กม.)		
	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม
2511	221	115	215	547,728	612,862	446,308			
2516	240	91	237	595,400	492,514	492,514	2,481.15	5,348.39	2,080.32
2521	249	102	261	616,802	543,998	543,998			

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง ความหนาแน่นของประชากร สัญลักษณ์ มากที่สุด ปานกลาง น้อย	ผู้ทำการศึกษา นายพรพจน์ สุขเกษม สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	ที่มา แผนที่ทหาร พ.ศ. 2515 วันที่ 17 มีนาคม 2523 แผ่นที่ 3.1 รวม 1 แผ่น

ตารางที่ 3.7 แสดงประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ.2513

หมวดอายุ 5 ปี	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ยอดรวมจังหวัด	501,737	100.0	243,041	100.0	258,696	100.0
0 - 4	73,095	14.6	36,963	15.2	36,132	14.2
5 - 9	77,225	15.4	38,984	16.0	38,241	14.8
10 - 14	68,518	13.7	34,618	14.2	33,900	13.1
15 - 19	50,549	10.1	24,902	10.2	25,647	9.9
20 - 24	30,704	6.1	14,019	5.8	16,685	6.4
25 - 29	27,793	5.5	12,716	5.2	15,077	5.3
30 - 34	30,132	6.0	14,324	5.9	15,808	6.1
35 - 39	27,008	5.4	12,555	5.2	14,453	5.6
40 - 44	23,943	4.8	11,436	4.7	12,507	4.8
45 - 49	19,693	3.9	9,167	3.8	10,526	4.1
50 - 54	17,684	3.5	8,190	3.4	9,494	3.7
55 - 59	15,637	3.1	7,435	3.1	8,202	3.2
60 - 64	13,276	2.6	6,231	2.6	7,045	2.7
65 - 69	10,581	2.1	4,948	2.0	5,633	2.2
70 ขึ้นไป	13,331	3.1	6,201	2.6	9,080	3.5
ไม่ทราบ	—	—	—	—	—	—

ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

ตารางที่ 3.8 แสดงจำนวนประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศ จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ.2513

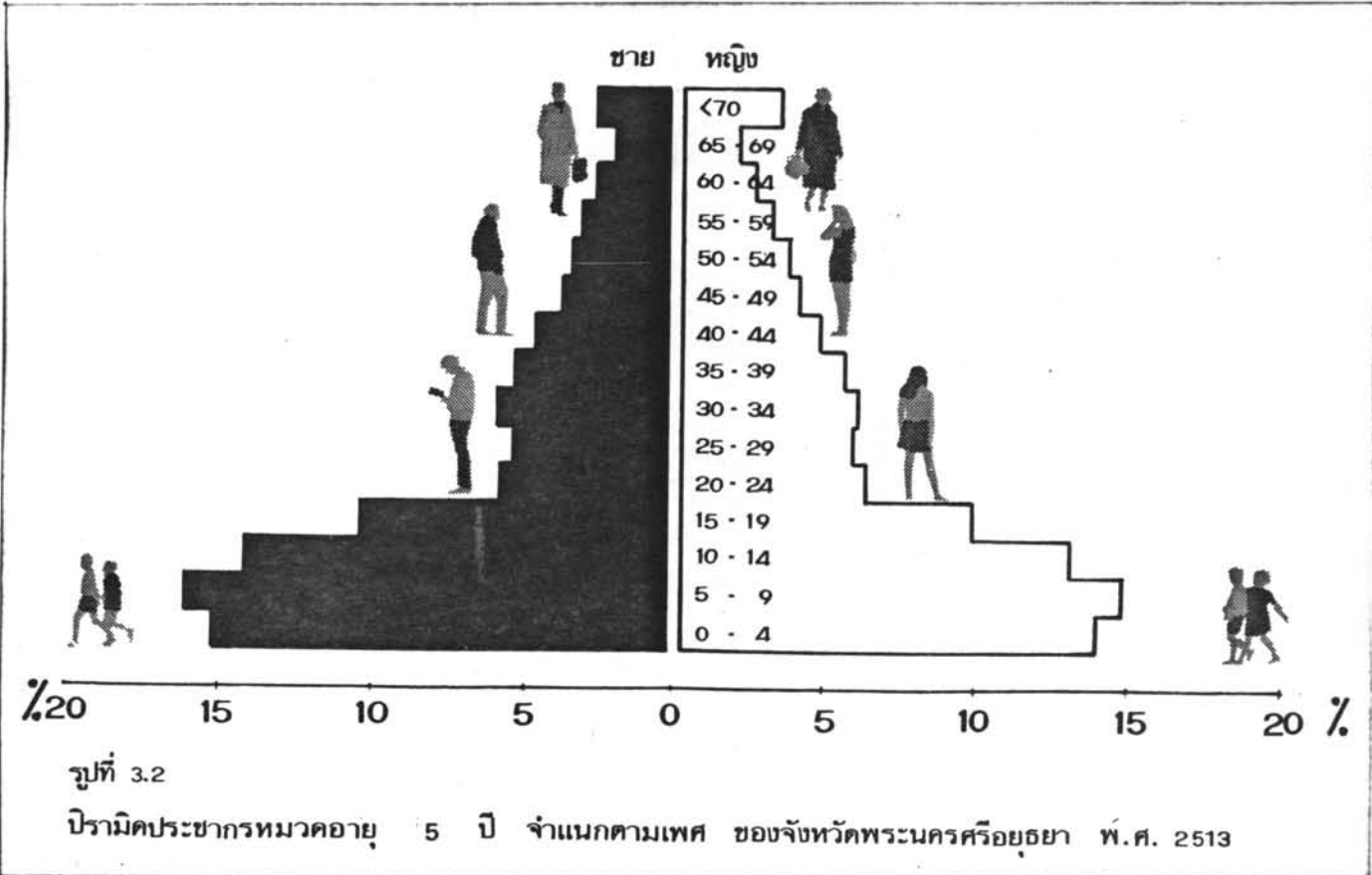
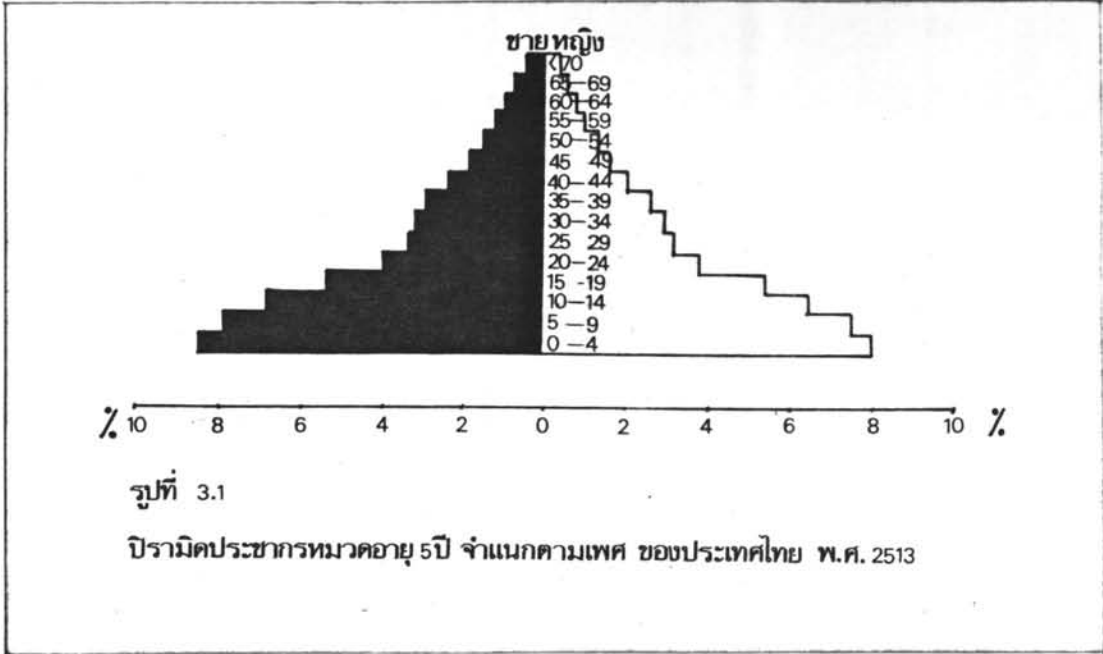
หมวดอายุ 5 ปี	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ยอดรวมจังหวัด	562,008	100.0	273,036	100.0	288,972	100.0
0 - 4	83,818	14.9	42,298	15.5	41,520	14.4
5 - 9	87,540	15.6	44,448	16.3	43,092	14.9
10 - 14	76,637	13.6	38,817	14.2	37,820	13.1
15 - 19	60,075	10.7	29,098	10.7	30,977	10.7
20 - 24	38,934	6.9	17,204	6.3	21,730	7.5
25 - 29	34,800	6.2	16,336	6.0	18,464	6.4
30 - 34	36,482	6.5	17,473	6.4	19,009	6.6
35 - 39	30,471	5.4	14,567	5.3	15,904	5.5
40 - 44	26,082	4.6	12,474	4.6	13,608	4.7
45 - 49	20,232	3.6	9,569	3.5	10,663	3.7
50 - 54	17,317	3.1	8,066	3.0	9,251	3.2
55 - 59	14,550	2.6	6,913	2.5	7,637	2.6
60 - 64	11,920	2.1	5,720	2.1	6,200	2.1
65 - 69	9,355	1.7	4,372	1.6	4,983	1.7
มากกว่า 70	12,948	2.3	5,237	1.9	7,711	2.7
ไม่ทราบ	847	0.2	417	0.2	430	0.1

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี

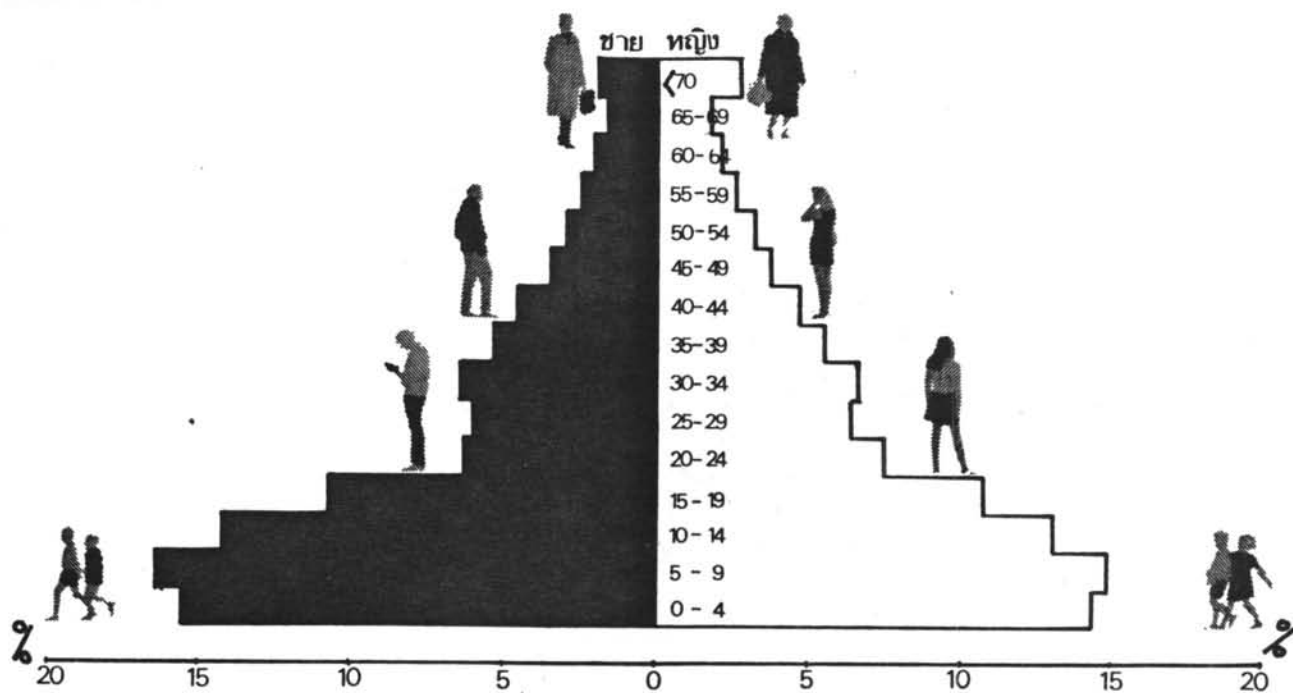
ตารางที่ 3.9 แสดงจำนวนประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศของจังหวัดนครปฐม พ.ศ.2513

หมวดอายุ 5 ปี	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ยอดรวมจังหวัด	419,319	100.0	206,163	100.0	213,156	100.0
0 - 4	64,057	15.3	32,446	15.7	31,591	14.8
5 - 9	65,924	15.7	33,421	16.2	32,503	15.2
10 - 14	57,651	13.7	29,258	14.2	28,393	13.3
15 - 19	44,915	10.7	22,466	10.9	22,449	10.5
20 - 24	30,878	7.4	14,925	7.2	15,953	7.5
25 - 29	24,693	5.9	11,846	5.7	12,847	6.0
30 - 34	25,225	6.0	12,194	5.9	13,031	6.1
35 - 39	21,079	5.0	10,156	4.9	10,923	5.1
40 - 44	18,467	4.4	8,861	4.3	9,606	4.5
45 - 49	14,414	3.4	6,757	3.3	7,657	3.6
50 - 54	13,174	3.1	6,208	3.0	6,966	3.3
55 - 59	11,220	2.7	5,346	2.6	5,874	2.8
60 - 64	9,147	2.2	4,342	2.1	4,805	2.3
65 - 69	7,210	1.7	3,426	1.6	3,964	1.9
มากกว่า 70	10,677	2.5	4,433	2.2	6,244	2.9
ไม่ทราบ	588	0.1	235	0.1	350	0.2

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตร

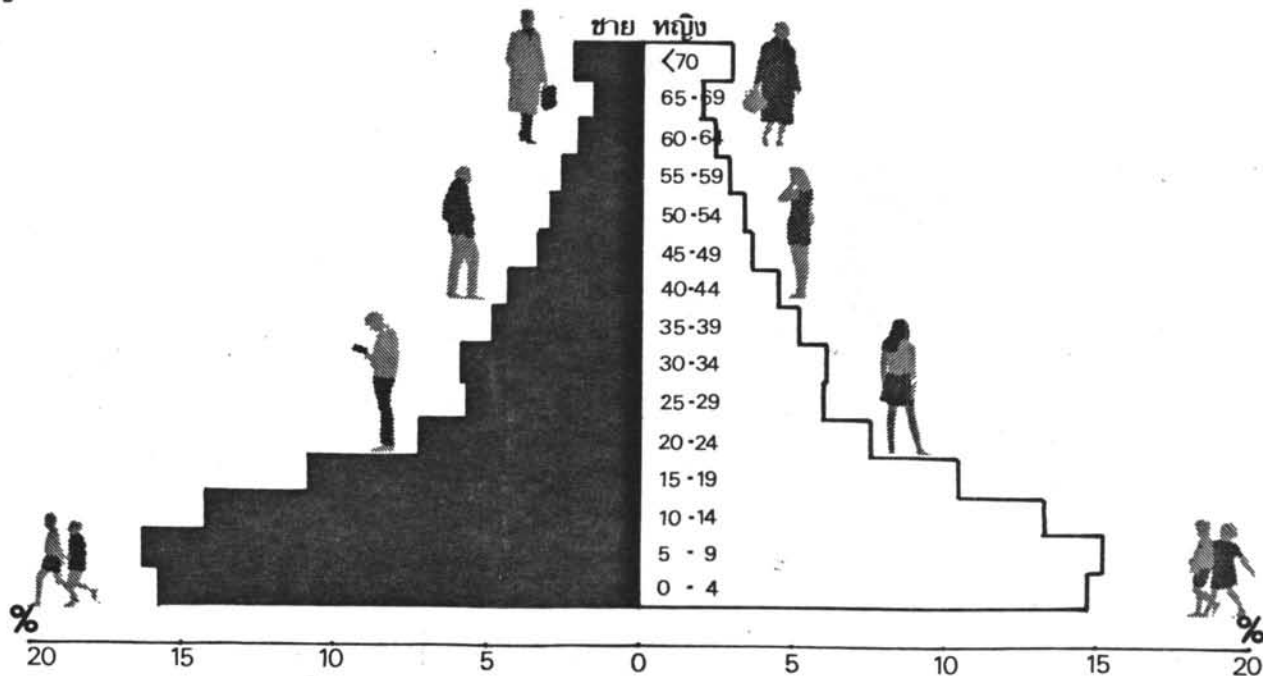

รูปที่ 3.3

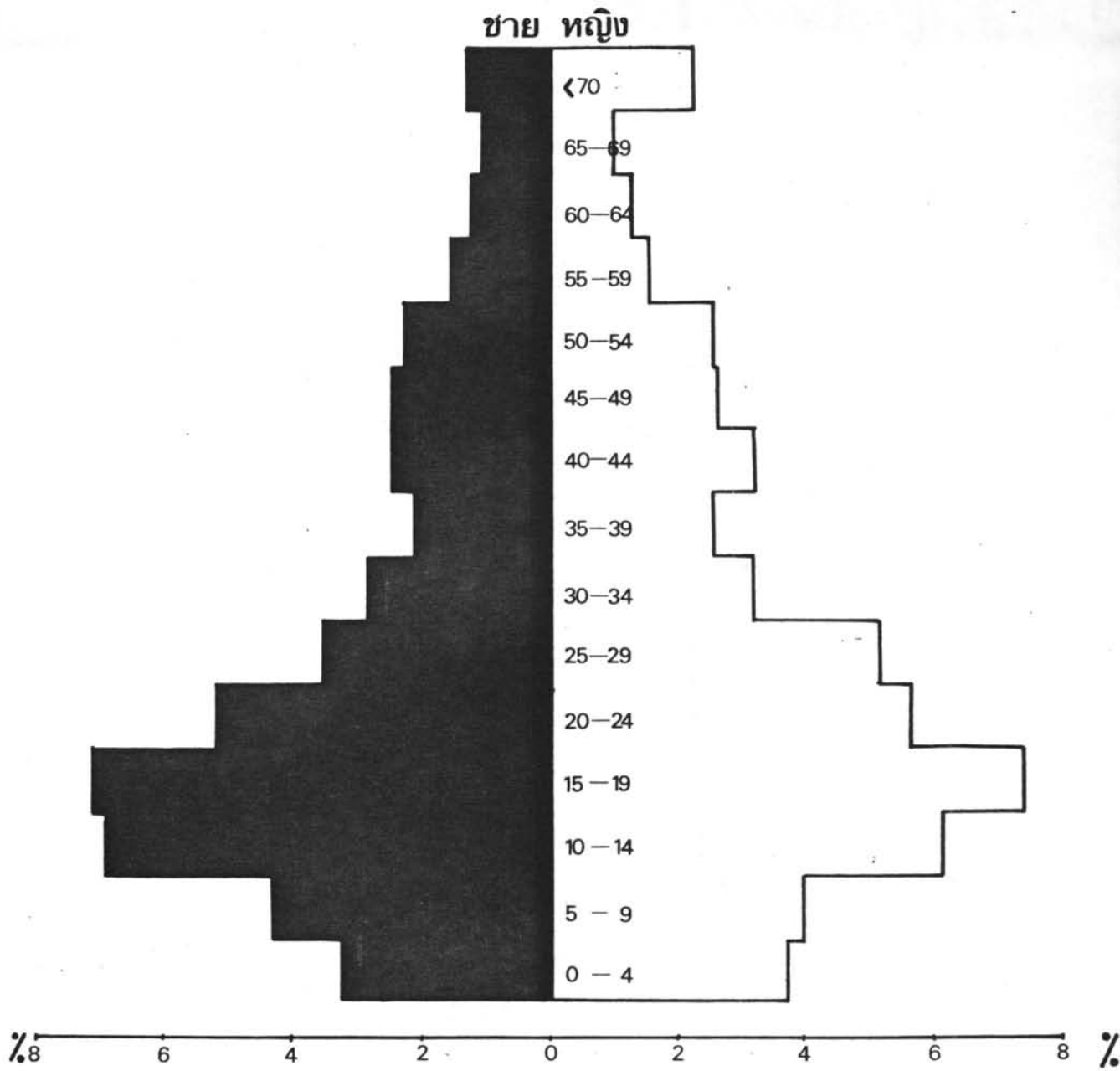

ปิรามิดประชากร หมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศ ของจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2513

รูปที่ 3.4

ปิรามิดประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศ ของจังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2513

ปิรามิดประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศ ของจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ 2522

ที่มา: กองวิจัยสำนักผังเมือง

รูปที่ 3.5

วัยที่สำคัญของประชากรที่สำคัญอีกวัยหนึ่งคือวัยแรงงาน (อายุประมาณ 15-16 ปี) เพราะประชากรในวัยนี้จะเป็นกำลังการผลิตที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจ โดยปกติแล้วประชากรในวัยนี้จะมียู่ประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด เช่นในจังหวัดสุพรรณบุรีมีประชากรวัยแรงงานเป็นจำนวน 48.2 % ของจำนวนประชากรทั้งหมด

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า กลุ่มอายุของประชากรที่มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดคือกลุ่มอายุ 0-14 ปี และวัยแรงงานอายุ 15-60 ปี แต่อย่างไรก็ตามสัดส่วนของประชากรวัยแรงงาน ควรจะมีมากกว่านี้ อย่างเช่นในประเทศที่พัฒนาแล้ว พีรามิดจะมีลักษณะฐานเล็กปลายเล็ก ตรงกลางป่อง และสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการที่ประชากรในวัยเด็กมีมาก อาจจะเป็นเพราะการคุมกำเนิดในเวลานั้นยังไม่เป็นผลเท่าที่ควร เมื่อมองลักษณะรวม ๆ เพราะประชากรในเขตชนบทมักจะไม่ค่อยรู้หนังสือ ขาดความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ จึงไม่เห็นความสำคัญของการคุมกำเนิดเท่าที่ควร มีข้อที่น่าสนใจประการหนึ่งคือ ฐานของปิรามิดชั้นแรก (อายุ 0-4 ปี) เริ่มเล็กลง และเมื่อนำเอาปิรามิดประชากรระดับจังหวัดไปเปรียบเทียบกับ การสำรวจของสำนักผังเมือง (ดูรูปที่ 3.5) ในระดับจังหวัดสุพรรณบุรี (ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของทั้ง 3 จังหวัด เพราะจังหวัดอื่นๆ ไม่มีข้อมูลการสำรวจ) ในปี 2522 ซึ่งจะเห็นได้ว่าฐานของปิรามิดมีแนวโน้มที่จะเล็กลงเป็นลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปิรามิดโครงสร้างประชากรของประเทศไทย (ดูรูปที่ 3.1) แล้วลักษณะคล้ายกันมาก คือฐานจะแผ่แบนราบออกไป ซึ่งแสดงว่ามีเด็ก ๆ มาก อีกประการหนึ่งโดยเฉลี่ยแล้วประชากรเพศหญิงจะมีมากกว่าเพศชาย

3.2.1.4 การคาดคะเนจำนวนประชากรระดับจังหวัด

การคาดคะเนจำนวนประชากรนี้ได้ใช้สูตรการคำนวณประชากรทางด้านคณิตศาสตร์

โดยอาศัยอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร (Rate of Population Growth) ในช่วงปี 2511-2521 เป็นฐานในการคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงประชากรในปี 2526 และ 2531 ค่าที่ได้มาเป็นค่าโดยประมาณขั้นต่ำ เพราะจากที่กล่าวมาแล้วในเรื่องการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร จากการเพิ่มโดยธรรมชาติ และโดยการอพยพย้ายถิ่น ในหัวข้อที่ 3.1.1.1.2 ซึ่งจะเห็นว่าแนวโน้มของการเพิ่มลดลง เพราะความเจริญทางด้านกาแพทย์ และการคุมกำเนิด นอกจากนั้นการวางแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยังไม่สามารถแก้ปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานจากท้องถิ่นเข้าสู่เมืองใหญ่ ๆ ได้หรือไม่สามารถกระจายแหล่งงานได้อย่างทั่วถึงทุกภูมิภาค ดังจะเห็นได้จากตัวเลขของประชากรที่ย้ายออกที่เพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งหมดนี้จะเป็นปัจจัยที่ช่วยลดอัตราการเพิ่มของประชากรในอนาคตได้ เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือในประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศไทย การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศ ควรจะกระทำอย่างประหยัดตามเหตุผลที่สมควร ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานี้จึงได้ใช้อัตราตัวเลขขั้นต่ำในการคำนวณความต้องการโครงสร้างพื้นฐาน (Infra-Structure) ในอนาคต เพื่อความประหยัดทรัพยากร เพราะการใช้ตัวเลขขั้นสูงสุด (Maximum) จะต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีกมาก ในขณะที่มีทรัพยากรอย่างจำกัดเหมือนเดิม โอกาสของแผนที่จะเป็นจริงก็มีน้อย ผลคืออีกประการหนึ่งของการใช้อัตราขั้นต่ำ เพราะเปรียบเทียบเป็นการกระตุ้นให้มีการวางนโยบายควบคุมจำนวนประชากร โดยพยายามทำให้อัตราการเพิ่มของประชากรลดลง ให้สอดคล้องกับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม อื่น ๆ ภายใต้เงื่อนไขของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ผลการคำนวณได้ตรวจสอบกับผลการคำนวณของ กองวิจัย สำนักผังเมือง ซึ่งผลออกมาใกล้เคียงกัน (ในตัวเลขขั้นต่ำ)

ผลการคำนวณการคาดคะเนจำนวนประชากรของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ดูตารางที่ 3.10 รูปที่ 3.6, 3.7, 3.8 สุพรรณบุรี นครปฐม)

การคาดคะเนจำนวนประชากรของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในปี 2526, 2531

การคำนวณโดยใช้ Rate of Population Growth

$$\text{จากสูตร } R = \sqrt[n]{\frac{P_t}{P_0}} - 1$$

R = Rate of Population Growth จากปี 2511-2521

n = จำนวนปีที่เปลี่ยนไป จาก พ.ศ. 2521-2511 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรปีหลังสุด (2521)

= 616,802 คน

P₀ = จำนวนประชากรปีต้น (2511)

= 527,728

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \\ R &= \sqrt[10]{\frac{616802}{527728}} - 1 \\ &= 1.01571897 - 1 \\ &= .01571897 \end{aligned}$$

แทนค่า R ในสูตร

$$P_n = P_t (1+R)^n$$

P_{n1} = จำนวนประชากรในอีก (2526-2521) 5 ปี

P_{n2} = จำนวนประชากรในอีก (2531-2521) 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรในปี 2521

= 616,802 คน

$$P_{n1} = 616,802 (1 + .01571897)^5$$

$$= 616,802 (1.01571897)^5$$

$$= 616,802 (1.081104856)$$

$$= 666,827.6$$

∴ จำนวนประชากรในปี 2526 = 666,828 คน

$$\begin{aligned} Pn_2 &= 616,802 (1 + .01571897)^{10} \\ &= 616,802 (1.01571897)^{10} \\ &= 616,802 (1.168787709) = 720,910.5966 \end{aligned}$$

∴ จำนวนประชากรในปี 2531 = 720,911 คน

การคาดคะเนจำนวนประชากรของจังหวัดสุพรรณบุรีในปี 2526, 2531

การคำนวณโดยวิธี Rate of Population Growth

จากสูตร

$$R = \sqrt[n]{\frac{P_t}{P_o}} - 1$$

R = Rate of Population Growth ในช่วงปี 2511-2521

n = จำนวนปีที่เปลี่ยนไป (2521-2511) = 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรปีหลังสุด (2521)

= 694,315 คน

P_o = จำนวนประชากรปีต้น

= 612,862 คน

แทนค่าในสูตร

$$R = \sqrt[10]{\frac{694,315}{612,862}} - 1$$

$$= 1.012556779 - 1$$

$$= 0.012556779$$

แทนค่า R ในสูตร

$$P_n = P_t (1 + R)^n$$

P_{n1} = จำนวนประชากรในอีก (2526-2521) = 5 ปี

P_{n2} = จำนวนประชากรในอีก (2531-2521) = 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรในปี 2521

= 694,315 คน

$$P_{n1} = 694,315 (1 + 0.012556779)^5$$

$$= 694,315 (1.064380543)$$

$$= 739,015.3765$$

∴ จำนวนประชากรในปี 2526 = 739,015 คน

$$\begin{aligned} Pn_2 &= 694,315 (1 + 0.012556779)^{10} \\ &= 694,315 \times 1.132905945 \\ &= 786,593.5912 \end{aligned}$$

∴ จำนวนประชากรในปี 2531 = 786,594 คน

การคาดคะเนจำนวนประชากรของจังหวัดนครปฐม ในปี 2526, 2531

การคำนวณโดยใช้ Rate of Population Growth

$$\text{จากสูตร } R = \sqrt[n]{\frac{P_t}{P_o}} - 1$$

R = Rate Of Population Growth ในช่วงปี 2511-2521

n = จำนวนปีที่เปลี่ยนไป (2521-2511) = 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรปีหลังสุด (2521)

= 543,998 คน

P_o = จำนวนประชากรปีต้น

= 446,308 คน

แทนค่าในสูตร

$$R = \sqrt[10]{\frac{616,802}{446,308}} - 1$$

= 1.0199082 - 1

= 0.0199082

แทนค่า R ในสูตร

$$P_n = P_t (1 + R)^n$$

P_{n₁} = จำนวนประชากรในอีก (2526-2511) = 5 ปี

P_{n₂} = จำนวนประชากรในอีก (2531-2521) = 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรในปีหลังสุด (2521)

= 543,998 คน

$$P_{n_1} = 543,998 (1 + 0.0199082)^5$$

= 543,998 X 1.104031121

= 600,590.72

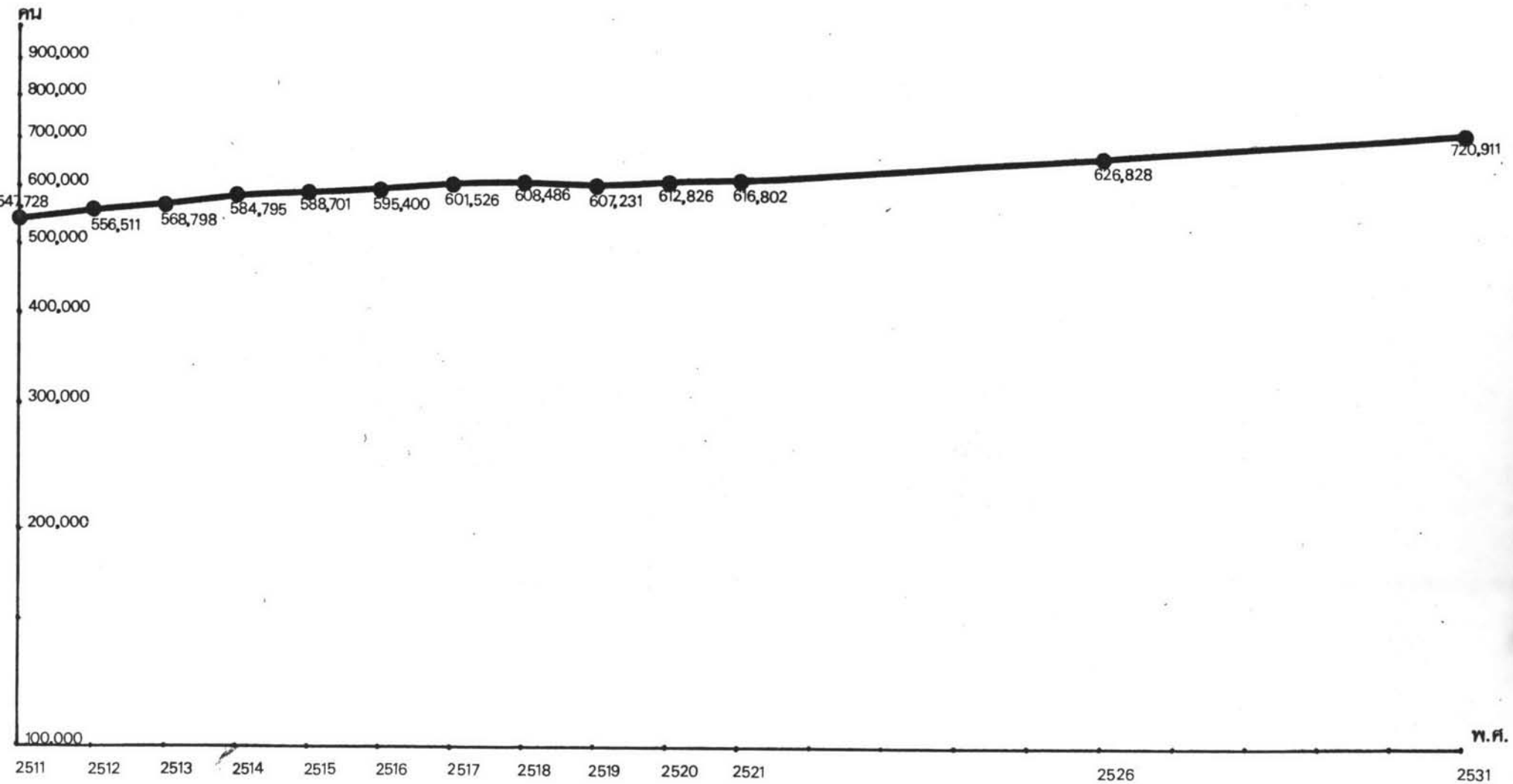
∴ จำนวนประชากรในปี 2526 = 600,591 คน

$$\begin{aligned} Pn_2 &= 543,998 (1 + 0.0199082)^{10} \\ &= 543,998 \times 1.217897769 \\ &= 662,533.95 \end{aligned}$$

∴ จำนวนประชากรในปี 2531 = 662,534 คน

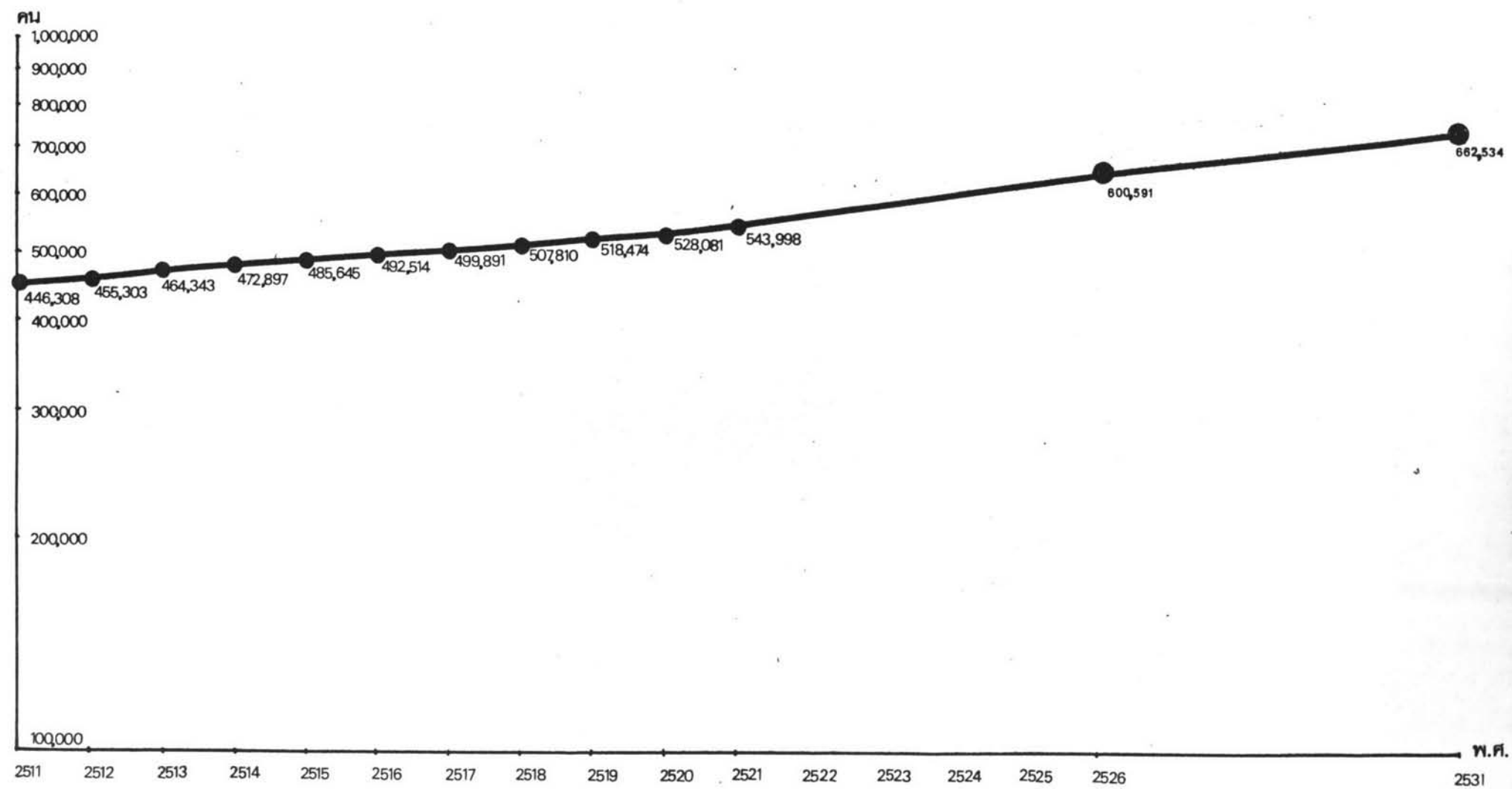
ตารางที่ 3.10 แสดงการคาดคะเนจำนวนประชากรระดับจังหวัดในพื้นที่โครงการ

ผลการคำนวณ	จำนวนประชากรใน พ.ศ. 2526			จำนวนประชากรใน พ.ศ. 2531		
	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม
ผลจากการคำนวณ	666,828	739,015	600,591	720,911	786,594	622,534
ผลจากการคำนวณในอัตรา เพิ่มขึ้นต่ำของสำนักผังเมือง	ไม่มีข้อมูลระดับจังหวัด	-	-	-	-	-

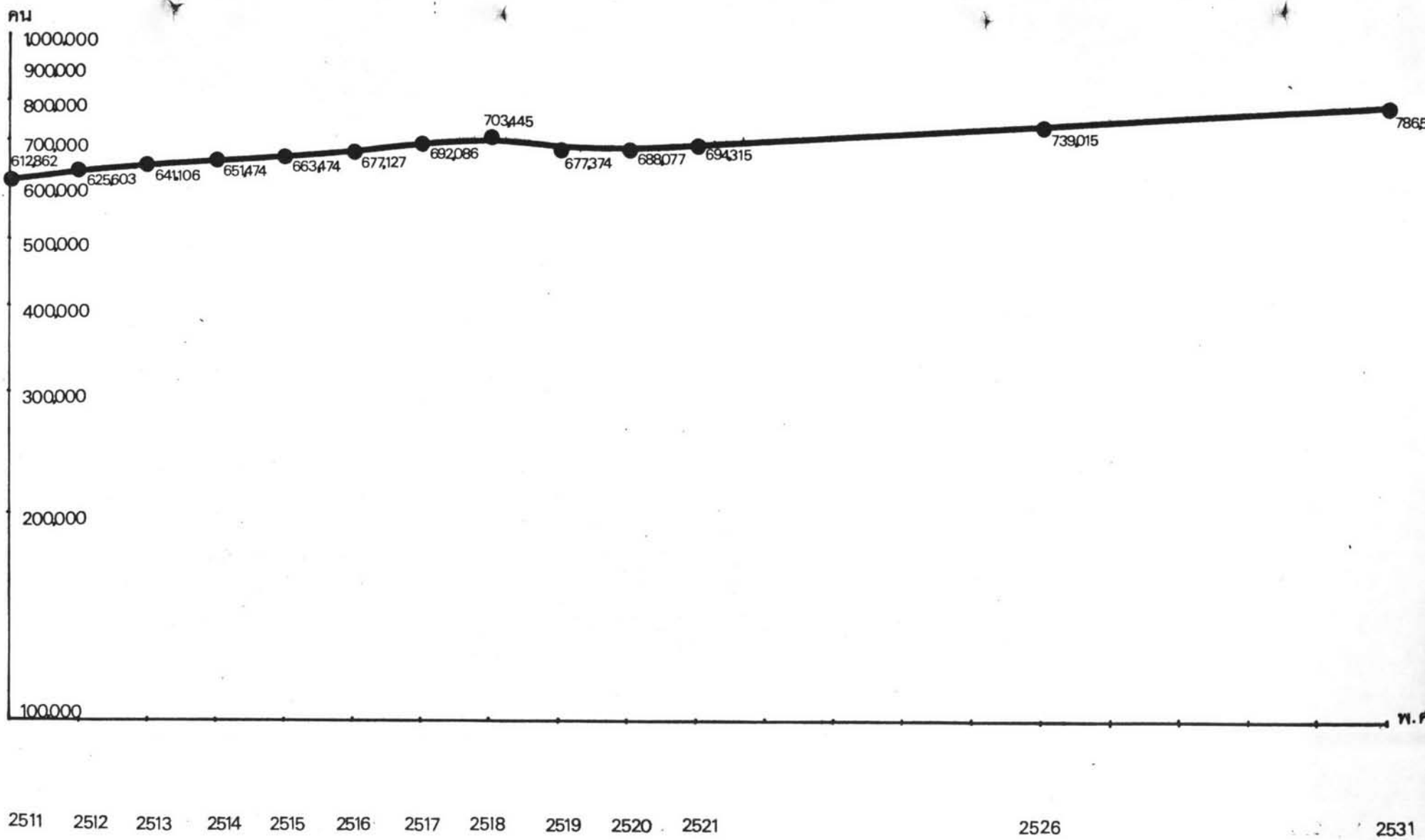
รูปที่ 3.6

กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน พ.ศ. 2511- 2521 และการคาดคะเนจำนวนประชากรในปี 2526, 2531

รูปที่ 3.7

แผนภูมิแสดงการคาดคะเนจำนวนประชากรของจังหวัดนครปฐมในปี 2526 และ 2531

รูปที่ 3.8

แผนภูมิแสดงการคาดคะเนจำนวนประชากรของจังหวัดสุพรรณบุรีในปี 2526 และ 2531

3.2.2 ระดับเมือง หมายถึงพื้นที่ในเขตอำเภอเมือง และเขตเทศบาลเมือง

การท่องเที่ยวมีส่วนผูกพันกับเมืองเป็นอย่างมาก เพราะในเมืองจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย (Facilities) ต่าง ๆ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร สถานบริการต่าง ๆ ในอันที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวในเขตพื้นที่โครงการ มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในเขตเมืองเป็นส่วนมาก

ทางด้านประชากร ประชากรส่วนใหญ่ที่มีอาชีพบริการจะเข้ามาอยู่อาศัยในเมือง นอกจากนั้นสิ่งอำนวยความสะดวกในเมือง จะเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจให้คนเข้ามาพักอาศัย เพื่อใช้บริการในเมืองมากขึ้น

รายละเอียดของประชากรในระดับอำเภอเมือง จะกล่าวไปพร้อม ๆ กับระดับเทศบาลเมือง เหตุผลคือ ประการแรกดังที่ได้อธิบายมาแล้วว่า พื้นที่เขตเทศบาลเมืองกับอำเภอเมือง มีความผูกพันกันมาก และอีกประการหนึ่งเพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างระหว่างประชากรในเขตเทศบาลกับอำเภอเมืองที่อยู่รอบ ๆ

3.2.2.1 (ดูตารางที่ 3.11, 3.12 และ 3.13) สัดส่วนของประชากร

เทศบาลเมือง กับประชากรนอกเขตเทศบาลในอำเภอเมืองมีค่าใกล้เคียงกัน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตลอดช่วงระยะ 10 ปีที่ผ่านมา และเมื่อพิจารณาอัตราการเพิ่มของประชากรโดยส่วนรวมจะมีค่าเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงทั้งในระดับอำเภอเมือง และเทศบาลเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2514 อัตราการเพิ่มผิดปกติ คือเพิ่มขึ้นจากปี 2513 ถึง 11.03% ซึ่งอัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติไม่สามารถทำให้จำนวนประชากรเพิ่มมากขนาดนี้ได้ อาจจะเป็นไปได้ว่ามีการย้ายถิ่นอพยพเข้ามาในเขตเทศบาลเมืองเป็นจำนวนมาก ทั้งในระดับจังหวัดเอง และจากจังหวัดอื่น ซึ่งเมื่อพิจารณาตัวเลขในปี 2514 ในระดับจังหวัดที่เพิ่มขึ้นจากปี 2513 ถึง 15,997 คน

เมื่อเปรียบเทียบกับ การเพิ่มทั้งจังหวัด สัดส่วนของประชากรที่เพิ่มในเขตเมืองและเทศบาลเมืองเป็น 50.33 % ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ถ้าเกิดการอพยพหรือย้ายถิ่นเข้าจังหวัดแล้ว ประชากรส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งหนึ่ง จะอพยพเข้าเขตเมืองหรือเทศบาลเมือง ส่วนใหญ่เพื่อหางานทางด้านบริการ ธุรกิจ ด้านการเกษตร อาจจะมีบ้างเป็นส่วนน้อย

ในช่วงสองปีสุดท้าย คือปี 2520 และ 2531 อัตราการเพิ่มของประชากรกลับมีอัตราสูงขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราเพิ่มในช่วงก่อนหน้านี้

จังหวัดสุพรรณบุรีและนครปฐม มีลักษณะคล้าย ๆ กันคือ สัดส่วนของประชากรในเขตอำเภอเมือง มีค่ามากกว่าประชากรในเขตเทศบาลหลายเท่าตัว (จังหวัดสุพรรณบุรีประมาณ 5 เท่า และจังหวัดนครปฐมประมาณ 4 เท่า) ซึ่งแตกต่างกับลักษณะของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพราะอำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยามีขนาดเล็กครอบคลุมพื้นที่บริเวณเกาะเมือง และพื้นที่รอบ ๆ อีกบางส่วน ส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีและนครปฐม อำเภอเมือง มีขนาดใหญ่กว่า จึงเป็นผลทำให้สัดส่วนของประชากรของเทศบาลเมือง และอำเภอเมือง มีความแตกต่างกันมาก และเมื่อพิจารณาอัตราการเพิ่มของประชากรของทั้งสองจังหวัด ทั้งในระดับอำเภอเมืองและเทศบาลเมือง จะเห็นได้ว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน บางปีก็เพิ่มขึ้น บางปีก็ลดลง บางปีก็เพิ่มขึ้นมาก เช่นเทศบาลเมืองนครปฐม พ.ศ. 2515 อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรที่เพิ่มขึ้นถึง 19.80 % และพอลดลงไปในปี พ.ศ. 2516 อัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงถึง 22.72 %

3.2.2.2 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงประชากรของเทศบาลเมือง กับอำเภอเมือง และจังหวัด

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สัดส่วนระหว่างประชากรในเขตเทศบาล กับอำเภอเมือง ได้กล่าวไปแล้วในข้อ 3.2.2.1 และจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จาก 96.27% ในปี 2511 เป็น 98.01% ในปี 2521 สัดส่วนระหว่างประชากรในเขตเทศบาลกับประชากรจังหวัด จะมีค่าอยู่ประมาณ 7-8% ตลอดช่วงระยะเวลา 10 ปี และเพิ่มขึ้นจาก 7.17% ในปี 2511 เป็น 8.20% ในปี 2521

จังหวัดสุพรรณบุรี สัดส่วนระหว่างประชากรในเขตเทศบาล กับจังหวัด มีค่าค่อนข้างจะคงตัวคือ 4 % ตลอดช่วงระยะเวลา 10 ปี

จังหวัดนครปฐม สัดส่วนระหว่างประชากรเขตเทศบาล กับจังหวัด มีค่าเฉลี่ยประมาณ 7 %

จะเห็นได้ว่า จังหวัดที่มีสัดส่วนของประชากรเขตเทศบาลเมืองกับจังหวัด อยู่ในอัตราที่สูงที่สุดคือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (7-8 %) รองลงมาคือจังหวัดนครปฐม (7 %) และอันดับสุดท้าย

ท้ายคือจังหวัดสุพรรณบุรี (4 %) เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเดียวกันของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีอัตราส่วนอยู่ระหว่าง 13-15 %¹ ดังนั้นโดยเฉลี่ยแล้ว จังหวัดในพื้นที่โครงการจะมีค่าของสัดส่วนประมาณครึ่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่

จากค่าของตัวเลขอันนี้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นค่าที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประชากรเขตเมือง กับประชากรชนบท ตัวเลขนี้ถ้าอยู่ในค่าต่ำ เช่น 4 % ในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งหมายความว่าประชากรเมืองในเขตเทศบาลมีเพียง 4 % ของประชากรทั้งจังหวัด ดังนั้นประชากรส่วนใหญ่จึงอาศัยทำมาหากินอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งก็ควรจะเป็นการประกอบการเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ เมืองจึงต้องพึ่งพาอาศัยการเกษตรอยู่มาก นอกจากนั้นค่าของตัวเลขนี้ยังแสดงให้เห็นอัตราความเป็นเมือง ถ้าอัตราส่วนเปอร์เซ็นต์มีค่าสูงอย่างเมืองเชียงใหม่ (13-15 %) ก็แสดงว่าชุมชนเขตเทศบาลมีขนาดใหญ่ มีประชากรอาศัยอยู่มาก ซึ่งจะทำให้คาดได้ต่อไปอีกว่า ชุมชนเมืองคงจะได้รับการพัฒนามามากพอสมควร มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายพอเพียงที่จะให้บริการแก่ประชากรได้ ในทำนองกลับกันถ้าอัตราส่วนมีค่าน้อยอย่างเช่น จังหวัดสุพรรณบุรี (4 %) ก็แสดงว่าชุมชนเทศบาลมีขนาดเล็ก ประชากรที่อาศัยอยู่มีจำนวนน้อย อาจจะเป็นเพราะไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร สิ่งอำนวยความสะดวกอาจจะไม่เพียงพอกับความต้องการ เป็นต้น

สำหรับจังหวัดในพื้นที่โครงการเมื่อพิจารณาตัวเลขแล้ว ชุมชนที่มีขนาดใกล้เคียงกันคือเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา และเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ส่วนเทศบาลเมืองสุพรรณบุรีอยู่อันดับสุดท้าย ซึ่งเมื่อพิจารณากับสภาพความเป็นจริงกับการสำรวจแล้ว ก็ปรากฏว่าใกล้เคียงกันมาก ชุมชนเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยาและนครปฐมมีขนาดใกล้เคียงกัน สิ่งอำนวยความสะดวกสบายมีพอ ๆ กัน ส่วนชุมชนสุพรรณบุรีมีความเจริญล้าหลังกว่าทั้ง 2 จังหวัดข้างต้น

¹ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, โครงการศึกษาเบื้องต้นแผนหลัก การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่, (พระนคร : 2522) หน้า 3-12.

ตารางที่ 3.11 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรของอำเภอเมืองและเทศบาลพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ปี 2511-2521

พ.ศ.	จำนวนประชากรอำเภอเมือง			อัตราการเพิ่ม %	จำนวนประชากรเทศบาล			อัตราการเพิ่ม %
	รวม	ชาย	หญิง		รวม	ชาย	หญิง	
2511	40,814	20,020	20,794	—	39,291	20,204	19,087	—
2512	41,715	20,426	21,289	2.21	40,104	20,590	19,154	2.07
2513	42,841	21,026	19,959	2.70	40,951	20,992	19,959	2.11
2514	46,375	23,009	23,366	8.25	45,469	23,265	22,204	11.03
2515	47,832	23,746	24,086	3.14	46,644	23,882	22,762	2.58
2516	48,618	24,219	24,462	1.64	47,152	24,196	22,956	1.09
2517	49,137	24,396	24,741	1.07	48,065	24,573	23,492	1.94
2518	49,782	24,657	25,125	1.31	48,602	24,846	23,756	1.12
2519	49,239	24,345	24,894	-1.09	48,861	24,832	23,988	0.53
2520	50,461	24,965	25,496	2.39	49,734	25,231	24,413	1.79
2521	51,617	25,610	26,007	2.29	50,592	25,776	24,816	1.73

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : จำนวนประชากรอำเภอเมืองเป็นจำนวนประชากรที่อยู่นอกเขตเทศบาล

ตารางที่ 3.12 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากร ของอำเภอเมืองและเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี

พ.ศ.	จำนวนประชากรอำเภอเมือง			อัตรา การเพิ่ม %	จำนวนประชากรเทศบาล			อัตรา การเพิ่ม %
	รวม	ชาย	หญิง		รวม	ชาย	หญิง	
2511	120,835	60,117	60,714	—	18,734	9,141	9,593	—
2512	122,824	61,020	61,804	1.65	19,183	9,352	9,830	2.40
2513	124,650	62,750	61,900	1.49	19,575	9,498	10,107	2.04
2514	127,463	63,729	63,734	2.26	19,774	9,624	10,150	1.02
2515	129,482	64,850	64,632	1.58	20,128	9,801	10,327	1.34
2516	130,048	65,075	64,973	0.46	20,505	9,961	10,544	1.87
2517	130,857	65,361	65,496	0.01	20,882	10,610	10,772	1.84
2518	132,026	65,971	66,055	0.89	21,232	10,341	10,891	1.68
2519	104,500	51,384	53,116	-20.85	21,522	10,490	11,032	1.37
2520	105,981	52,078	53,903	1.42	21,961	10,701	11,260	2.04
2521	103,254	50,619	52,635	-2.57	22,024	10,718	11,306	0.29

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : จำนวนประชากร อำเภอเมือง เป็นจำนวนประชากรที่อยู่นอกเขตเทศบาล

ตารางที่ 3.13 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรของอำเภอเมือง และเทศบาลเมืองนครปฐม
ตั้งแต่ปี 2511-2521

พ.ศ.	จำนวนประชากรอำเภอเมือง			อัตรา การเพิ่ม %	จำนวนประชากรเทศบาล			อัตรา การเพิ่ม %
	รวม	ชาย	หญิง		รวม	ชาย	หญิง	
2511	109,451	55,587	53,864	—	35,490	18,250	17,240	—
2512	111,881	56,768	55,113	2.22	36,483	18,728	17,755	2.80
2513	114,815	58,219	56,596	2.62	36,677	18,771	17,906	0.53
2514	117,688	59,512	58,176	2.44	37,408	19,116	18,292	1.99
2515	124,574	61,416	63,158	5.85	46,644	23,882	22,762	24.69
2516	127,157	62,470	64,417	2.07	38,006	19,412	18,594	18.52
2517	129,238	63,769	65,469	1.64	38,846	19,896	18,950	2.21
2518	131,654	65,011	66,643	1.87	39,270	20,014	19,256	1.09
2519	142,235	70,045	72,181	8.04	39,859	20,275	19,584	1.50
2520	145,319	71,601	73,718	2.17	40,316	20,414	19,902	1.15
2521	149,913	73,920	75,993	3.16	41,731	21,130	20,601	3.51

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : จำนวนประชากรอำเภอเมืองเป็นจำนวนประชากรที่อยู่นอกเขตเทศบาล

ตารางที่ 3.14 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรในเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา
ตั้งแต่ปี 2511-2521

พ.ศ.	จำนวน ประชากร ในเทศบาล	อัตรา การเพิ่ม %	จำนวน ประชากร อำเภอเมือง	% ของจำนวนประชากรในเขตเทศบาล เทียบกับจำนวนประชากร	
				อำเภอเมือง	จังหวัด
2511	39,291	—	40,814	96.27	7.17
2512	40,104	2.07	41,715	96.14	7.21
2513	40,951	2.11	42,841	95.59	7.20
2514	45,469	11.03	46,375	98.05	7.78
2515	46,644	2.58	47,832	97.52	7.92
2516	47,152	1.09	48,618	96.98	7.92
2517	48,065	1.94	49,137	97.82	7.99
2518	48,602	1.12	49,782	97.63	7.99
2519	48,861	0.53	49,239	99.23	8.05
2520	49,734	1.79	50,461	98.56	8.12
2521	50,592	1.73	51,617	98.01	8.20

จำนวนประชากรของอำเภอเมืองนอกเขตเทศบาลเมือง

ตารางที่ 3.15 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรในเขตเทศบาลสุพรรณบุรี ตั้งแต่ปี 2511-2521

พ.ศ.	จำนวนประชากร ในเทศบาล	อัตรา การเพิ่ม %	จำนวน ประชากร อำเภอเมือง	% ของจำนวนประชากรในเขตเทศบาล เทียบกับจำนวนประชากร	
				อำเภอเมือง	จังหวัด
2511	18,374	—	120,835	15.20	3.00
2512	19,183	4.40	122,824	15.61	4.21
2513	19,515	1.73	124,650	15.65	4.20
2514	19,774	1.33	127,463	15.51	4.18
2515	20,128	1.80	129,482	15.54	4.14
2516	20,505	1.87	130,048	15.76	4.16
2517	20,882	1.84	130,857	15.96	4.64
2518	21,232	1.68	132,026	16.08	4.18
2519	21,522	1.37	104,500	20.60	4.15
2520	21,961	2.04	105,981	20.72	4.16
2521	22,024	0.29	103,254	21.33	4.05

ตารางที่ 3.16 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม
ตั้งแต่ปี 2511-2521

พ.ศ.	จำนวน ประชากร ในเทศบาล	อัตรา การเพิ่ม %	จำนวน ประชากร อำเภอเมือง	% ของจำนวนประชากรในเขตเทศบาล เทียบกับจำนวนประชากร	
				อำเภอเมือง	จังหวัด
2511	35,490	-	109,451	32.43	7.95
2512	36,483	2.79	111,881	32.61	8.01
2513	36,677	0.53	114,815	31.94	8.00
2514	37,408	1.99	117,688	31.79	7.91
2515	37,807	1.06	124,574	30.35	7.78
2516	38,006	0.52	127,517	29.81	7.71
2517	38,846	2.21	129,238	30.06	7.77
2518	39,270	1.09	131,654	29.82	7.72
2519	39,859	1.49	142,235	28.02	7.69
2520	40,316	1.15	145,319	27.74	7.63
2521	41,731	2.62	149,913	27.84	7.67

ตารางที่ 3.17 แสดงความหนาแน่นประชากรระดับอำเภอเมืองในเขตพื้นที่โครงการ

พ.ศ.	ความหนาแน่นประชากร (คน/กม ²)			ประชากร (คน)			พื้นที่ (กม.)		
	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม
2511	316	248	272	40,814	120,835	109,451			
2516	377	268	316	48,618	130,048	127,157	129	486.3	4.02
2521	400	212	373	51,617	103,254	149,913			

แสดงความหนาแน่นประชากรระดับเทศบาลเมืองในเขตพื้นที่โครงการ

พ.ศ.	ความหนาแน่นประชากร (คน/กม ²)			ประชากร (คน)			พื้นที่ (กม.)		
	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม
2511	2,807	2,039	6,722	39,291	18,374	35,490			
2516	3,368	2,275	7,160	47,152	20,505	37,807	14	9.013	5.28
2521	3,614	2,444	7,904	50,592	22,024	41,731			

ตารางที่ 3.18 แสดงความหนาแน่นประชากรในเขตเทศบาลต่าง ๆ ที่สำคัญ พ.ศ. 2521

เทศบาล	ความหนาแน่น (คน/กม ²)
เชียงใหม่	6,108
หาดใหญ่	10,303
ชลบุรี	17,149
กรุงเทพฯ	26,980

ที่มา : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

3.2.2.3 ความหนาแน่นประชากร (ดูตารางที่ 3.17, 3.18)

ในระดับอำเภอเมืองจังหวัดที่มีความหนาแน่นประชากรมากที่สุดคือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดที่มีความหนาแน่นประชากรน้อยที่สุดคือ จังหวัดสุพรรณบุรี อาทิเช่นในปี พ.ศ. 2521 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความหนาแน่นประชากร 400 คน/กม² และจังหวัดสุพรรณบุรีมีความหนาแน่นประชากร 212 คน/กม²

ในระดับเทศบาลเมือง จังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดคือ จังหวัดนครปฐม ในปี พ.ศ. 2521 มีความหนาแน่นประชากร 7,904 คน/กม² และในปี พ.ศ.เดียวกัน จังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดคือจังหวัดสุพรรณบุรี มีความหนาแน่น 2,444 คน/กม²

เมื่อเปรียบเทียบกับความหนาแน่นของประชากรในเขตเทศบาลต่าง ๆ ที่สำคัญในปี พ.ศ. เดียวกัน เทศบาลเมืองนครปฐมมีค่าตัวเลขความหนาแน่นสูงกว่าในเขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่ ทั้งนี้ อาจจะเป็นไปได้ว่า เขตเทศบาลเมืองนครปฐมมีขนาดเล็ก (พื้นที่ 5.28 กม²) และจังหวัดนครปฐม เป็นเมืองการศึกษาที่มีสถาบันการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งมหาวิทยาลัยอีก 2 แห่ง และยังเป็นเมืองที่จะผ่านไปจังหวัดทางภาคใต้และภาคตะวันตกของประเทศไทยอีกด้วย เมื่อพิจารณาจากเส้นทางการคมนาคม และจากสภาพความเป็นจริง ดังนั้นจึงเปรียบเสมือนเป็นปัจจัยดึงดูดให้คนเข้ามาอยู่อาศัยในเขตเทศบาลเมือง เพื่อประกอบอาชีพทางการค้า ธุรกิจ บริการอื่น ๆ กันเป็นจำนวนมาก

ส่วนในเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่เล็กกว่าเขตเทศบาลเมืองนครปฐม พื้นที่ส่วนใหญ่ก็เป็นเขตโบราณสถาน และจังหวัดพระนครศรีอยุธยาก็ไม่เป็นเมืองผ่านสำหรับการคมนาคมอีกด้วย จึงเป็นผลทำให้ความหนาแน่นของประชากรมีค่าน้อยกว่านครปฐม

3.2.2.4 ปิรามิดโครงสร้างประชากร (ดูตารางที่ 3.19 - 3.24 รูปที่ 3.9-3.16)

ลักษณะของปิรามิดโครงสร้างประชากร ทั้งในระดับอำเภอเมืองและเทศบาล เมื่อพิจารณาจากข้อมูลตัวเลขประชากรหมวดอายุ 5 ปี ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และนำมาสร้างเป็นรูปปิรามิดแล้ว จะเห็นได้ว่ามีลักษณะคล้ายกับปิรามิดประชากรในระดับจังหวัด คือมีฐานใหญ่บานออก แสดงว่ามีเด็ก ๆ มาก ซึ่งการที่ฐานใหญ่บานออกนี้ ทำให้ส่วนตรงกลางซึ่งเป็นประชากรวัยแรงงานकुแคบลงและในขณะเดียวกันก็เป็นไปได้ที่ว่า ประชากรวัยแรงงานส่วนหนึ่งอพยพเคลื่อนย้ายออกไปที่อื่น ทำให้ส่วน

ตารางที่ 3.19 แสดงจำนวนประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศของอำเภอเมือง
พระนครศรีอยุธยา

หมวดอายุ 5 ปี	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ยอดรวม	76,658	100.0	37,584	100.0	39,074	100.0
0 - 4	10,612	13.8	5,417	14.4	5,195	13.3
5 - 9	11,480	15.0	5,836	15.5	5,644	14.4
10 - 14	10,628	14.1	5,499	14.6	5,329	13.6
15 - 19	8,653	11.3	4,217	11.2	4,436	11.6
20 - 24	5,114	6.7	2,471	6.6	2,643	6.8
25 - 29	4,456	5.8	2,109	5.6	2,347	6.0
30 - 34	4,737	6.2	2,262	6.0	2,475	6.3
35 - 39	4,168	5.4	1,987	5.3	2,181	5.6
40 - 44	3,503	4.6	1,737	4.6	1,766	4.5
45 - 49	2,806	3.7	1,312	3.5	1,494	3.8
50 - 54	2,589	3.4	1,209	3.2	1,380	3.5
55 - 59	2,259	2.9	1,099	2.9	1,160	3.0
60 - 64	1,859	2.4	864	2.3	995	2.5
65 - 69	1,449	1.9	680	1.8	766	2.0
70 ขึ้นไป	2,094	2.7	854	2.3	1,240	3.2
ไม่ทราบ	54	0.1	31	0.1	23	0.1

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื

ตารางที่ 3.20 แสดงจำนวนประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศของเทศบาลเมืองพระนคร-ศรีอยุธยา

หมวดอายุ 5 ปี	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ยอดรวม	47,113	100.0	23,237	100.0	23,876	100.0
0 - 4	5,991	12.7	3,082	13.3	2,909	12.2
5 - 9	6,748	14.3	3,445	14.8	3,303	13.8
10 - 14	6,717	14.3	3,378	14.5	3,339	14.0
15 - 19	5,667	12.0	2,792	12.0	2,869	12.0
20 - 24	3,463	7.4	1,653	7.1	1,810	7.6
25 - 29	2,946	6.3	1,432	6.2	1,514	6.3
30 - 34	3,008	6.4	1,458	6.3	1,550	6.5
35 - 39	2,598	5.5	1,225	5.3	1,373	5.8
40 - 44	2,236	4.7	1,112	4.8	1,124	4.7
45 - 49	1,733	3.7	862	3.7	871	3.6
50 - 54	1,581	3.4	761	3.3	820	3.4
55 - 59	1,279	2.7	609	2.6	670	2.8
60 - 64	1,023	2.2	480	2.1	543	2.3
65 - 69	832	1.8	407	1.8	425	1.8
70 ขึ้นไป	1,246	2.6	512	2.2	734	3.1
ไม่ทราบ	—	—	—	—	—	—

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื

ตารางที่ 3.21 แสดงจำนวนประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศของอำเภอเมือง
สุพรรณบุรี

หมวดอายุ 5 ปี	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ยอดรวม	104,387	100.0	50,387	100.0	54,000	100.0
0 - 4	15,045	14.4	7,569	15.0	7,476	13.8
5 - 9	15,550	14.8	7,829	15.5	7,671	14.2
10 - 14	13,886	13.3	7,063	14.0	6,823	12.6
15 - 19	10,933	10.5	5,306	10.5	5,627	10.4
20 - 24	7,172	6.9	3,131	6.2	4,041	7.5
25 - 29	6,654	6.4	3,091	6.1	3,563	6.6
30 - 34	6,920	6.6	3,272	6.5	3,648	6.8
35 - 39	5,798	5.6	2,788	5.5	3,010	5.6
40 - 44	4,899	4.7	2,306	4.6	2,593	4.8
45 - 49	3,809	3.7	1,820	3.6	2,070	3.8
50 - 54	3,384	3.2	1,536	3.0	1,848	3.4
55 - 59	2,982	2.9	1,397	2.8	1,585	2.9
60 - 64	2,449	2.3	1,163	2.3	1,286	2.4
65 - 69	1,948	1.9	933	1.9	1,015	1.9
มากกว่า 70	2,765	2.6	1,115	2.2	1,650	3.1
ไม่ทราบ	162	0.2	68	0.1	94	0.2

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานยกรัชมณฑล

ตารางที่ 3.22 แสดงจำนวนประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี

หมวดอายุ 5 ปี	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ยอดรวม	26,798	100.0	13,164	100.0	13,634	100.0
0 - 4	3,384	12.6	1,730	13.1	1,654	12.1
5 - 9	3,742	14.0	1,891	14.4	1,851	13.6
10 - 14	3,845	14.3	1,980	15.0	1,865	13.7
15 - 19	3,039	11.3	1,504	11.4	1,535	11.3
20 - 24	1,923	7.2	836	6.4	1,087	8.0
25 - 29	1,672	6.2	793	6.0	879	6.4
30 - 34	1,871	6.6	885	6.7	896	6.6
35 - 39	1,563	5.8	768	5.8	795	5.8
40 - 44	1,339	5.0	648	4.9	691	5.1
45 - 49	1,023	3.8	497	3.8	526	3.9
50 - 54	893	3.3	428	3.3	465	3.4
55 - 59	741	2.8	359	2.7	382	2.8
60 - 64	637	2.4	278	2.1	359	2.6
65 - 69	470	1.8	244	1.9	226	1.7
มากกว่า 70	723	2.7	313	2.4	410	3.0
ไม่ทราบ	23	0.1	10	0.1	13	0.1

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตร

ตารางที่ 3.23 แสดงจำนวนประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศของเทศบาลเมืองนครปฐม

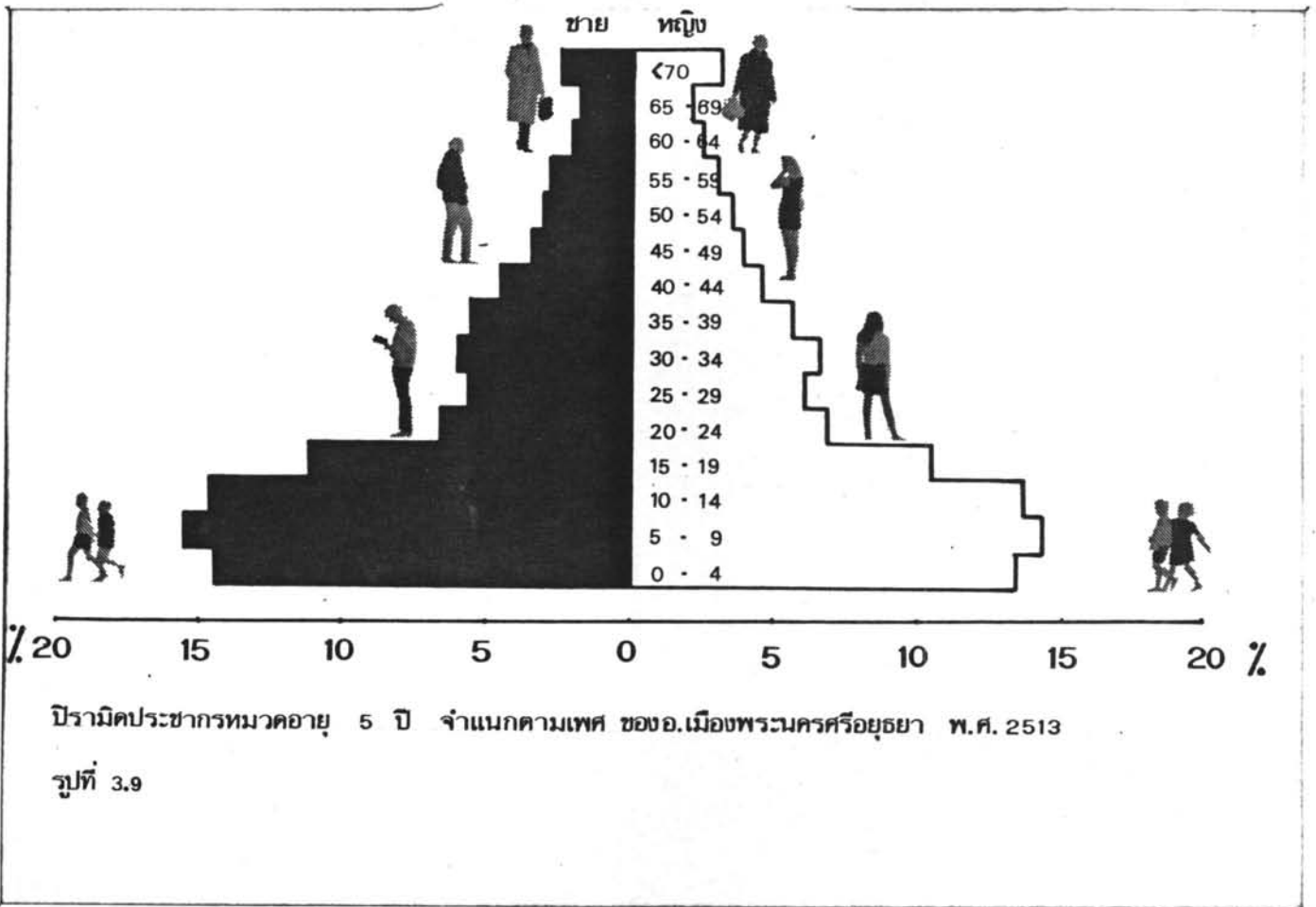
หมวดอายุ 5 ปี	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ยอดรวม	34,300	100.0	17,449	100.0	16,851	100.0
0 - 4	4,428	12.9	2,249	12.9	2,179	12.9
5 - 9	4,481	13.1	2,318	13.3	2,163	12.8
10 - 14	4,586	13.4	2,280	13.1	2,306	13.7
15 - 19	4,601	14.0	2,704	15.5	2,097	12.4
20 - 24	3,344	9.7	1,823	10.4	1,521	9.0
25 - 29	3,323	6.8	1,178	6.8	1,145	6.8
30 - 34	2,199	6.4	1,095	6.3	1,104	6.6
35 - 39	1,775	5.2	870	5.0	905	5.4
40 - 44	1,517	4.4	731	4.2	786	4.7
45 - 49	1,124	3.3	501	2.9	623	3.7
50 - 54	981	2.9	471	2.7	510	3.0
55 - 59	843	2.5	405	2.3	438	2.6
60 - 64	616	1.8	284	1.6	332	2.0
65 - 69	498	1.5	202	1.2	296	1.8
มากกว่า 70	766	2.2	330	1.9	436	2.6
ไม่ทราบ	18	0.1	8	0.0	10	0.1

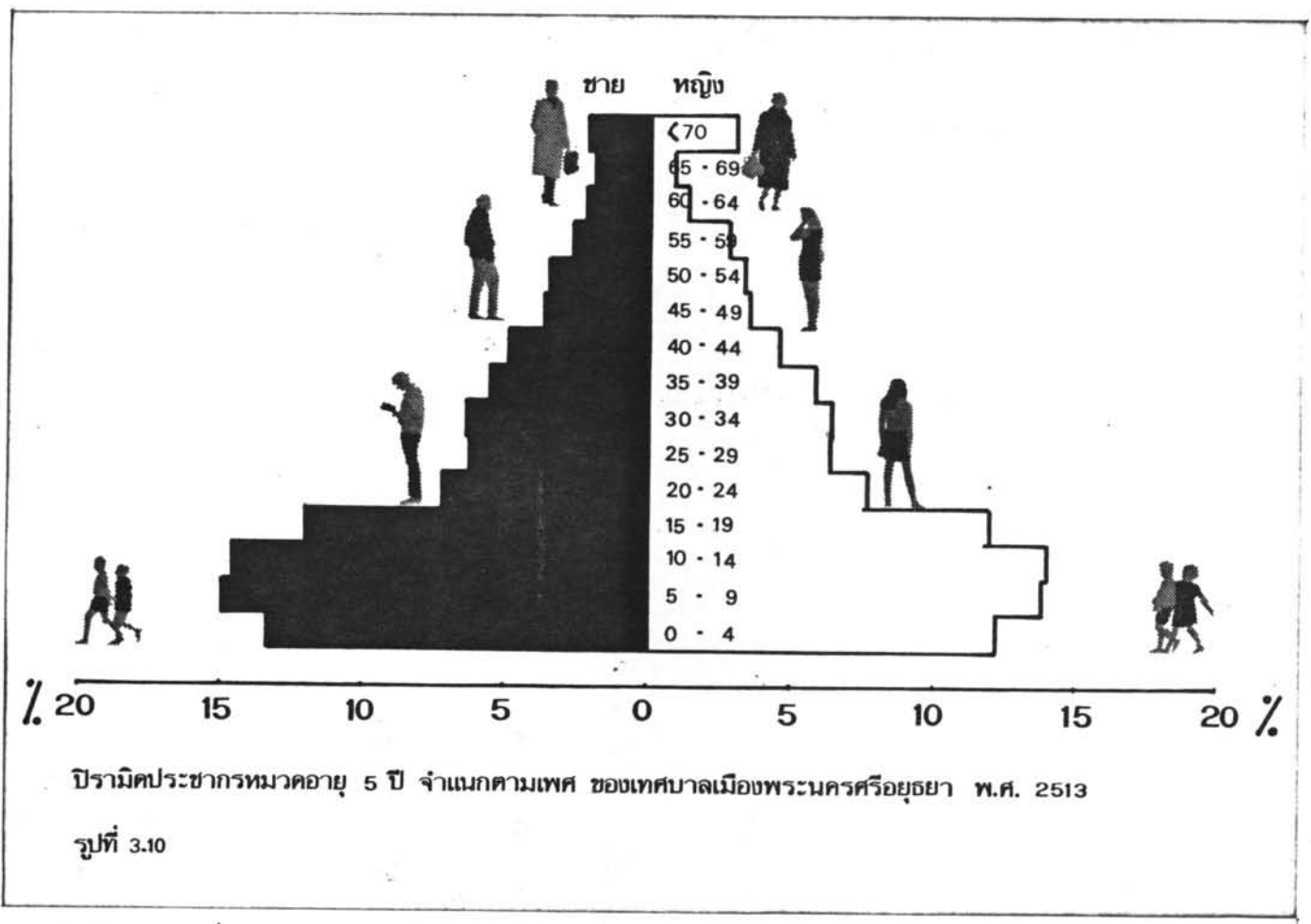
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตร

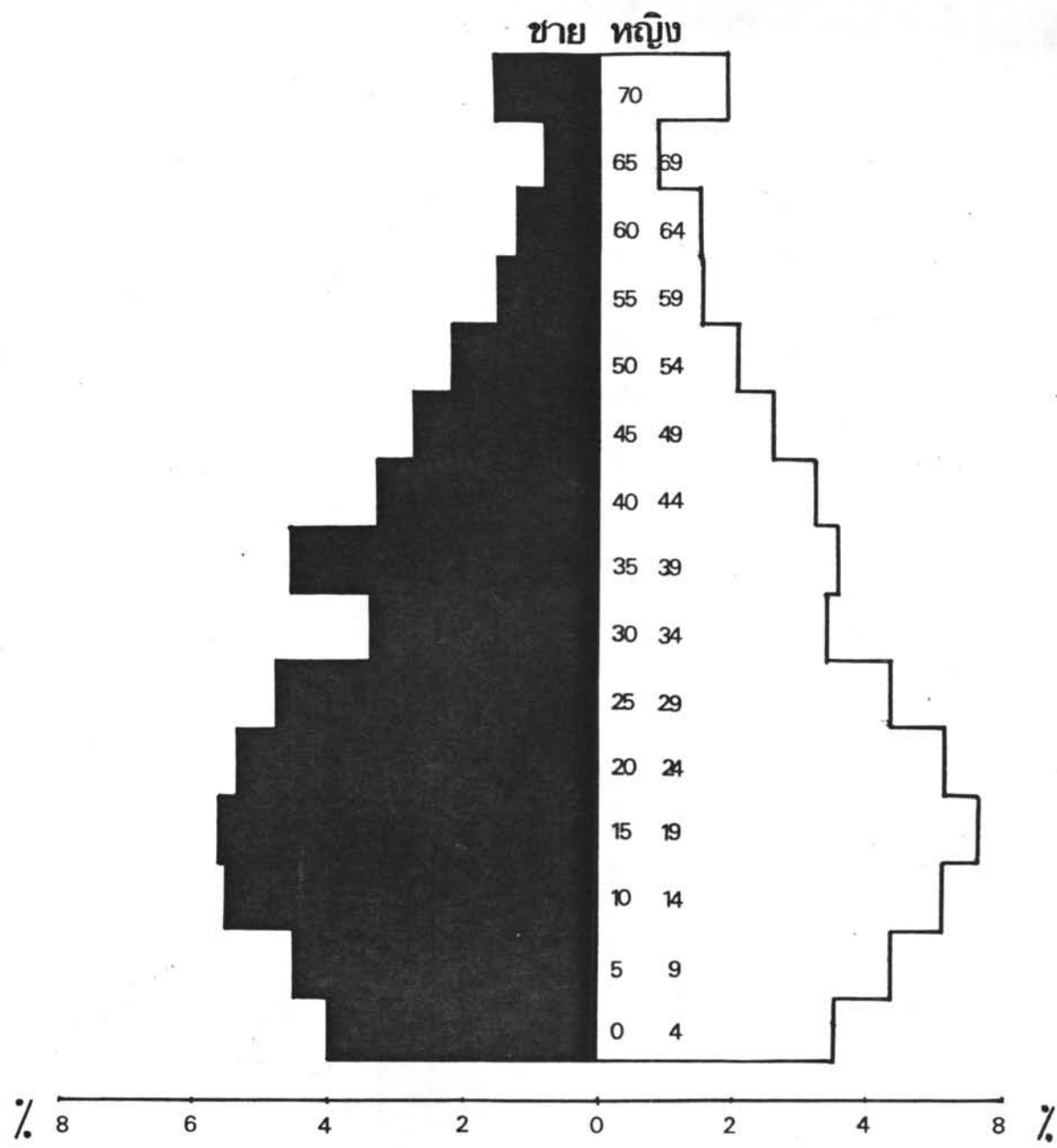
ตารางที่ 3.24 แสดงจำนวนประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศของ อำเภอเมืองนครปฐม

หมวดอายุ 5 ปี	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ยอดรวม	137,883	100.0	67,665	100.0	70,218	100.0
0 - 4	21,127	15.3	10,767	15.9	10,360	14.8
5 - 9	21,447	15.6	10,867	16.1	10,580	15.1
10 - 14	18,800	13.6	9,522	14.1	9,287	13.2
15 - 19	15,564	11.3	7,986	11.8	7,578	10.8
20 - 24	10,389	7.5	4,886	7.2	5,503	7.8
25 - 29	8,425	6.1	4,051	6.0	4,374	6.2
30 - 34	8,544	6.2	4,136	6.1	4,408	6.3
35 - 39	7,038	5.1	3,362	5.0	3,676	5.2
40 - 44	6,048	4.4	2,866	4.2	3,182	4.5
45 - 49	4,579	3.3	2,113	3.7	2,466	3.5
50 - 54	4,209	3.1	1,986	2.9	2,223	3.2
55 - 59	3,494	2.5	1,605	2.4	1,889	2.7
60 - 64	2,739	2.0	1,242	1.8	1,497	2.1
65 - 69	2,150	1.6	890	1.3	1,260	1.8
มากกว่า 70	3,220	2.3	1,336	2.0	1,884	2.7
ไม่ทราบ	110	0.1	50	0.1	60	0.1

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

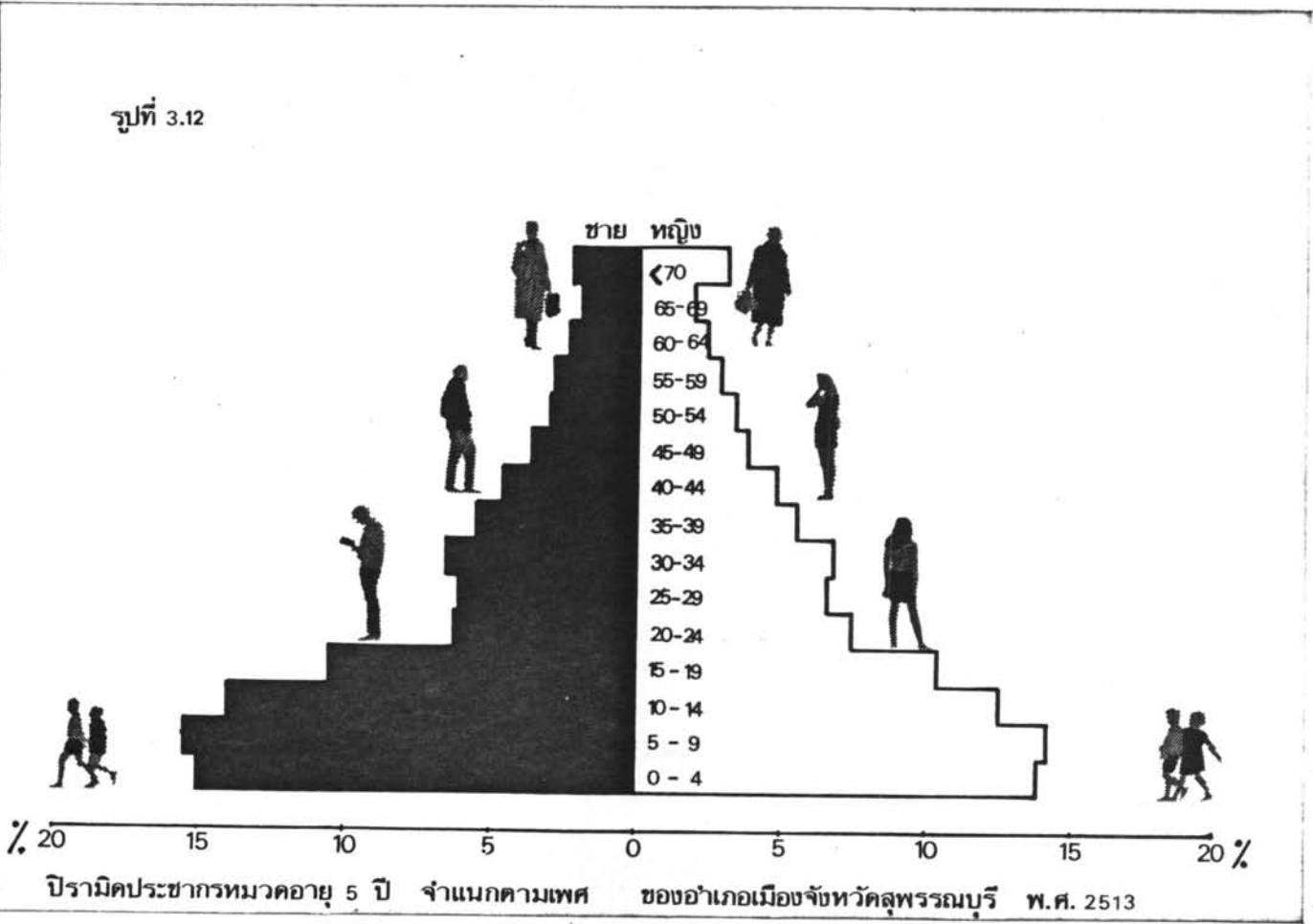

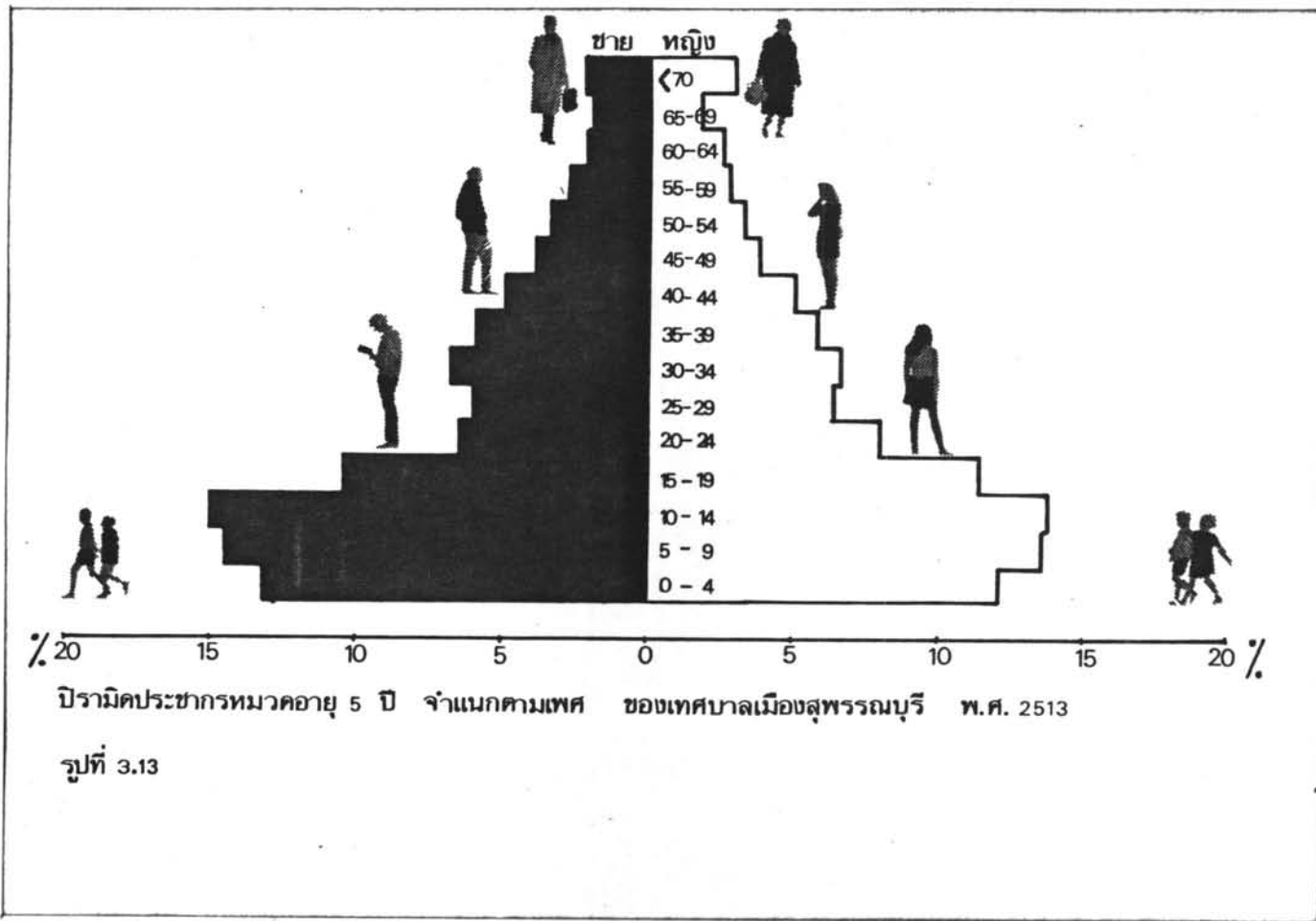
ปิรามิดประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศ ของเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2520

รูปที่ 3.11

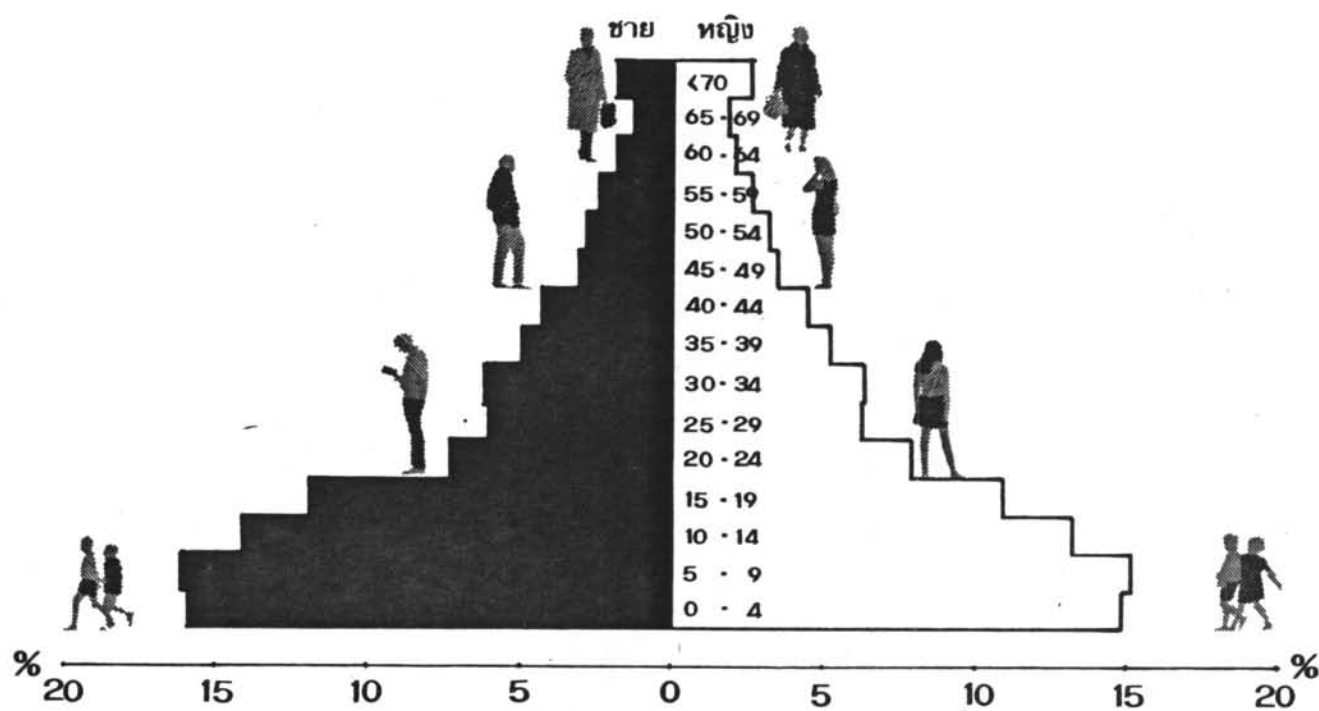
ที่มา : กองวิจัย สำนักผังเมือง

รูปที่ 3.12

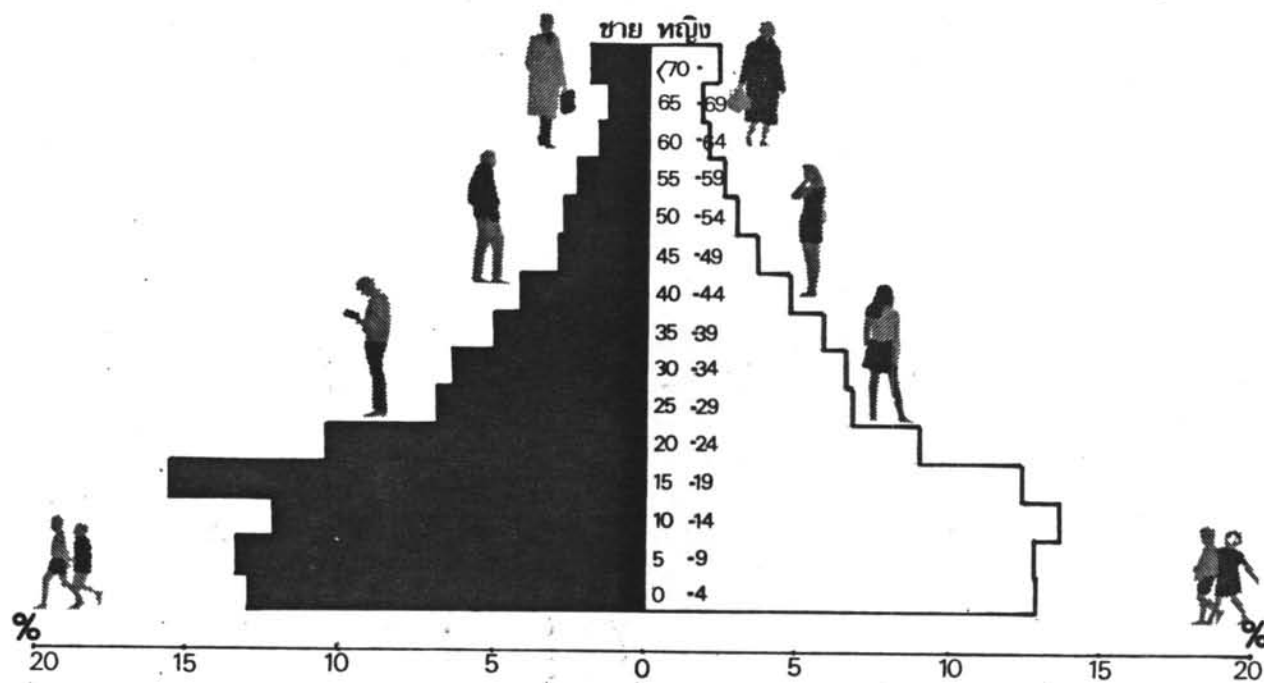

รูปที่ 3.14

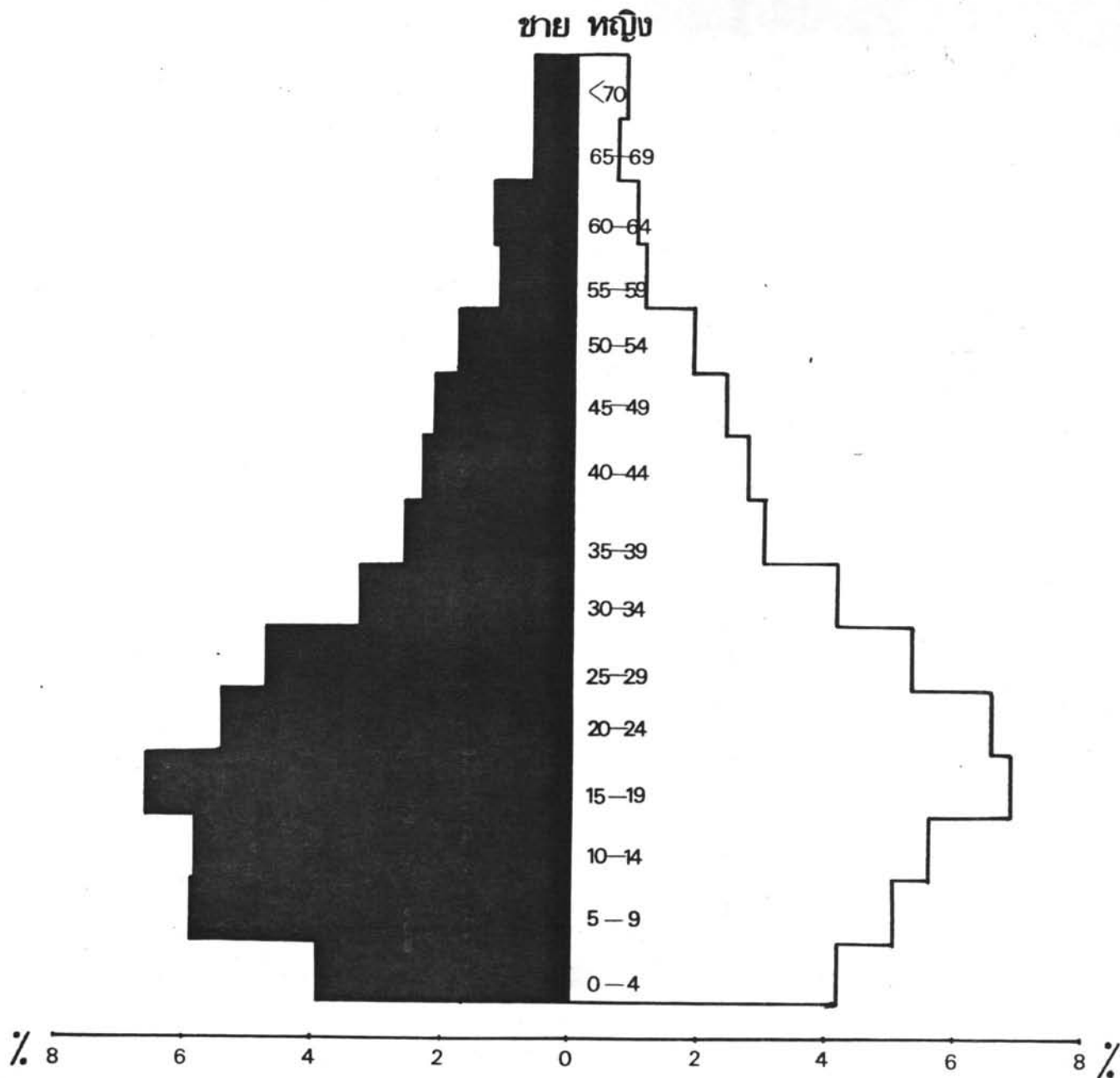

ปิรามิดประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศ ของอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2513

ปิรามิดประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศ ของเทศบาลเมืองนครปฐม พ.ศ. 2513

รูปที่ 3.15

ปริมาณประชากรหมวดอายุ 5 ปี จำแนกตามเพศ ของเทศบาลเมืองนครปฐม พ.ศ. 2521

รูปที่ 3.16

ที่มา: กองวิจัย สำนักผังเมือง

ตรงกลางแคบลงด้วย ส่วนตรงปลายสุดของปิรามิดเป็นคนสูงอายุมากกว่า 70 ปี ก็มีเป็นเปอร์เซ็นต์มากเช่นเดียวกันในระดับจังหวัด

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับ การสำรวจของสำนักผังเมือง ในปี พ.ศ. 2520-2521 ในระดับเทศบาลเมือง (จังหวัดสุพรรณบุรีไม่มีข้อมูล) จะเห็นได้ว่าฐานของปิรามิดเริ่มเล็กลงเช่นเดียวกับในระดับจังหวัดและก็จะยังคงจะเป็นด้วยเหตุผลเดียวกัน

3.2.2.5 การคาดคะเนจำนวนประชากร (ดูรูปที่ 3.17 ถึง 3.22)

เช่นเดียวกับการคาดคะเนระดับจังหวัด การคำนวณทั้งในระดับอำเภอเมืองและเทศบาลเมือง ใช้ค่าอัตราการเพิ่มของประชากรในขั้นต่ำ ดังผลการคำนวณในตารางที่ 3.25 และ 3.26

อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนประชากรในปี 2518 จำนวน 132,026 คน ลดลงเป็น 104,500 คน หรือคิดเป็น -26.34 % จึงมีผลทำให้ Rate of Population Growth ในช่วง 10 ปีมีแนวโน้มที่จะลดลง

เมื่อเปรียบเทียบกับ การคำนวณของสำนักผังเมือง โดยใช้อัตราการเพิ่มขั้นต่ำ (ยกเว้นในเขตพระนครศรีอยุธยา ใช้อัตราเพิ่มขั้นกลาง) ค่าตัวเลขที่ออกมาส่วนใหญ่ใกล้เคียงกัน

การคาดคะเนจำนวนประชากรของอำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยาในปี 2526, 2531

การคำนวณโดยใช้ Rate of Population Growth

$$\text{จากสูตร } R = \sqrt[n]{\frac{P_t}{P_o}} - 1$$

R = Rate of Population Growth ตั้งแต่ปี 2511-2521

n = จำนวนปีที่เปลี่ยนไปจาก พ.ศ. 2521-2511 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรปีหลังสุด (2521)

= 51,617 คน

P_o = จำนวนประชากรปีต้น

= 40,814 คน

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} R &= \sqrt[10]{\frac{51,617}{40,814}} - 1 \\ &= 1.023740643 - 1 \\ &= 0.023740643 \end{aligned}$$

แทนค่า R ในสูตร

$$\begin{aligned} P_n &= P_t (1+R)^n \\ P_{n_1} &= \text{จำนวนประชากรในปี 2526-2521 5 ปี} \\ P_{n_2} &= \text{จำนวนประชากรในปี 2536-2520 10 ปี} \\ P_t &= \text{จำนวนประชากรในปี 2521} \\ &= 51,617 \text{ คน} \\ P_{n_1} &= 51,617 (1 + 0.023740643)^5 \\ &= 51,617 (1.124474799) \\ &= 58,042.0157 \end{aligned}$$

∴ จำนวนประชากรของอำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยาในปี 2526 = 58,042 คน

$$\begin{aligned} Pn_2 &= 51,617 (1.023740643)^{10} \\ &= 51,617 (1.264443573) \\ &= 65,266.78391 \end{aligned}$$

∴ จำนวนประชากรของอำเภอพระนครศรีอยุธยาในปี 2531 = 65,267 คน

การคาดคะเนจำนวนประชากรของเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยาในปี 2526, 2531

การคำนวณโดยใช้ Rate of Population Growth

$$\text{จากสูตร } R = \sqrt[n]{\frac{P_t}{P_o}} - 1$$

R = Rate of Population Growth

n = จำนวนปีที่เปลี่ยนไปจาก พ.ศ.2521-2511 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรปีหลังสุด (2521)

= 50,592 คน

P_o = จำนวนประชากรปีต้น (2511) = 39,291 คน

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} R &= \sqrt[10]{\frac{50,592}{39,291}} - 1 \\ &= \sqrt[10]{1.28762312} - 1 \\ &= 1.025602041 - 1 \\ &= 0.025602041 \end{aligned}$$

แทนค่า R ในสูตร

$$\begin{aligned} P_n &= P_t (1+R)^n \\ P_{n_1} &= \text{จำนวนประชากรในปี 2526-2521} \quad 5 \text{ ปี} \\ P_{n_2} &= \text{จำนวนประชากรในปี 2531-2521} \quad 10 \text{ ปี} \\ P_t &= \text{จำนวนประชากรในปี 2511} \\ &= 50,592 \text{ คน} \\ P_{n_1} &= 50,592 (1 + 0.025602041)^5 \\ &= 50,592 (1.134734821) \\ &= 57,408.50409 \end{aligned}$$

∴ จำนวนประชากรในปี = 57,409 คน

$$\begin{aligned} Pn_2 &= 50,592 \cdot (1 - 0.2560204)^{10} \\ &= 50,592 (1.287623115) \\ &= 65,143.42864 \end{aligned}$$

∴ จำนวนประชากรปี 2531 = 65,143 คน

การคาดคะเนจำนวนประชากรของอำเภอเมือง สุพรรณบุรี ในปี 2526, 2531

การคำนวณโดยใช้ Rate of Population Growth ช่วงปี 2511- 2521

$$\text{จากสูตร } R = \sqrt[n]{\frac{P_t}{P_o}} - 1$$

R = Rate of Population Growth ในช่วงปี 2511-2521

n = จำนวนปีที่เปลี่ยนไป (2521-2511) 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรปีหลังสุด (2521)

= 103,254 คน

P_o = จำนวนประชากรปีต้น (2511) = 120,835 คน

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} R &= \sqrt[10]{\frac{103,254}{120,835}} - 1 \\ &= 0.9843995667 - 1 \\ &= -0.0156004333 \end{aligned}$$

แทนค่า R ในสูตร

$$\begin{aligned} P_n &= P_t (1+R)^n \\ P_{n_1} &= \text{จำนวนประชากรในอีก (2526-2521) 5 ปี} \\ P_{n_2} &= \text{จำนวนประชากรในอีก (2531-2526) 10 ปี} \\ P_t &= \text{จำนวนประชากรในปีหลังสุด (2521)} \\ &= 103,454 \text{ คน} \\ P_{n_1} &= 103,254 (1 + 0.0156004333)^5 \\ &= 103,254 \times 0.9243938966 \\ &= 95,447.3674 \end{aligned}$$

∴ จำนวนประชากรในปี 2526 = 95,447 คน

$$\begin{aligned} Pn_2 &= 103,254 (1 - 0.0156004333)^{10} \\ &= 103,254 (0.8545040761) \\ &= 88,230.96387 \text{ คน} \end{aligned}$$

∴ จำนวนประชากรในปี 2531 = 88,231 คน

การคาดคะเนจำนวนประชากรของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี ในปี 2526, 2531การคำนวณโดยใช้ Rate of Population Growth ช่วงปี 2511-2521

$$\text{จากสูตร } R = \sqrt[n]{\frac{P_t}{P_o}} - 1$$

R = Rate of Population Growth ช่วงปี 2511-2521

n = จำนวนปีที่เปลี่ยนไป (2521-2511) 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรปีหลังสุด (2521)

= 22,024 คน

P_o = จำนวนประชากรปีต้น (2511)

= 18,734 คน

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} R &= \sqrt[10]{\frac{22,024}{18,734}} - 1 \\ &= 1.016310864 - 1 \\ &= 0.016310864 \end{aligned}$$

แทนค่า R ในสูตร

$$\begin{aligned} P_n &= P_t (1+R)^n \\ P_{n_1} &= \text{จำนวนประชากรในอีก (2526-2521) 5 ปี} \\ P_{n_2} &= \text{จำนวนประชากรในอีก (2531-2521) 10 ปี} \\ P_t &= \text{จำนวนประชากรในปีหลังสุด (2521)} \\ &= 22,024 \text{ คน} \\ P_{n_1} &= 22,024 (1 + 0.016310864)^5 \\ &= 22,024 (1.08425854) \\ &= 23,879.70925 \end{aligned}$$

∴ จำนวนประชากรในปี 2526 = 23,880 คน

$$\begin{aligned} Pn_2 &= 22,024 (1 - 0.016310864)^{10} \\ &= 22,024 (1.75616526) \\ &= 25,891.77837 \end{aligned}$$

∴ จำนวนประชากรในปี 2531 = 25,892 คน

การคาดคะเนจำนวนประชากรของอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ในปี 2526, 2531

การคำนวณโดยใช้ Rate of Population Growth ช่วงปี 2511-2521

จากสูตร $R = \sqrt[n]{\frac{P_t}{P_o}} - 1$

R = Rate of Population Growth ในช่วงปี 2526-2531

n = จำนวนปีที่เปลี่ยนไป (2521-2511) 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรปีหลังสุด (2521)

= 149,913 คน

P_o = จำนวนประชากรปีต้น

= 109,451 คน

แทนค่าในสูตร

$$R = \sqrt[10]{\frac{149,913}{109,451}} - 1$$

$$= 1.031957843 - 1$$

$$= 0.031957843$$

แทนค่า R ในสูตร

$$P_n = P_t (1+R)^n$$

P_{n1} = จำนวนประชากรในอีก (2526-2521) 5 ปี

P_{n2} = จำนวนประชากรในอีก (2531-2521) 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรในปีหลังสุด (2521)

= 149,913 คน

P_{n1} = 149,913 (1 + 0.031957843)⁵

= 149,913 × 1.170333888

= 175,448.2642

∴ จำนวนประชากรในปี 2526 = 175,448 คน

$$P_{n_2} = 149,913 (1 + 0.031957843)^{10}$$

$$= 149,913 \cdot 1.369681408$$

$$= 205,333.049$$

∴ จำนวนประชากรในปี 2531 = 205,333 คน

การคาดคะเนจำนวนประชากรของเทศบาลเมือง จังหวัดนครปฐมในปี 2526, 2531

จากสูตร $R = \sqrt[n]{\frac{P_t}{P_o}} - 1$

R = Rate of Population Growth ในช่วงปี 2511-2521

n = จำนวนปีที่เปลี่ยนไป (2521-2511) 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรปีหลังสุด (2521)

= 41,731 คน

P_o = จำนวนประชากรปีต้น = 35,490 คน

แทนค่าในสูตร

$$R = \sqrt[10]{\frac{41,731}{35,490}} - 1$$

$$= 1.01633125 - 1$$

$$= 0.01633125$$

แทนค่า R ในสูตร

$$P_n = P_t (1+R)^n$$

P_{n₁} = จำนวนประชากรในอีก (2526-2521) 5 ปี

P_{n₂} = จำนวนประชากรในอีก (2531-2521) 10 ปี

P_t = จำนวนประชากรในปีหลังสุด (2521)

= 41,731 คน

$$P_{n_1} = 41,731 (1 + 0.01633125)^5$$

$$= 41,731 (1.084367259)$$

$$= 45,251.73009$$

∴ จำนวนประชากรในปี 2526 = 45,252 คน

$$P_{n_2} = 41,731 (1 + 0.01633125)^{10}$$

$$= 41,731 \times 1.175852353$$

$$= 49,069.49453$$

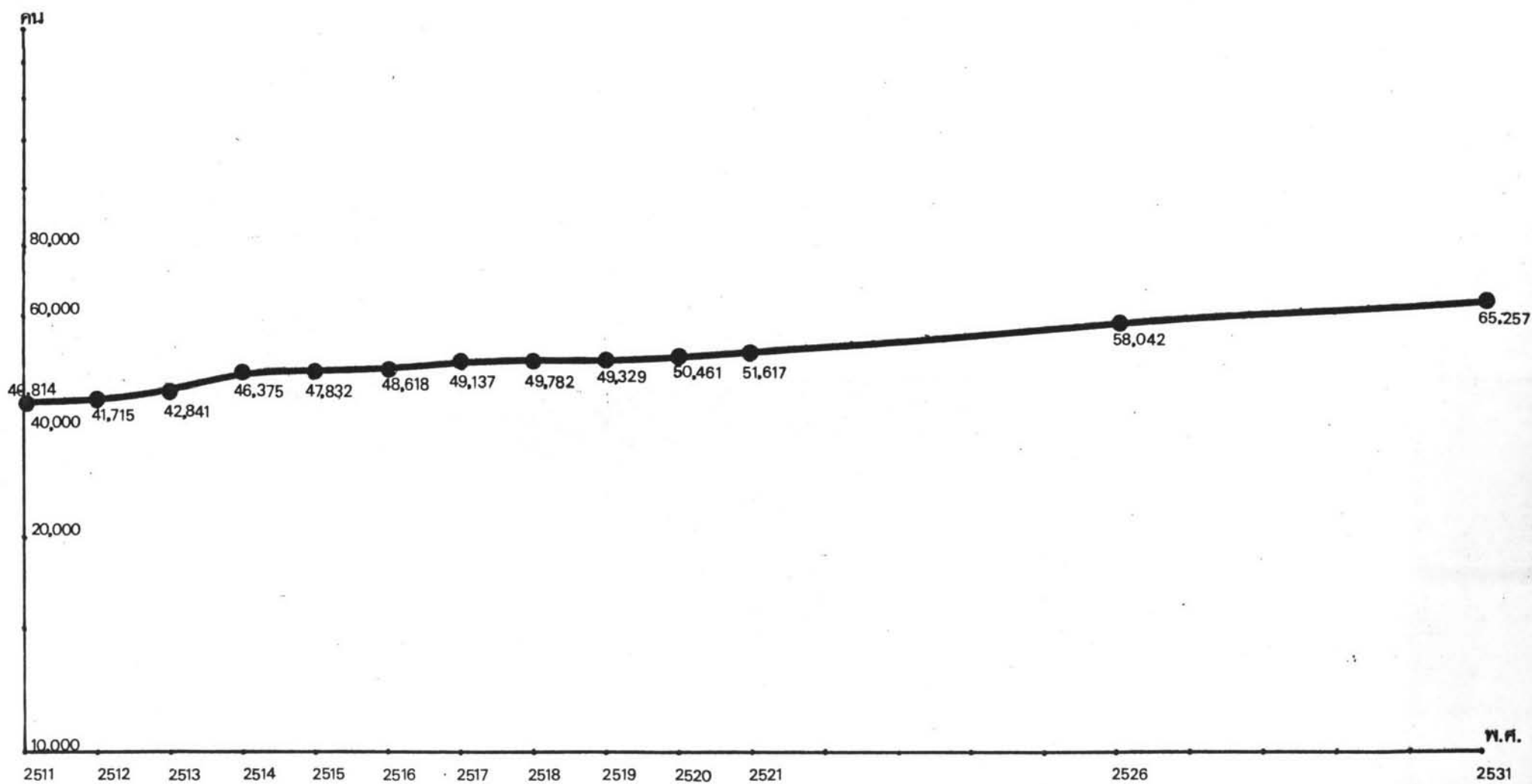
∴ จำนวนประชากรในปี 2531 = 49,069 คน

ตารางที่ 3.25 แสดงจำนวนประชากรระดับอำเภอในเขตพื้นที่โครงการ

ผลการคำนวณ	จำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2526			จำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2531		
	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม
ผลการคำนวณ	58,042	95,447	175,448	65,257	88,231	205,233
ผลการคำนวณโดยใช้อัตราเพิ่มขึ้นต่ำของสำนักผังเมือง	57,000	111,000	164,700	63,000 (ค่ากลาง)	120,000	222,000

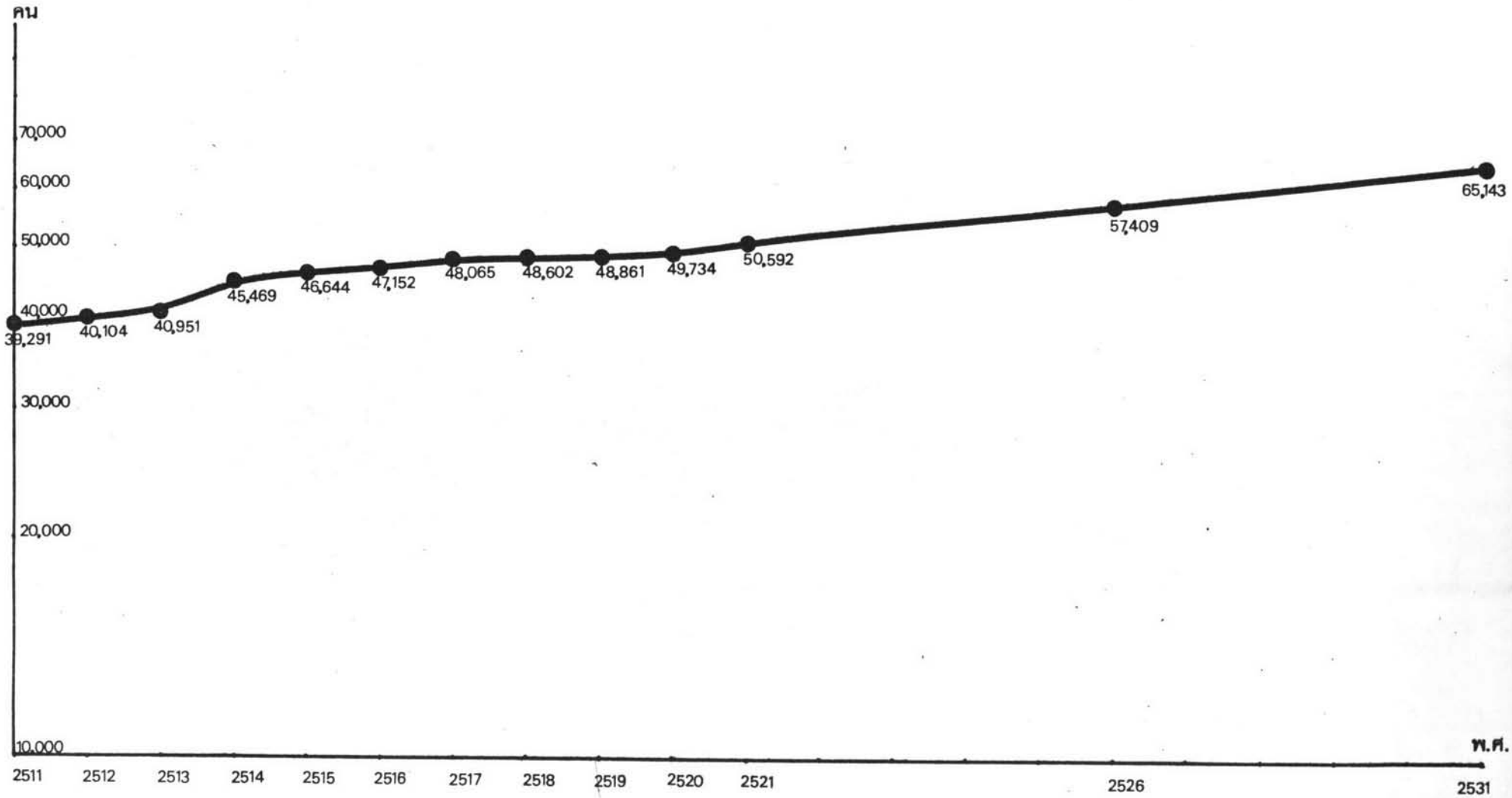
ตารางที่ 3.26 แสดงจำนวนประชากรระดับเทศบาลเมืองในเขตพื้นที่โครงการ

ผลการคำนวณ	จำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2526			จำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2531		
	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม	พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม
ผลการคำนวณ	57,409	23,880	45,251	65,143	25,892	49,069
ผลการคำนวณโดยใช้อัตราเพิ่มขึ้นต่ำของสำนักผังเมือง	57,000 (ค่ากลาง)	24,000	46,000	65,000 (ค่ากลาง)	26,000	51,000

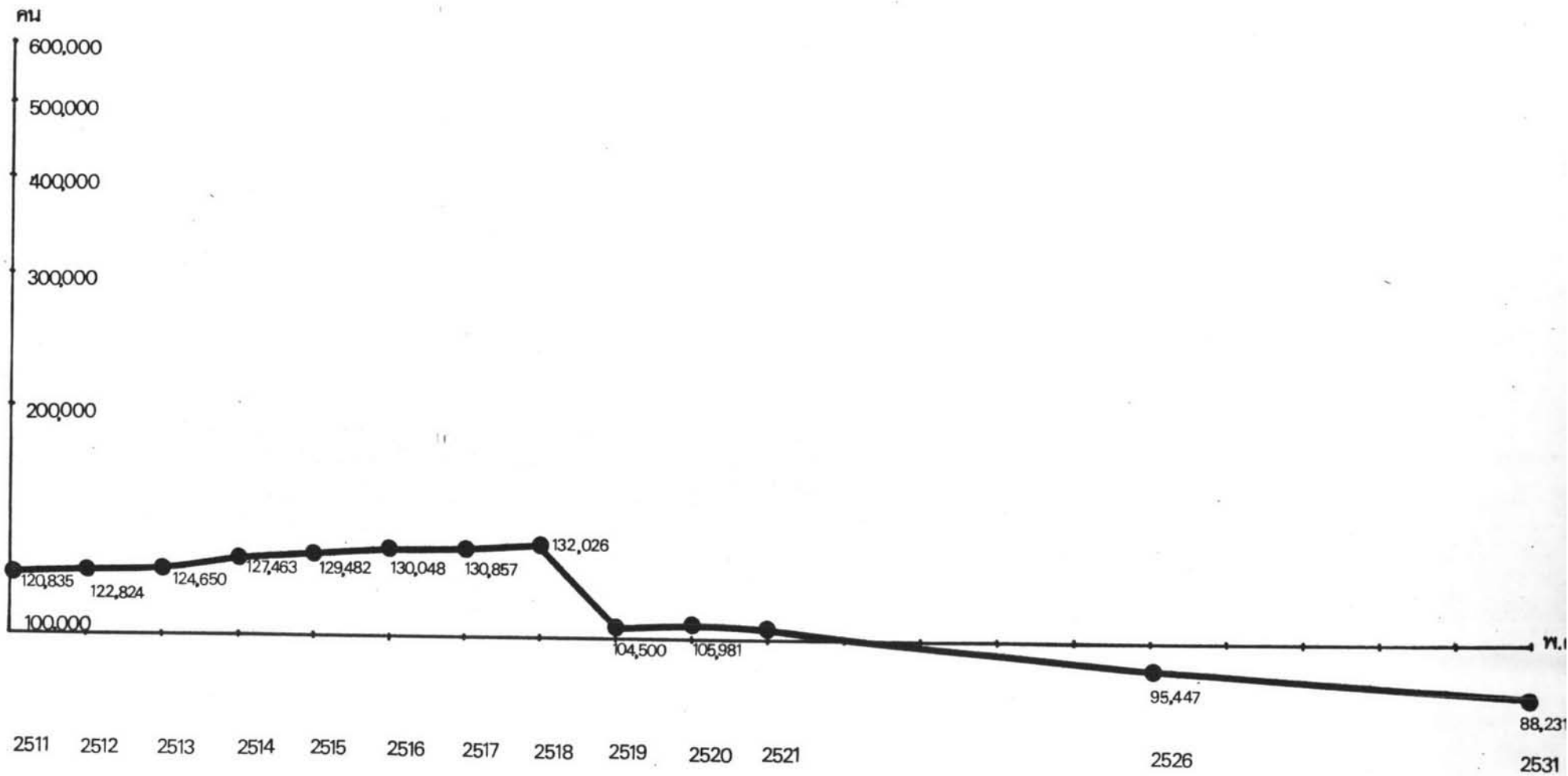
รูปที่ 3.17

กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ของอำเภอพระนครศรีอยุธยา ในพ.ศ. 2511– 2521 และการคะเนจำนวนประชากรใน พ.ศ. 2526, 2531

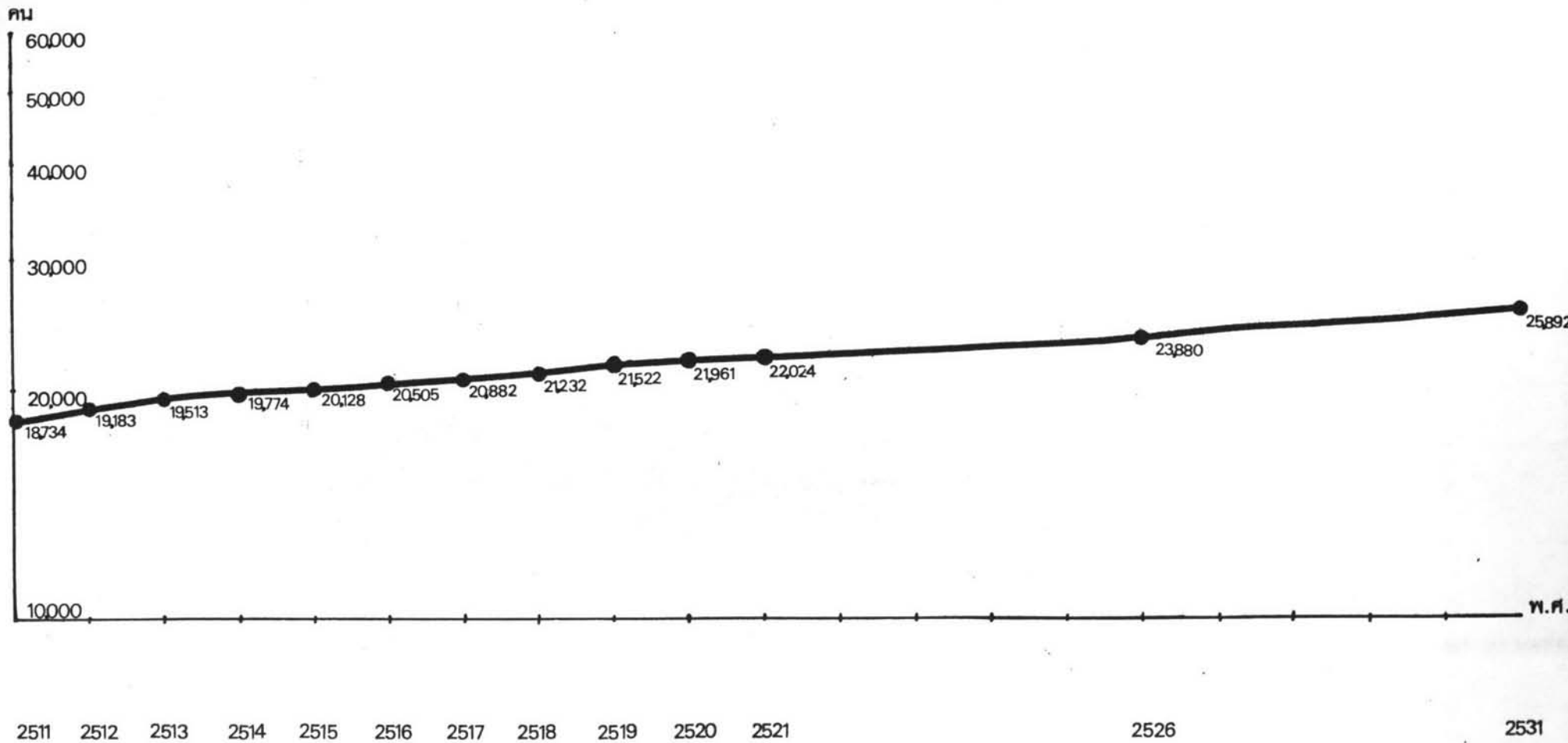
รูปที่ 3.18

กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงประชากร ของเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา ในพ.ศ. 2511-2521 และการคาดคะเนจำนวนประชากรใน พ.ศ. 2526, 2531

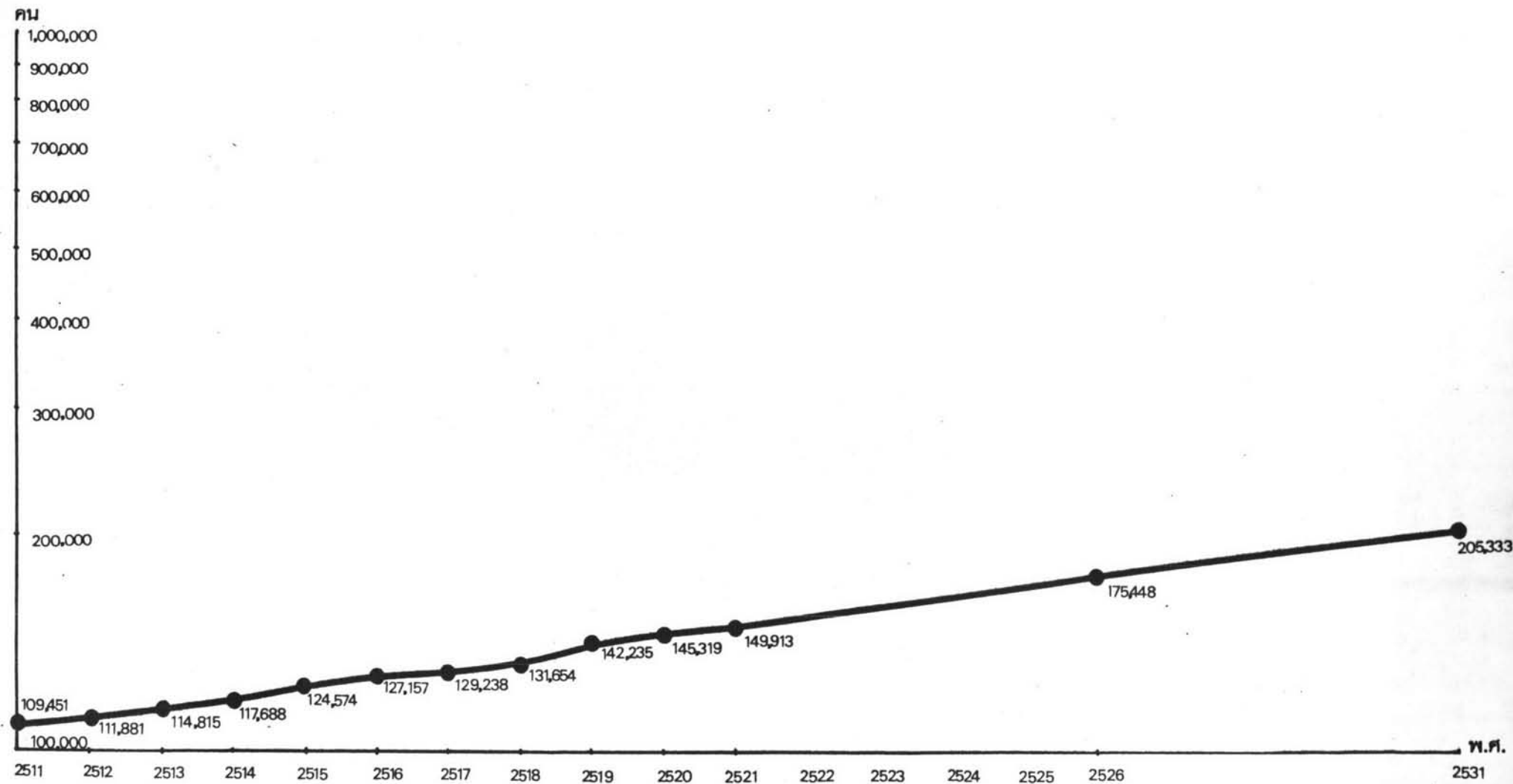
รูปที่ 3.19

แผนภูมิแสดงการคาดคะเนจำนวนประชากรของ อ. เมืองสุพรรณบุรี ในปี 2526 และ 2531

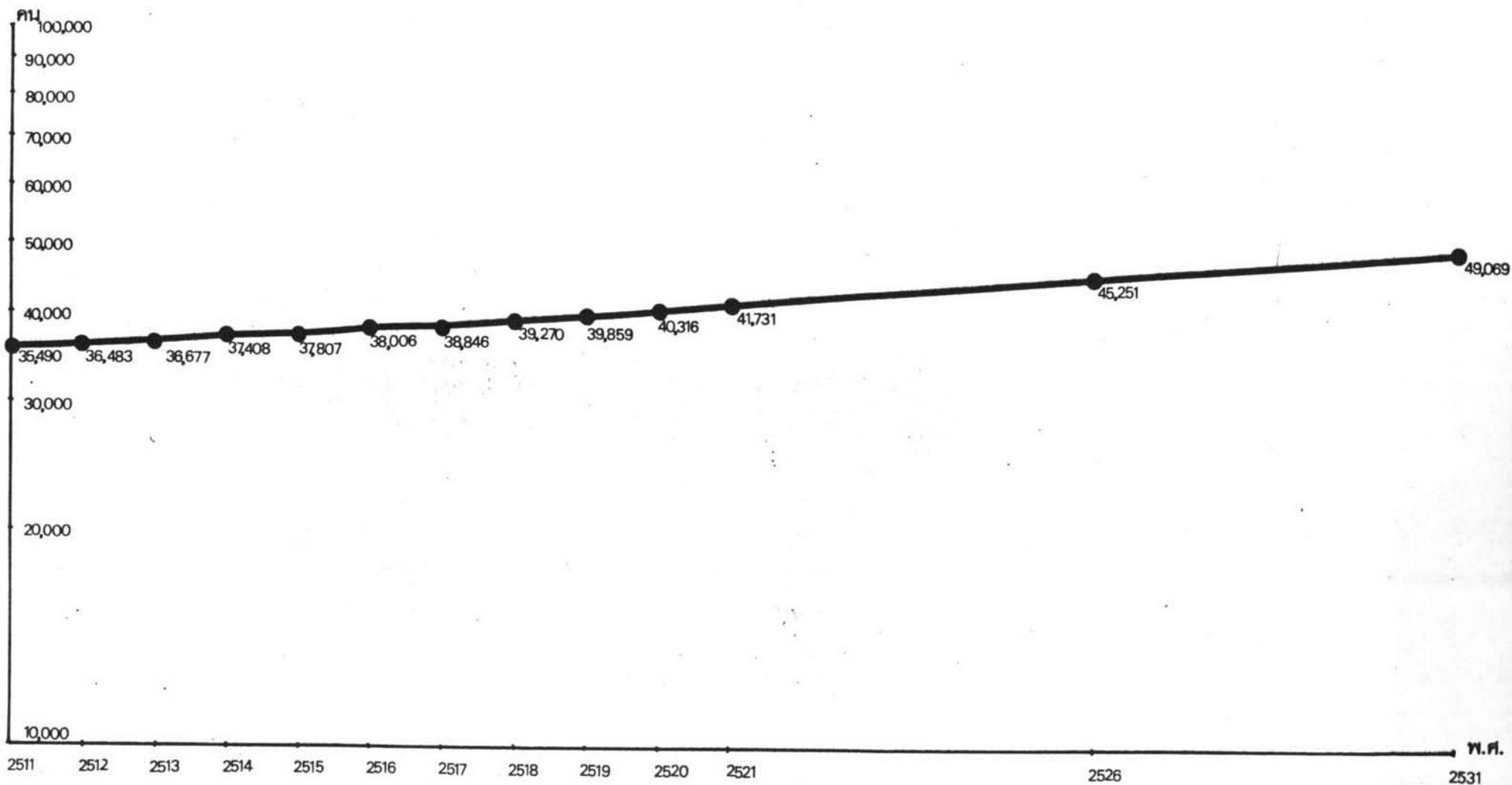
รูปที่ 3.20

แผนภูมิแสดงการคาดคะเนจำนวนประชากรของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรีในปี 2526 และ 2531

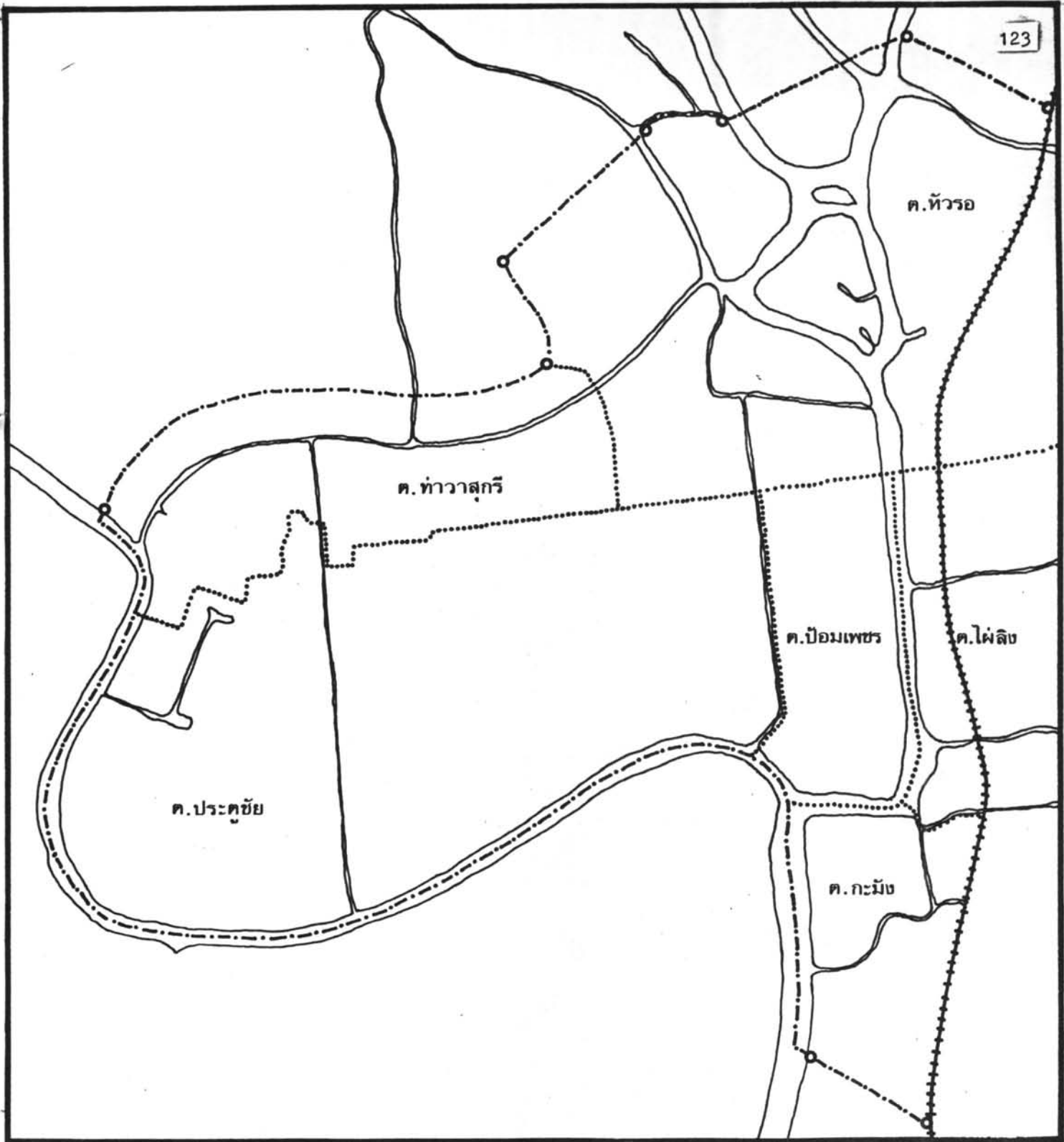
รูปที่ 3.21

แผนภูมิแสดงการคาดคะเนจำนวนประชากรของอำเภอเมืองนครปฐมในปี พ.ศ. 2526 และ 2531

รูปที่ 3.22

แผนภูมิแสดงการคาดคะเนจำนวนประชากรของเทศบาลเมืองนครปฐม ในปี 2526 และ 2531

รูปที่ 3.23 แสดงเขตตำบลของเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : อำเภอเมือง พระนครศรีอยุธยา

การกระจายตัวประชากร (ดูตารางที่ 3.27 3.28 รูปที่ 3.24)

การศึกษาการกระจายตัวของประชากรในเขตเทศบาล ก็เพื่อพิจารณาการตั้งถิ่นฐานของประชากรว่าเป็นแบบกระจุกตัว หรือกระจายตัว อันจะมีผลสืบเนื่องไปถึงการอนุรักษ์เขตพื้นที่โบราณสถาน เพราะความเจริญเติบโตของเมืองจะเป็นปัจจัยที่ดึงดูดประชากรให้เข้ามาอาศัยหนาแน่นขึ้น การบุกรุกเพื่อเปิดพื้นที่ทำกิน หรือที่อยู่อาศัยก็มีมากขึ้นด้วย

การศึกษาการกระจายตัวประชากรนี้ได้ศึกษาเฉพาะในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีปัญหาการบุกรุกพื้นที่โบราณสถานมาก ในจังหวัดนครปฐมไม่มีปัญหาเรื่องนี้ ส่วนในจังหวัดสุพรรณบุรีไม่มีการเก็บข้อมูล

เทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยาแบ่งเขตเป็น 4 ตำบล คือ ตำบลหัวรอ ตำบลประตูชัย - ตำบลป้อมเพชร ตำบลท่าวาสุกรี

จากการคำนวณค่าการกระจายตัวของประชากรบนพื้นที่ (Concentration Index) ในปี พ.ศ. 2518 มีค่าเป็น 0.1676 ความหนาแน่นเฉลี่ยเป็น 4,036.92 คน/กม.² และในปี พ.ศ. 2520 มีค่าเป็น 0.1543 และความหนาแน่นคิดเฉลี่ยเป็น 4,318 คน/กม.² และเมื่อพิจารณา ลอเรนซ์เคิร์ฟ (Lorenz Curve) การกระจายตัวของประชากรในปี 2520 จะมีแนวโน้มเข้าหาเส้นการกระจายตัวปกติมากขึ้น

อาจจะกล่าวได้ว่า ประชากรที่ตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่บนเกาะเมือง มีการกระจายตัวค่อนข้างสม่ำเสมออยู่โดยทั่วไป และกระจายตัวมากขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ในขณะที่พื้นที่ยังเท่าเดิมแสดงให้เห็นว่าความเจริญเติบโตของเมืองเป็นปัจจัยดึงดูดประชากรให้เข้ามาอาศัยมากขึ้น

ตารางที่ 3.27 แสดงการกระจายตัวประชากรในปี พ.ศ. 2518 ของเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา

ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับประชากร									
ลำดับ	ตำบล	ความหนาแน่น ประชากร คน/กม. ²	พื้นที่			ประชากรปี 2518			% พื้นที่ - % ประชากร
			กม. ²	%	CU. %	จำนวนคน	%	CU. %	
1	ประจวบ	2,786.53	4.53	43.47	43.47	12,623	29.81	29.81	13.66
2	ท่าवासกรี	3,132.95	1.76	16.69	60.36	5,514	13.02	42.83	3.87
3	หัวรอ	3,995.13	3.08	29.56	89.92	12,305	29.06	71.89	0.5
4	ป้อมเพชร	11,337.14	1.05	10.08	100.00	11,904	28.11	100.00	-18.30
รวม			10.42	100.00	293.75	42,346	100.00	244.53	0.00

เฉลี่ยความหนาแน่นปี 2518 4,063.92 คน/กม.²

$$\begin{aligned}
 \text{Concentration Index} &= \frac{\text{Cumulative Percent พื้นที่} - \text{Cumulative Percent ประชากร}}{\text{Cumulative Percent}} \\
 &= \frac{293.75 - 244.53}{293.75} \\
 &= \frac{49.22}{293.75} \\
 &= 0.1676
 \end{aligned}$$

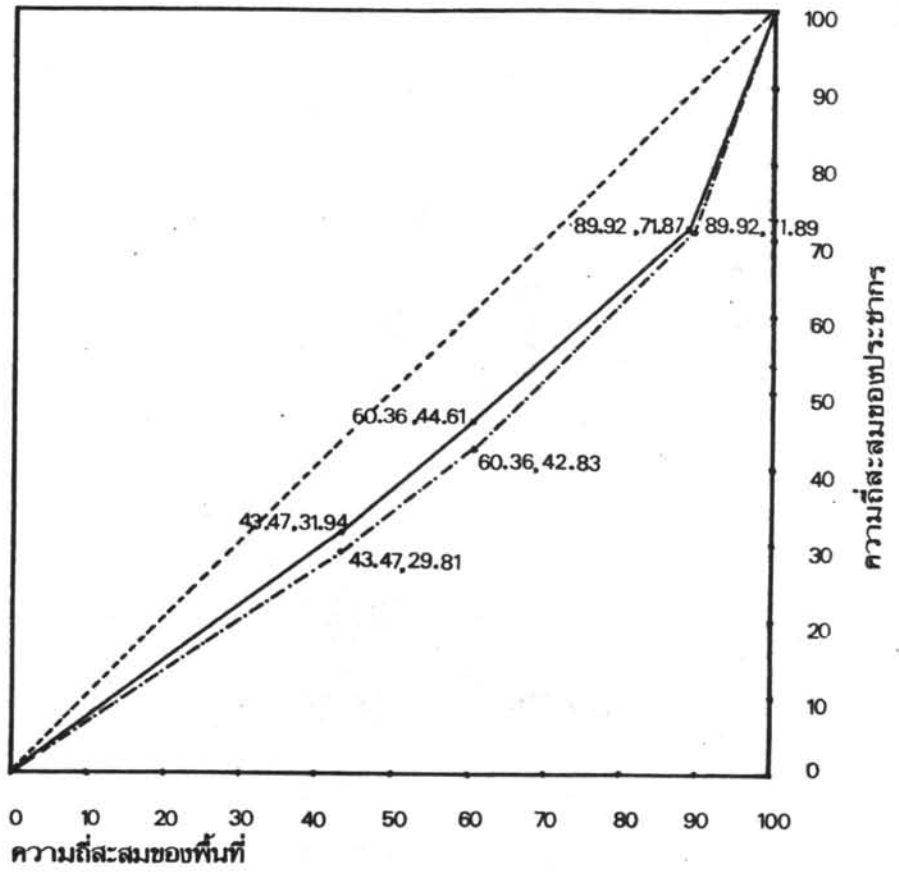
ตารางที่ 3.28 แสดงการกระจายตัวประชากรในปี พ.ศ. 2520 ของเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา

ลำดับ	ตำบล	ความหนาแน่น ประชากร คน/กม. ²	พื้นที่			ประชากรปี 2520			% พื้นที่ - % ประชากร
			กม. ²	%	cu. %	จำนวนคน	%	cu. %	
1	ประตู่ชัย	3,172.85	4.53	43.47	43.47	14,373	31.94	31.94	11.53
2	ท้าวาสุกรี	3,240.34	1.76	16.87	60.36	5,703	12.67	44.61	4.2
3	หัวรอ	3,982.47	3.08	29.56	89.92	12,266	27.26	71.87	2.3
4	ป้อมเพชร	12,055.24	1.05	10.08	100.00	12,658	28.13	100.00	-18.05
รวม			10.42	100.00	293.75	45,000	100.00	248.42	0.00

เฉลี่ยความหนาแน่นปี 2520

4,318.60 คน/กม.²

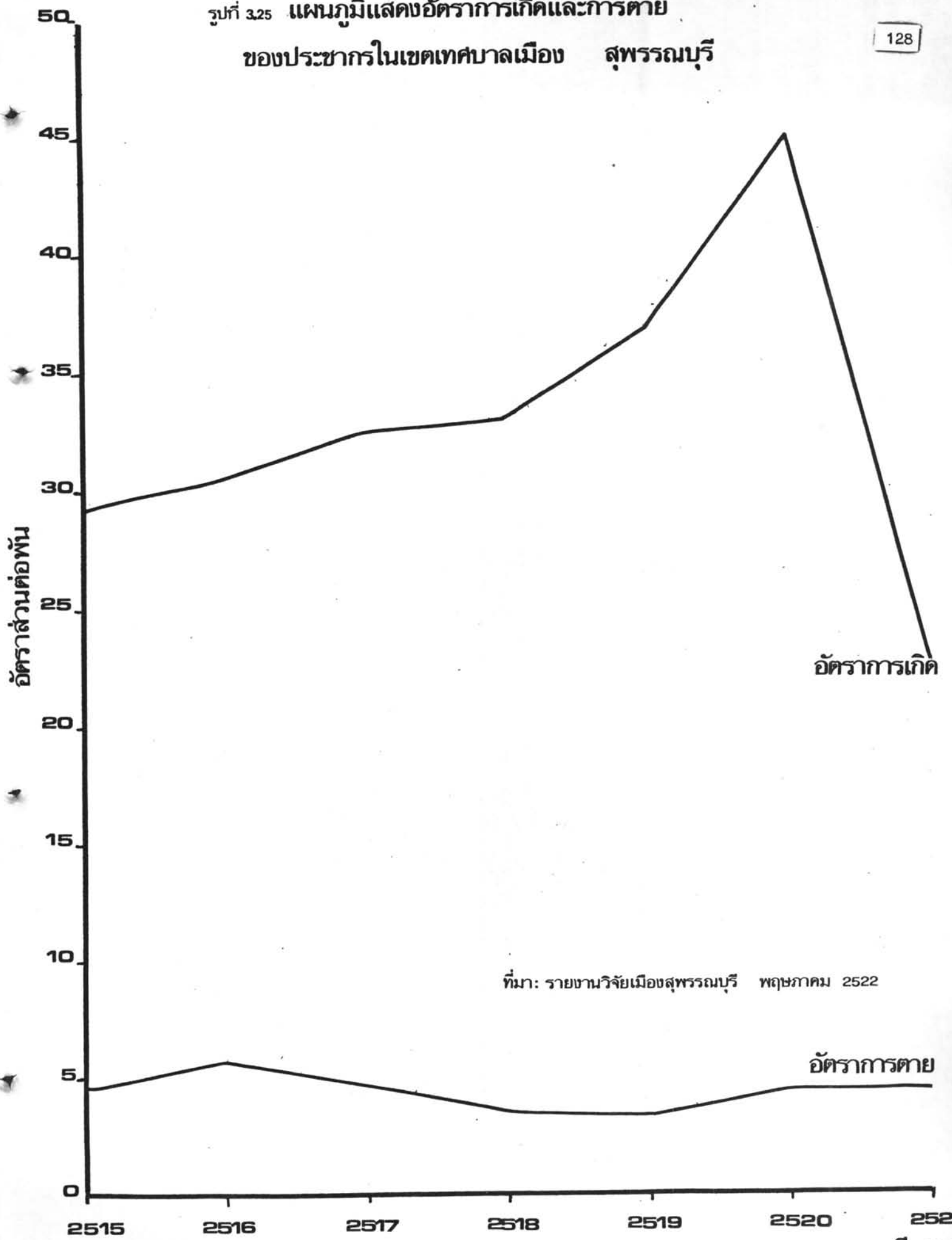
$$\begin{aligned}
 \text{Concentration Index} &= \frac{\text{Cumulative Percent พื้นที่} - \text{Cumulative Percent ประชากร}}{\text{Cumulative Percent}} \\
 &= \frac{293.75 - 248.42}{293.75} \\
 &= 0.1543
 \end{aligned}$$

รูปที่ 3.24

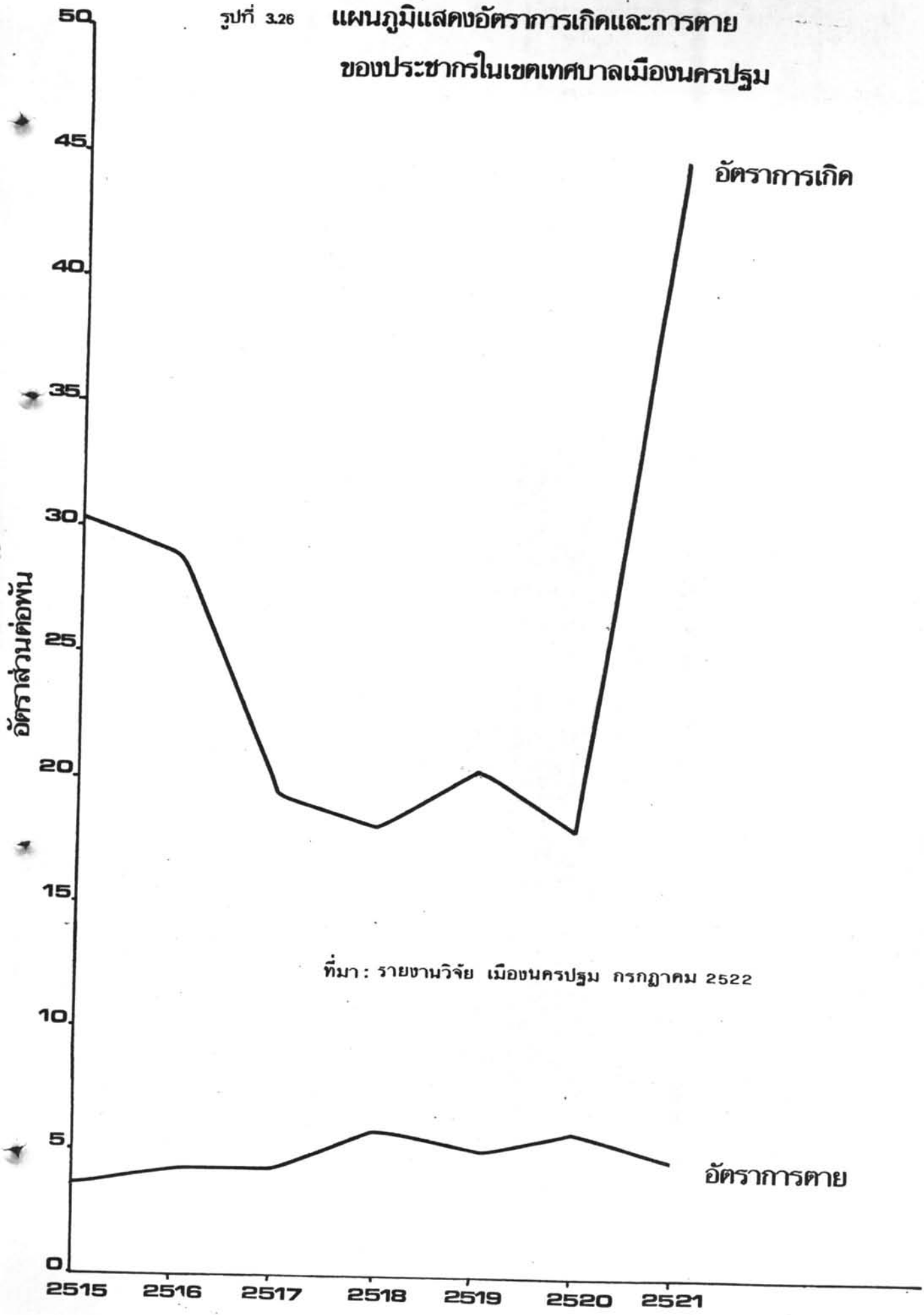
ลอเรนซ์ เคิร์ฟ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับประชากร ของเกาะ
เมืองพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2518 และ 2520

รูปที่ 3.25 แผนภูมิแสดงอัตราการเกิดและการตาย
ของประชากรในเขตเทศบาลเมือง สุพรรณบุรี

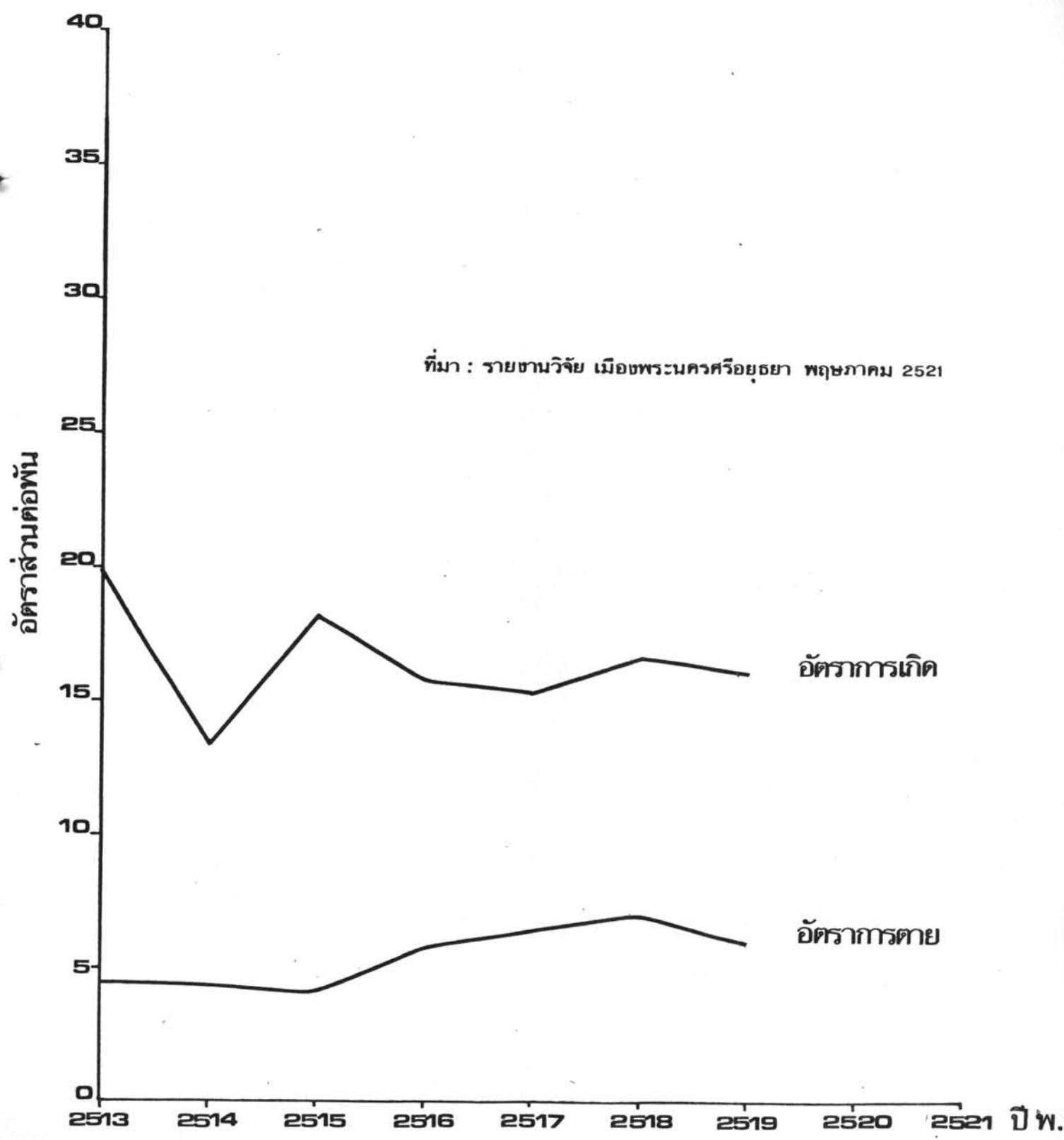

ที่มา: รายงานวิจัยเมืองสุพรรณบุรี พฤษภาคม 2522

ของประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

รูปที่ 3.27 แผนภูมิแสดงอัตราการเกิดและการตาย
ของประชากรในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2 เศรษฐกิจ

จังหวัดในเขตพื้นที่โครงการเป็นพื้นที่ทางเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาจากการใช้ที่ดินดังแสดงในตารางที่ 3.31 ซึ่งจังหวัดในเขตพื้นที่โครงการมีพื้นที่ทำการเกษตร ระหว่าง 75-90 % ของพื้นที่ทั้งหมดในจังหวัด

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์จะเป็นข้อมูลในระดับจังหวัดเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ ก็เพื่อพิจารณาถึงผลผลิตในระดับจังหวัดเพื่อที่จะทำได้นำไปสู่ผลผลิตในภาคเกษตรกรรม ซึ่งถือเป็นผลผลิตส่วนใหญ่ของประเทศ

ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับระบบเศรษฐกิจโดยรวม ที่ควรพิจารณาให้ความสำคัญมากที่สุดคือผลที่อาจเกิดขึ้นกับเกษตรกร การพัฒนาการท่องเที่ยวควรจะช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีรายได้น้อยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อใช้ในการยังชีพ ส่วนประชากรในเขตเมืองนั้น ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในทางบวกอยู่แล้ว เกี่ยวกับการให้บริการ เพราะนักท่องเที่ยวที่เอาเงินมาทิ้งในพื้นที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่แล้วจะต้องมาใช้บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในเมือง ผลดีที่จะเกิดกับเกษตรกรจึงเป็นส่วนน้อย

3.2.1 ผลผลิตมวลรวมจังหวัด

เมื่อพิจารณาจากมูลค่าผลผลิตมวลรวมของจังหวัด (ดูตารางที่ 3.29) จะเห็นได้ว่าสาขาการผลิตในภาคเกษตรกรรม มีอัตราส่วนประมาณ 40 % ของผลผลิตมวลรวมทั้งจังหวัด ทั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และนครปฐม (1,094.0 ล้านบาท และ 1,142.7 ล้านบาทตามลำดับในปี 2519) ส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี มีอัตราส่วนประมาณ 60 % (2,184.1 ล้านบาทในปี 2519) ซึ่งมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในเขตพื้นที่โครงการ ทั้งนี้เพราะจังหวัดสุพรรณบุรีมีพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ (ดูตารางที่ 3.31) และผลผลิตข้าวก็มากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ด้วย (ดูในตารางที่ 3.32)

ในด้านกิจการเกษตร ประกอบด้วยสาขาการผลิตหลายสาขา คือ กสิกรรม เลี้ยงสัตว์ ป่าไม้ และประมง แต่สาขาการผลิตที่จะนำมาพิจารณาเป็นสำคัญคือ การกสิกรรม ซึ่งได้แก่การทำนา ทำไร่ ทำสวน เป็นต้น

ตารางที่ 3.29 สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เปรียบเทียบกับภาค
กลางและทั้งประเทศ ตามสาขาการผลิตปี 2519 ในราคาตลาด

สาขาการผลิต	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา		ภาคกลาง		(4) ทั่วประเทศ	
	(1) มูลค่า (ล้านบาท)	(2) %	(3) มูลค่า (ล้านบาท)	%	มูลค่า (ล้านบาท)	%
เกษตรกรรม	1,094.0	39.23	22,360	33.65	64,377.0	29.2
กสิกรรม	923.3	33.11	16,606	24.99	47,358.0	21.5
ปศุสัตว์	113.3	4.06	2,410	3.63	7,662.0	3.5
ประมง	57.3	2.05	2,570	3.87	5,905.0	2.7
ป่าไม้	0.1	0.003	775	1.17	3,452.0	1.5
อื่น ๆ นอกจากเกษตรกรรม	1,695.0	60.77	44,087	66.35	156,073.0	70.8
เหมืองแร่และย่อยหิน	14.3	0.51	1,055	1.59	2,691.0	1.2
อุตสาหกรรม	789.6	28.31	18,448	27.76	41,245.0	18.7
การก่อสร้าง	56.0	2.01	1,633	2.46	11,286.0	5.1
การไฟฟ้า, ประปา	19.7	0.71	1,020	1.54	3,641.0	1.7
คมนาคมขนส่ง	129.7	4.65	3,593	5.41	13,636.0	6.0
การค้าปลีก-ส่ง	240.7	8.63	10,419	15.68	37,727.0	17.1
ธนาคารประกันภัยและ อสังหาริมทรัพย์	16.7	0.60	621	0.93	9,968.0	4.7
ที่อยู่อาศัย	110.9	3.98	1,676	2.52	3,666.0	1.7
การบริหารและการ ป้องกันประเทศ	127.5	4.57	2,005	3.01	9,008.0	4.1
การบริการ	189.9	6.81	3,617	5.44	23,205.0	10.5
รวมทั้งหมด	2,789.0	100	66,447.0	100	220,450.0	100

ที่มา : (1), (3) สำนักงานสถิติแห่งชาติ
(4) โครงการศึกษาเบื้องต้น แผนหลัก แผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดเชียงใหม่ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสุพรรณบุรี เปรียบเทียบกับภาคกลาง และทั่วประเทศ ตามสาขาการผลิต ปี 2519 ในราคาตลาด

สาขาการผลิต	จังหวัดสุพรรณบุรี		ภาคกลาง		(4) ทั่วประเทศ	
	(1) มูลค่า (ล้านบาท)	(2) %	(3) มูลค่า (ล้านบาท)	%	มูลค่า (ล้านบาท)	%
เกษตรกรรม	2,184.1	62.46	22,360	33.65	64,377.0	29.2
กลีกรวม	1,926.3	55.09	16,606	24.99	47,358.0	21.5
ปศุสัตว์	134.7	3.85	2,410	3.63	7,662.0	3.5
ประมง	122.6	3.51	2,570	3.87	5,905.0	2.7
ป่าไม้	0.5	0.14	770	1.16	3,452.0	1.5
อื่น ๆ นอกจากเกษตรกรรม	1,312.5	37.54	44,087	66.35	156,073.0	70.8
เหมืองแร่และย่อยหิน	11.4	0.33	1,055	1.59	2,691.0	1.2
อุตสาหกรรม	457.5	13.08	18,448	27.76	41,245.0	18.7
การก่อสร้าง	91.1	2.61	1,633	2.46	11,286.0	5.1
การไฟฟ้า, ประปา	6.5	0.18	1,020	1.54	3,641.0	1.7
คมนาคมขนส่ง	258.7	7.40	3,593	5.41	13,636.0	6.2
ค้าปลีก-ส่ง	144.8	4.14	10,419	15.68	37,727.0	
ธนาคารประกันภัยและ อสังหาริมทรัพย์	29.7	0.85	621	0.93	9,968.0	4.7
ที่อยู่อาศัย	120.5	3.45	1,676	0.93	3,666.0	1.7
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	82.0	2.35	2,005	3.02	9,008.0	4.1
การบริการ	110.3	3.15	3,617	5.44	23,205.0	10.5
รวมทั้งหมด	3,496.6	100	66,447.0	100	220,450.0	100

ที่มา : (1), (3) สำนักงานสถิติแห่งชาติ
(4) โครงการศึกษาเบื้องต้น แผนหลัก แผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดเชียงใหม่ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดนครปฐมเปรียบเทียบกับภาคกลาง และทั่วประเทศ
ตามสาขาการผลิต ปี 2519 ในราคาตลาด

สาขาการผลิต	จังหวัดนครปฐม		(3) ภาคกลาง		(4) ทั่วประเทศ	
	(1) มูลค่า (ล้านบาท)	(2) %	มูลค่า (ล้านบาท)	%	มูลค่า (ล้านบาท)	%
เกษตรกรรม	1,142.7	38.61	22,360	33.65	64,377.0	29.2
กลีกรวม	858.5	29.0	16,606	24.99	47,358.0	21.5
ปศุสัตว์	266.1	8.99	2,410	3.63	7,662.0	3.5
ประมง	18.0	0.61	2,570	3.87	5,905.0	2.7
ป่าไม้	0.1	0.003	770	1.16	3,452.0	1.5
อื่น ๆ นอกจากเกษตรกรรม	1,810.4	61.17	44,087	66.35	156,073.0	70.8
เหมืองแร่และย่อยหิน	—	—	1,055	1.59	2,691.0	1.2
อุตสาหกรรม	632.8	27.38	18,448	27.76	41,215.0	18.7
การก่อสร้าง	100.7	3.40	1,633	2.46	11,286.0	5.1
การไฟฟ้า, ประปา	64.4	2.18	1,020	1.54	3,641.0	1.7
คมนาคมขนส่ง	249.4	8.42	3,593	5.41	13,636.0	6.2
ค้าปลีก-ส่ง	311.5	10.53	10,419	15.68	37,727.0	17.2
ธนาคารประกันภัยและ อสังหาริมทรัพย์	43.7	1.48	621	0.93	9,968.0	4.7
ที่อยู่อาศัย	86.1	2.91	1,676	2.52	3,666.0	1.7
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	118.5	4.00	2,005	3.02	9,008.0	4.1
การบริการ	203.3	6.87	3,617	5.44	23,205.0	10.5
รวมทั้งหมด	2,959.4	100	66,447.0	100	220,450.0	100

ที่มา : (1), (3) สำนักงานสถิติแห่งชาติ
(4) โครงการศึกษาเบื้องต้น แผนหลัก แผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดเชียงใหม่ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย

3.30
 ตารางที่ 3.30 แสดงสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในพื้นที่โครงการตามสาขา
 การผลิต ปี 2517 ในราคาคงที่ ปี 2515

สาขาการผลิต	พระนครศรีอยุธยา		สุพรรณบุรี		นครปฐม	
	(1) มูลค่า ช. (ล้านบาท)	(2) %	(3) มูลค่า ช. (ล้านบาท)	(4) %	(5) มูลค่า ช. (ล้านบาท)	(6) %
เกษตรกรรม	19,840	34.67	1,958.4	55.51	1,152.2	34.95
กลีกรวม	14,397	25.16	1,603.7	45.45	837.3	25.40
ปศุสัตว์	2,168	3.79	117.5	3.33	295.1	8.95
ประมง	2,589	4.52	210.0	5.95	19.7	0.60
ป่าไม้	686	1.20	0.2	0.0056	0.1	0.003
เหมืองแร่และย่อยหิน	896	1.57	8.7	0.25	—	—
อุตสาหกรรม	14,402	25.17	629.9	17.80	756.3	22.94
การก่อสร้าง	1,225	2.14	56.2	1.60	135.5	4.11
การไฟฟ้า-ประปา	1,106	1.93	3.6	0.10	75.1	2.28
คมนาคมขนส่ง	3,447	6.02	207.2	5.87	326.9	9.91
การค้าส่ง-ปลีก	9,333	16.31	164.3	4.65	336.4	10.20
ธนาคารประกันภัยและ อสังหาริมทรัพย์	491	0.86	21.0	0.59	50.4	1.53
ที่อยู่อาศัย	1,604	2.80	116.0	3.29	94.3	2.86
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	1,785	3.12	70.7	0.02	140.7	4.27
การบริการ	3,069	5.36	93.9	2.66	229.4	6.96
รวมทั้งหมด	57,218	100.0	3,527.9	100.0	3,297.1	100

ที่มา : (1),(3),(5) สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แสดงสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในพื้นที่โครงการตามสาขาการผลิต
ปี 2519 ในราคาคงที่ ปี 2515

สาขาการผลิต	พระนครศรีอยุธยา		สุพรรณบุรี		นครปฐม	
	(1) มูลค่า (ล้านบาท)	(2) %	(3) มูลค่า (ล้านบาท)	(4) %	(5) มูลค่า (ล้านบาท)	(6) %
เกษตรกรรม	1,094.0	39.23	2,184.1	62.46	1,142.7	38.61
กลีกรวม	923.3	33.11	1,926.3	59.10	858.5	29.01
ปศุสัตว์	113.3	4.06	134.7	3.85	266.1	8.99
ประมง	57.3	2.05	122.6	3.51	18.0	0.61
ป่าไม้	0.1	0.003	0.5	0.01	0.1	0.003
เหมืองแร่และย่อยหิน	14.3	0.51	11.4	0.33	-	-
อุตสาหกรรม	789.6	28.31	457.5	13.08	632.8	21.38
การก่อสร้าง	56.0	2.01	91.1	2.61	107.0	3.61
การไฟฟ้า-ประปา	19.7	0.71	6.5	0.19	64.4	2.18
คมนาคมขนส่ง	129.7	4.65	258.7	7.68	249.4	8.43
การค้าส่ง-ปลีก	240.7	8.63	144.8	4.14	311.5	10.53
ธนาคารประกันภัยและ อสังหาริมทรัพย์	16.7	0.60	29.7	0.85	43.7	1.48
ที่อยู่อาศัย	110.9	3.98	120.5	3.45	86.7	2.91
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	127.5	4.57	82.0	2.35	118.5	4.00
การบริการ	189.9	6.81	110.3	3.15	203.3	6.87
รวมทั้งหมด	2,789.0	100.00	3,496.6	100.00	2,959.4	100.00

ที่มา : (1),(3),(5) สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แสดงสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในพื้นที่โครงการตามสาขาการผลิต
ปี 2519 ในราคาคงที่ ปี 2515

สาขาการผลิต	พระนครศรีอยุธยา		สุพรรณบุรี		นครปฐม	
	(1) มูลค่า (ล้านบาท)	(2) %	(3) มูลค่า (ล้านบาท)	(4) %	(5) มูลค่า (ล้านบาท)	(6) %
เกษตรกรรม	1,193.2	35.76	2,416.8	60.47	1,152.2	34.95
กสิกรรม	979.5	29.36	2,077.7	51.98	837.3	25.40
ปศุสัตว์	138.0	4.14	167.6	4.19	295.1	8.95
ประมง	75.6	2.27	171.2	4.28	19.7	0.60
ป่าไม้	0.1	0.003	0.3	0.01	0.1	0.003
เหมืองแร่และย่อยหิน	19.7	0.59	16.1	0.40	—	—
อุตสาหกรรม	1,064.8	31.91	596.2	14.92	756.3	22.93
การก่อสร้าง	91.6	2.75	140.6	3.52	135.5	4.11
การไฟฟ้า-ประปา	24.2	0.73	8.1	0.20	75.1	2.28
คมนาคมขนส่ง	157.1	4.71	290.7	7.27	326.9	9.9
การค้าส่ง-ปลีก	252.3	7.56	133.6	3.34	336.4	10.20
ธนาคารประกันภัยและ อสังหาริมทรัพย์	19.1	0.57	34.7	0.87	50.3	1.53
ที่อยู่อาศัย	120.5	3.61	131.4	3.29	94.3	2.86
การบริหารและป้องกัน	157.4	4.71	98.9	2.47	140.7	4.27
การบริการ	236.7	7.09	129.7	3.20	229.4	6.96
รวมทั้งหมด	3,336.6	100.00	3,996.8	100.00	3,297.2	100.00

ที่มา : (1), (3), (5) สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.31

ตารางที่ 3.31 ตารางแจกแจงการใช้ที่ดินรายจังหวัด ปี พ.ศ. 2516 - 2517 (1,000 ไร่)

จังหวัด	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ทำการเกษตร		พื้นที่นา		พื้นที่ไร่		พื้นที่อื่น ๆ	
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
อยุธยา	1550	1431	92.3	1358	94.9	18	1.3	55	3.8
สุพรรณบุรี	3337	2557	76.6	2104	82.3	272	10.6	181	7.1
นครปฐม	1361	1183	86.9	832	70.3	203	17.2	148	12.5

ที่มา : กองเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.32

ตารางที่ 3.32 แจกแจงพื้นที่ปลูกข้าวและผลผลิตที่ได้ รายจังหวัด (1,000 ตัน)

จังหวัด	ข้าวนาปี			ข้าวนาปรัง			ผลผลิตทั้งหมด
	พื้นที่ (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิต	พื้นที่ (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิต	
อยุธยา	1214	246	299	105	550	58	357
สุพรรณบุรี	1534	281	431	316	506	177	608
นครปฐม	N	N	N	N	N	N	N

หมายเหตุ : N ไม่มีข้อมูล

ตารางที่ 3.33 แสดงผลผลิตข้าวโพด และการส่งออกในเขตที่ศึกษา รายจังหวัด (1,000 ตัน)

จังหวัด	พื้นที่เพาะปลูก	ผลผลิต/ไร่ (กก.)	ผลผลิตทั้งหมด	ผลผลิตส่งออก
อยุธยา	-	-	-	-
สุพรรณบุรี	43.2	219	9.5	8.1
นครปฐม	-	-	-	-

พืชหลักของการกสิกรรมในเขตพื้นที่โครงการคือข้าวเจ้า ซึ่งพื้นที่ทำนาในจังหวัดทั้ง 3 มีค่าอยู่ประมาณ 70 - 95 % โดยจังหวัดที่มีอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่นามากที่สุดคือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (94.9 %) และจังหวัดนครปฐมมีเปอร์เซ็นต์พื้นที่นายน้อยที่สุดคือ 70.3

3.2.2 การถือครองที่ดิน

ตามความเป็นจริงแล้ว พื้นที่นาซึ่งถือเป็นทุนประเภทหนึ่งในการผลิตข้าว ชาวนามีได้มีสิทธิครอบครองพื้นที่นาเป็นส่วนใหญ่ อาทิเช่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งถือเป็นตัวแทนของเขตพื้นที่โครงการนี้มีครัวเรือนเกษตรกรผู้ทำกินของตนเอง 9,558 ครอบครั หรือ 18.67 % ครัวเรือนผู้เช่าบางส่วน 9,480 ครอบครั หรือ 18.52 % ครัวเรือนผู้เช่าทั้งหมด 12,936 ครอบครั หรือ 25.27% และครัวเรือนผู้ไร้อาชีพทำกิน 19,215 ครอบครั หรือ 37.54 % ซึ่งส่วนใหญ่ประมาณ 62 % เป็นผู้ใช้แรงงานรับจ้างในการทำนาและทำสวน ¹

¹ กองนโยบายและแผนงาน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ภาวะการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการเพาะปลูก 2518 - 2519, (มพท : 2520), ไม่ปรากฏเลขหน้า

ตารางที่ 3.34 แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกร ขนาดของฟาร์ม เนื้อที่ถือครองทั้งหมดจำแนกตามการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ เป็นรายจังหวัด เขตเศรษฐกิจเกษตร ปีเพาะปลูก 2520/21

จังหวัด	จำนวน ครัวเรือน เกษตรกร	ขนาด ของ ฟาร์ม	เนื้อที่ ถือครอง	ที่อยู่ อาศัย	ที่นา	ที่ไร่	ที่ไม่ผล และไม ยืนต้น	ที่สวนผัก และ ไม้ดอก	ที่ รกร้าง ว่างเปล่า	ที่ ทุ่งหญ้า เลี้ยง สัตว์	ที่อื่น ๆ
พระนครศรีอยุธยา	47,599	30.7058	1,464,568	37,202	1,370,640	16,868	19,034	4,252	181	—	13,391
สุพรรณบุรี	74,857	33.4115	2,497,741	49,875	1,620,540	689,597	51,361	5,634	21,552	115	59,067
นครปฐม	44,259	25.3000	1,119,753	49,399	743,806	200,366	58,403	46,073	1,808	—	19,898

ที่มา : กองเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 3.35 แสดงการเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของประชากรในพื้นที่โครงการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 - 2521 ในราคาคงที่ ปี 2515

พ.ศ.	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (บาท) จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (บาท) จังหวัด สุพรรณบุรี	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (บาท) จังหวัด นครปฐม	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (บาท) ภาคกลาง
2517	4,516	5,192	5,761	6,682
2518	4,690	5,115	5,120	6,802
2519	4,971	5,550	6,140	7,428
2520	5,493	5,744	6,205	7,836
2521	5,916	6,284	6,621	8,350

ตารางที่ 3.36 แสดงการเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในพื้นที่โครงการ
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 - 2521 ในราคาตลาด

พ.ศ.	รายได้เฉลี่ย ต่อบุคคล (บาท) จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	รายได้เฉลี่ย ต่อบุคคล (บาท) จังหวัด สุพรรณบุรี	รายได้เฉลี่ย ต่อบุคคล (บาท) จังหวัด นครปฐม	รายได้เฉลี่ย ต่อบุคคล (บาท) ภาคกลาง
2517	6,722	7,840	8,530	9,858
2518	6,977	7,684	7,575	10,144
2519	7,715	8,695	9,569	11,634
2520	8,881	9,334	10,094	12,876
2521	10,003	10,600	11,272	14,547

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 3.37 แสดงรายได้ประชาชาติต่อบุคคลตามราคาตลาด (บาท)

รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล	2516	2517	2518	2519
รายได้ประชาชาติต่อบุคคล (ทั้งประเทศ)	5,455	6,613	7,077	7,732
รายได้ต่อบุคคล (กรุงเทพฯ)	14,813	18,179	19,408	20,698
รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (ภาคเหนือ)	3,593	4,497	5,106	5,393
รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	2,410	2,870	3,198	3,389
รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (ภาคใต้)	5,508	6,407	6,560	7,503
รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (ภาคกลาง)	8,101	9,763	10,062	11,368

ที่มา : รายได้ประชาชาติของประเทศไทยฉบับ พ.ศ. 2520, ผลิตภัณฑ์รายภาค
กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ

ตารางที่ 3.38 แสดงรายได้ประชาชาติต่อบุคคลในราคาคงที่ ปี 2515 (บาท)

ปี	2516	2517	2518	2519
รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล				
รายได้ประชาชาติต่อบุคคล (ทั้งประเทศ)	4,509.29	4,577.57	4,806.58	5,101.47
รายได้ต่อบุคคล (กรุงเทพมหานคร)	12,842.07	13,226.15	13,590.11	14,149.01
รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (ภาคเหนือ)	2,911.58	3,048.46	3,238.83	3,471.98
รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	2,178.37	2,151.61	2,373.22	2,424.50
รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (ภาคใต้)	4,302.43	4,223.58	4,458.29	4,640.46
รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (ภาคกลาง)	7,558.47	7,520.77	7,543.18	8,156.52

ที่มา : รายได้ประชาชาติของประเทศไทยฉบับ พ.ศ. 2520 ผลิตภัณฑ์รายภาค
กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ

ตารางที่ 3.39 แสดงขนาดอาการดื้อครอง ปี 2518 ไร่/ฟาร์ม

จังหวัด	ขนาดดื้อครอง (ไร่)						
	ต่ำกว่า 10 ไร่	10-19 ไร่	20-29 ไร่	30-39 ไร่	40-49 ไร่	50 ไร่ ขึ้นไป	เฉลี่ย
พระนครศรีอยุธยา	5.45	14.68	23.69	33.19	43.65	73.07	37.33
สุพรรณบุรี	0.87	7.67	13.98	19.20	15.29	42.99	100
นครปฐม	3.45	9.91	17.79	9.91	10.34	48.60	100

แสดงจำนวนร้อยละของขนาดดื้อครอง ปี 2518

จังหวัด	ขนาดดื้อครอง (ไร่)						
	ต่ำกว่า 10 ไร่	10-19 ไร่	20-29 ไร่	30-39 ไร่	40-49 ไร่	สูงกว่า 50 ไร่	รวม
พระนครศรีอยุธยา	9.34	17.73	19.44	14.43	12.62	26.44	100
สุพรรณบุรี	5.30	20.26	21.04	20.42	12.51	20.47	100
นครปฐม	21.22	21.07	22.95	9.01	7.38	18.37	100

อาจจะกล่าวได้ว่าขนาดการถือครองที่ดินในเขตพื้นที่โครงการ เป็นฟาร์มขนาดใหญ่ที่มีเนื้อที่มากกว่า 50 ไร่ขึ้นไป : ฟาร์ม (ดูในตารางที่ 3.33) และเกษตรกรส่วนใหญ่ประมาณ 20 % มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง อีกประมาณ 80 % ต้องเช่าที่ดินทำกิน อาจจะเช่าทั้งหมดในรูปของผลผลิตค่าเช่า หรือเช่าเป็นบางส่วน หรือการเช่าในลักษณะอื่น ๆ

3.2.3 รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (ดูตารางที่ 3.35, 3.36)

3.2.3.1 รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลทั้งจังหวัด

แนวโน้มของรายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (ในราคาตลาด) สูงขึ้นตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมาจนถึงปี 2519 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลสูงที่สุดคือจังหวัดนครปฐม (11,272 บาท) จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลน้อยที่สุดคือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (10,003 บาท)

เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของภาคกลาง และภาคอื่น ๆ รวมทั้งระดับประเทศด้วย จะเห็นได้ว่ารายได้เฉลี่ยของจังหวัดในพื้นที่โครงการใกล้เคียงกับรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของภาคกลาง และสูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อบุคคลในภาคอื่น ๆ ทั้งหมด

3.2.3.2 รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลในภาคเกษตร

ถ้าพิจารณาตัวเลขรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลในระดับจังหวัดแต่เพียงอย่างเดียวก็น่าจะกล่าวได้ว่าประชากรในเขตจังหวัดพื้นที่โครงการมีฐานะทางเศรษฐกิจดี เพราะมีรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศ แต่ความเป็นจริงแล้วรายได้ดังกล่าวมิได้แผ่เฉลี่ยไปยังประชากรในชนบทหรือในภาคเกษตร

การคิดคำนวณรายได้ของประชากรในภาคเกษตรก็เพื่อที่จะบ่งชี้ถึงสภาวะการครองชีพของเกษตรกรในเขตพื้นที่โครงการซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ ในขณะที่ยังมิได้มีการวางแผนให้จังหวัดมีองค์ประกอบนำ (Leading Factor) ไปในทางใด เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การศึกษา หรือการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาเพื่อพิจารณาจัดวางนโยบายที่เหมาะสมในการพิจารณาการท่องเที่ยวให้ควบคู่ไปกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม โดยให้ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวไปตกอยู่ในมือของเกษตรกรบ้าง ซึ่งจะได้อธิบายโดยละเอียดในบทสุดท้าย

จากตารางที่ 3.40 ได้พยายามนำข้อมูลต่าง ๆ เท่าที่จะพอหาได้ ซึ่งบางกรณีก็เป็นข้อมูลคนละปี พ.ศ. แต่ก็ได้อาศัยหลักของการคาดคะเน (Assume) ว่าการเปลี่ยนแปลงข้อมูลในระยะสั้นคงไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

ตารางที่ 3.40 แสดงรายได้ของประชากรต่อบุคคลเกษตรในเขตพื้นที่โครงการ ปี พ.ศ. 2519

จังหวัด	จำนวน ครัวเรือน เกษตร พ.ศ. 2521	ขนาดครัว เรือนเฉลี่ย พ.ศ. 2513	ประชากรเกษตร พ.ศ. 2521 (คน)	รายได้ภาค เกษตร ปี 2519 ใน ราคาตลาด (ล้านบาท)	รายได้ต่อ บุคคล ภาคเกษตร
พระนครศรีอยุธยา	47,599	5.3	252,274.7	1,094.0	4,337
สุพรรณบุรี	74,757	5.6	418,639.2	2,184.1	5,217
นครปฐม	44,259	5.9	261,128.1	1,312.5	5,026

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลในภาคเกษตรตามราคาตลาด พ.ศ. 2519 ได้มาจากการหาค่าเฉลี่ยคน : ครัวเรือนในภาคเกษตร (พ.ศ. 2513) ไปคูณกับจำนวนครัวเรือนเกษตรกร (พ.ศ. 2522) ได้มาเป็นจำนวนประชากรในภาคเกษตร แล้วนำไปหารรายได้ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรในปี 2519 ซึ่งปรากฏผลออกมาว่ารายได้เฉลี่ยต่อบุคคลภาคเกษตรต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อบุคคลรวมทุกภาคการผลิตในจังหวัด จังหวัดสุพรรณบุรีมีค่าเฉลี่ยต่อบุคคลในภาคเกษตรสูงสุดคือ 5,217 บาท จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ที่ 4,337 คน เมื่อคิดเป็นค่าเฉลี่ยอัตราส่วนแล้วจะได้เป็นรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลภาคเกษตร : รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลทั้งจังหวัด = 1 : 1.8

ตารางที่ 3.41 เปรียบเทียบข้อมูลแรงงาน ผู้มีงานทำ ผู้ว่างงาน พ.ศ. 2513 และ 2520
ตัวเลขที่แสดงในตาราง $\times 1,000$

ภาคและจังหวัด	พ.ศ. 2513				พ.ศ. 2520			
	กำลัง แรงงาน	ผู้มีงานทำ	ผู้ว่างงาน	% ของ ผู้ว่างงาน	กำลัง แรงงาน	ผู้มีงานทำ	ผู้ว่างงาน	% ของ ผู้ว่างงาน
ทั่วราชอาณาจักร	17,119	16,891	228	1.3	20,976	19,737	1,239	5.9
ภาคกลาง	3,704	3,644	60	1.6	4,247	3,905	342	6.1
พระนครศรีอยุธยา	239	231	8	3.3	234	193	41	17.5
สุพรรณบุรี	303	299	4	1.3	336	315	21	6.2
นครปฐม	203	201	2	1.0	212	202	10	4.7

ตารางที่ 3.42 แสดงบริการทางศาสนาสังคมในเขตเทศบาล เมืองของจังหวัดในเขตพื้นที่โครงการ

จังหวัด	สถาบันทางศาสนา (แห่ง)			สถาบันทางการแพทย์และสาธารณสุข (แห่ง)					สถานที่พักผ่อน (แห่ง)		การป้องกันสาธารณภัย ดับเพลิง		ตลาด สด (แห่ง)
	พุทธ	คริสต์	อิสลาม	โรงพยาบาล		สาธารณสุข	คลินิก	อนามัย	สวนสัตว์ สนามเด็ก เล่น, ศูนย์ เยาวชน	สวน สาธารณะ	จำนวน	ระดับเพลิง : พื้นที่ : กม ² : กม ²	
				จำนวน	แพทย์: คน								
พระนครศรีอยุธยา	37	1	6	2	1:2243	1	13	N	1	1	13	1:1.8	2
ลพบุรี	7	-	-	2	1:1500	1	14	N	1	1	4	1:5	3
สระบุรี	N	-	-	2	1:1097	1	N	N	3	-	4	1:1.7	4
สุพรรณบุรี	21	N	N	1	1:1969	1	N	N	1	-	4	1:2	3
นครปฐม	13	2	N	2	1:970	1	21	N	-	-	5	1:1	2

ที่มา : รายงานวิจัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม กองวิจัย สำนักผังเมือง
กระทรวงมหาดไทย

: จากการสำรวจของกองวางแผน ททท.

N = ไม่มีข้อมูล

เมื่อหารรายได้เฉลี่ยประชากรในภาคเกษตรมาพิจารณาต่อไป จะเห็นได้ว่ารายได้จากผลผลิตนี้จะถูกหักค่าเช่า ค่าลงทุนทำการเกษตร ค่าครองชีพ อื่น ๆ อีกมาก ซึ่งจะทำให้รายได้สุทธิของเกษตรกรที่จะนำไปใช้จ่ายใช้สอยน้อยลงไปอีกมาก (ลดลงอีกประมาณ 30 %)

3.2.4 แรงงาน (ดูตารางที่ 3.41)

ข้อมูลทางด้านแรงงานที่ควรจะนำมาพิจารณาเป็นประเด็นสำคัญคือจำนวนผู้ว่างงาน ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวควรจะสร้างแหล่งงานขึ้น แล้วดึงเอาผู้ว่างงานเหล่านี้เข้ามาทำงาน เพื่อแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจด้วย

จากตารางที่ 3.41 ปรากฏว่าอัตราส่วนผู้ว่างงานของจังหวัดในเขตพื้นที่โครงการ เพิ่มขึ้นจากปี 2513 ในปี 2520 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีอัตราส่วนของผู้ว่างงานเพิ่มสูงกว่าปกติ คือ ในปี 2520 มีเปอร์เซ็นต์ของผู้ว่างงานถึง 17.5 % ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของภาคกลางและทั้งประเทศ

จำนวนผู้ว่างงานนี้เป็นจำนวนผู้ว่างงานจากทั้งสาขาการผลิตเกษตรกรรม และนอกเกษตรกรรม

อาจจะเป็นไปได้ว่าเหตุผลของการว่างงานในภาคนอกเกษตรเกิดจากอุปสงค์และอุปทานของงานไม่สมดุลกัน อุปสงค์มีมากกว่าเป็นผลทำให้ไม่มีตำแหน่งงานให้ทำ และสำหรับภาคเกษตรกรรม ประชากรที่ว่างงานอาจจะไม่มีที่ดินทำกิน ต้องไปรับจ้างใช้แรงงานในนา ไร่ เมื่อหมดหนานาก็ไม่มีงานทำ ประกอบกับไม่มีความรู้ทางวิชาชีพด้านอื่น ผลก็เลยกลายเป็นคนไม่มีงานทำ

3.3 บริการทางด้านสังคม

บริการทางด้านสังคมได้แก่กิจการของรัฐที่ให้บริการแก่ชุมชนในลักษณะของสาธารณประโยชน์ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล ศาสนสถาน การป้องกันสาธารณภัย เป็นต้น

ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะกิจการที่อาจจะมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล โดยตรง เพราะนักท่องเที่ยวต้องมาอาศัยใช้บริการเหล่านี้ด้วย ได้แก่

3.3.1 สถาบันทางศาสนา

สถาบันทางศาสนาในเขตจังหวัดพื้นที่โครงการส่วนมากเป็นวัดในทางพระพุทธศาสนา รองลงมาคือศาสนสถานในศาสนาอิสลาม จังหวัดที่มีวัดในพระพุทธศาสนามากที่สุดคือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัดอยู่ 37 แห่ง

ในลักษณะการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น (Local) สถาบันทางศาสนาก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ไปประกอบศาสนกิจหรือแสวงบุญ

3.3.2 สถาบันทางการแพทย์และสาธารณสุข

โดยเฉลี่ยในเขตพื้นที่โครงการ มีโรงพยาบาลจังหวัด 2 แห่ง ยกเว้นจังหวัดสุพรรณบุรี มีเพียงแห่งเดียว

อัตราส่วนระหว่างแพทย์ : ประชากรในเขตเทศบาล มีค่าอยู่ระหว่าง 1 : 900 - 1 : 2,000 ซึ่งหมายถึงว่าแพทย์ 1 คนต้องรับผิดชอบประชากร 900 - 2,000 แล้วแต่พื้นที่ จึงเป็นผลทำให้การบริการไม่พอเพียงกับความต้องการของประชาชน นักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาใช้บริการทางด้านนี้เพิ่มเติมจากประชาชนก็คงมีปัญหากว่า

3.3.3 สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

ในระดับการท่องเที่ยวท้องถิ่น สถานที่พักผ่อนหย่อนใจก็เป็นแหล่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวจะสามารถเข้าไปใช้บริการได้ นอกเหนือจากการไปชมแหล่งท่องเที่ยวทางด้านอื่น ๆ

3.3.4 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สถานีตำรวจดับเพลิง ซึ่งนอกเหนือจากการป้องกันอัคคีภัยแล้ว ยังบรรเทาสาธารณภัยในรูปแบบอื่น ๆ เช่นการกู้ภัย เป็นต้น อัตราส่วนของระดับเพลิง : พื้นที่ของเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา คือ 1 : 1.8 สุพรรณบุรี 1 : 2 และนครปฐม 1 : 1

3.3.5 ตลาดสด

ตลาดสดเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวจะหาซื้อเครื่องใช้อุปโภค - บริโภคได้ และในบริเวณตลาดสดจะเป็นอาคารพาณิชย์ซึ่งสามารถหาซื้อของใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นได้

ตลาดสดส่วนมากจะดำเนินการโดยเทศบาล โดยเฉลี่ยแล้วในเขตเทศบาลเมืองจะมีตลาดสดประมาณ 2 แห่ง

โดยทั่ว ๆ ไปการบริการด้านสังคมในเขตเทศบาลเมืองของพื้นที่โครงการ บางอย่างก็เพียงพอที่จะบริการชุมชนนั้น ๆ บางอย่างก็ไม่พอเพียง เช่นสถาบันทางการแพทย์ และสาธารณสุข ดังนั้นการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการบริการเหล่านี้เพิ่มขึ้นในอนาคต นอกเหนือจากประชากรในพื้นที่ ก็จำเป็นต้องมีการคำนวณเผื่อไว้ด้วย เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นภายหลัง

ข้อมูลทางด้านประชากรที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวคือ การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร เพราะการพัฒนาเมืองในอนาคต จะต้องเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน บริการสังคมและอื่น ๆ และต้องเตรียมเผื่อสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามายังพื้นที่ด้วย นอกจากนี้การในเรื่องของประชากรที่ได้ศึกษามาในตอนต้นของบทนี้ ปรากฏว่าการเพิ่มของประชากรในเขตเทศบาลอยู่ในอัตราที่สูง เมื่อเป็นเช่นนี้ควรจะมีการพิจารณาวางมาตรการป้องกันการบุกรุกพื้นที่โบราณสถานซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมือง โดยการกำหนดการใช้ที่ดิน (Land Use) โดยแรงจูงใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา และสุพรรณบุรี ซึ่งมีโบราณสถานและศาสนสถานอยู่ในเขตเมืองมาก ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือประชากรในวัยแรงงานที่ว่างงาน เพราะการพัฒนาการท่องเที่ยวควรจะทำให้เกิดแหล่งงานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีจำนวนคนว่างงานสูงและเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าได้มีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่โครงการแล้ว คาดว่าจะช่วยบรรเทาจำนวนคนว่างงานทั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเอง และจังหวัดอื่น ๆ ใกล้เคียงใกล้เคียง อาทิเช่น จะเกิดการจ้างแรงงานฝีมือ คนงาน ยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในเรื่องเกี่ยวกับการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว หรือการเสนอแนะให้มีการจัดตั้งสหกรณ์หรือศูนย์ศิลปวัฒนธรรม (ซึ่งจะได้กล่าวในบทที่ 8) จะเกิดการจ้างงานสำหรับการแสดง และผลิตงานฝีมือเป็นต้น การกระจายตัวประชากรก็มีผลต่อการอนุรักษ์เขตพื้นที่โบราณสถาน หรืออุทยานประวัติศาสตร์

ทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาการท่องเที่ยวจะมีผลกระทบในภาคเกษตร และภาคเกษตรกรรมซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวควรจะมีส่วนช่วยทำให้รายได้ของประชากรในภาคเกษตรกรรมดีขึ้น ส่วนในภาคเกษตรก็จะมีผลกระทบในทางบวกอยู่แล้ว เป็นแต่เพียงควบคุมให้ความเจริญเติบโตเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง

ด้านการบริการสังคม ผลกระทบที่เกิดขึ้นก็ได้แก่การมีส่วนร่วมในการใช้บริการทางค่าน
ต่าง ๆ ร่วมกับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งต้องมีการคำนวณเพื่อไว้ด้วย

ในทำนองกลับกัน ถ้ามีการพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นในเขตเมืองแล้ว ทำให้บริการทางค่าน
โครงสร้างพื้นฐานดีขึ้น จะเป็นเสมือนปัจจัยดึงดูดให้ประชาชนเข้ามาอาศัยมากขึ้น อันอาจสร้างปัญหา
ได้ในภายหลัง จึงควรจะต้องมีการวางนโยบายเพื่อป้องกันต่อไป